KOPĒJĀ NOSTĀJA (EK) Nr. 9/2009

ko Padome pieņēmusi 2009. gada 9. janvārī

nolūkā pieņemt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/…/EK (…) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/55/EK atcelšanu

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2009/C 70 E/02)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 47. panta 2. punktu, 55. un 95. pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ([1]),

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu ([2]),

saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru ([3]),

tā kā:

(1) Dabasgāzes iekšējais tirgus, ko Kopienā pakāpeniski ievieš kopš 1999. gada, tiek veidots, lai visiem lietotājiem Eiropas Savienībā būtu izvēles iespējas — neatkarīgi no tā, vai šie patērētāji ir iedzīvotāji vai uzņēmumi, rastos jaunas uzņēmējdarbības izdevības, attīstītos pārrobežu tirdzniecība, tādējādi paaugstinot efektivitāti, panākot konkurējošākas cenas un labāku pakalpojuma kvalitāti, kā arī sniedzot ieguldījumu piegādes drošuma un ilgtspējas pilnveidē.

(2) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/55/EK (2003. gada 26. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu ([4]) ir devusi nozīmīgu ieguldījumu šāda dabasgāzes iekšējā tirgus izveidē.

(3) Līgumā garantētās brīvības Savienības pilsoņiem — brīva preču aprite, pakalpojumu sniegšanas brīvība un brīvība veikt uzņēmējdarbību — ir sasniedzamas vienīgi pilnībā atvērtā tirgū, kas ļauj visiem patērētājiem brīvi izvēlēties piegādātājus un visiem piegādātājiem brīvi veikt piegādes lietotājiem.

(4) Taču patlaban pastāv šķēršļi, lai Kopienā gāzi varētu pārdot ar vienādiem noteikumiem, bez diskriminācijas vai ierobežojumiem. Jo īpaši visās dalībvalstīs vēl nepastāv nediskriminējoša piekļuve tīkliem un vienlīdz efektīva regulatīvā uzraudzība.

(5) Komisijas 2007. gada 10. janvāra Paziņojumā "Enerģētikas politika Eiropai" uzsvērts, cik svarīgi ir pabeigt dabasgāzes iekšējā tirgus izveidi un pieņemt vienādus noteikumus visiem dabasgāzes uzņēmumiem, kas veic uzņēmējdarbību Kopienā. Komisijas 2007. gada 10. janvāra Paziņojumos "Gāzes un elektroenerģijas iekšējā tirgus perspektīvas" un "Eiropas gāzes un elektroenerģijas nozares apsekojums saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1/2003 17. pantu (galīgais ziņojums)" parādīts, ka pašreizējie noteikumi un pasākumi nav pietiekams pamats funkcionējoša iekšējā tirgus izveidei.

(6) Nenodalot tīklus no ražošanas un piegādes darbībām ("efektīva nodalīšana"), mēs riskējam ne vien ar diskrimināciju tīkla vadīšanā, bet arī ar to, ka vertikāli integrēti uzņēmumi zaudē stimulu veikt pienācīgus ieguldījumus tīklos.

(7) Direktīvā 2003/55/EK paredzētie juridiskās un funkcionālās nodalīšanas noteikumi tomēr nav nodrošinājuši pārvades sistēmas operatoru efektīvu nodalīšanu. Tādēļ Eiropadomes Briseles sanāksmē 2007. gada 8. un 9. marta Komisija tika aicināta izstrādāt tiesību aktu priekšlikumus, lai panāktu "piegādes un ražošanas darbību efektīvu nodalīšanu no tīkla operācijām".

(8) Efektīvi nodalīt var tikai vienā veidā — likvidējot vertikāli integrētu uzņēmumu motivāciju diskriminēt konkurentus attiecībā uz piekļuvi tīkliem un ieguldījumiem. Vienkāršs un stabils risinājums dabiskā interešu konflikta novēršanai un piegādes drošuma panākšanai ir īpašumtiesību nodalīšana, kas paredz tīkla īpašnieku norīkot par sistēmas operatoru un tā neatkarību no piegādes un ražošanas interesēm. Tāpēc Eiropas Parlamenta 2007. gada 10. jūlija Rezolūcijā par gāzes un elektroenerģijas iekšējā tirgus perspektīvām minēts, ka īpašumtiesību nodalīšana pārvades līmenī uzskatāma par visefektīvāko līdzekli, lai nediskriminējoši veicinātu ieguldījumus infrastruktūrā, jaunu dalībnieku taisnīgu piekļuvi tīklam un pārredzamību tirgū. Nodalot īpašumtiesības, minēto iemeslu dēļ dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka tai pašai personai vai personām nav iespēju kontrolēt ražošanas vai piegādes uzņēmumu un vienlaikus kontrolēt pārvades sistēmas operatoru vai pārvades sistēmu vai izmantot savas tiesības šajos uzņēmumos. Un otrādi — ja persona

([1]) OV C 211, 19.8.2008., 23. lpp.
([2]) OV C 172, 5.7.2008., 55. lpp.
([3]) Eiropas Parlamenta 2008. gada 9. jūlija Atzinums (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts), Padomes 2009. gada 9. janvāra Kopējā nostāja un Eiropas Parlamenta … Nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta).
([4]) OV L 176, 15.7.2003., 57. lpp.

kontrolē pārvades sistēmu vai pārvades sistēmas operatoru, būtu jāizslēdz iespēja šai pašai personai kontrolēt ražošanas vai piegādes uzņēmumu vai izmantot savas tiesības šajā uzņēmumā. Ievērojot minētos ierobežojumus, ražošanas vai piegādes uzņēmumam vajadzētu būt iespējai kļūt par pārvades sistēmas operatora vai pārvades sistēmas mazākuma akciju turētāju.

(9) Termina "kontrole" definīcija ir pārņemta no Padomes Regulas (EK) Nr. 139/2004 (2004. gada 20. janvāris) par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju (EK Apvienošanās regula) ([1]).

(10) Tā kā dažkārt, lai nodalītu īpašumtiesības, vajadzīga uzņēmumu pārstrukturizācija, dalībvalstīm būtu jāpiešķir papildu laiks attiecīgo noteikumu piemērošanai. Ņemot vērā elektroenerģijas un gāzes nozares vertikālo saikni, nodalīšanas noteikumi būtu jāattiecina uz abām nozarēm.

(11) Nodalot īpašumtiesības, lai panāktu tīkla vadīšanas pilnīgu neatkarību no piegādes un ražošanas interesēm un novērstu konfidenciālas informācijas apmaiņu, viena un tai pati persona nedrīkstētu būt vadības loceklis gan pārvades sistēmas operatorā vai pārvades sistēmā, gan uzņēmumā, kas veic kādu no ražošanas vai piegādes funkcijām. Šā paša iemesla dēļ viena un tā pati persona nedrīkstētu iecelt pārvades sistēmas operatora vai pārvades sistēmas vadības locekļus un kontrolēt ražošanas vai piegādes uzņēmumu vai izmantot savas tiesības šādā uzņēmumā.

(12) Izveidojot sistēmas operatoru vai pārvades operatoru, kas ir neatkarīgs no piegādes un ražošanas interesēm, vertikāli integrētam uzņēmumam būtu jāvar paturēt savā īpašumā tīkla aktīvus, vienlaikus nodrošinot interešu efektīvu nodalīšanu, ar nosacījumu, ka neatkarīgais sistēmas operators vai neatkarīgais pārvades operators veic visas tīkla operatora funkcijas un ka tiek nodrošināts sīki izstrādāts regulējums un aptveroši regulatīvās kontroles mehānismi.

(13) Ja … (*) uzņēmums, kam pieder pārvades sistēma, ir daļa no vertikāli integrēta uzņēmuma, dalībvalstīm būtu jādod iespējas izvēlēties starp īpašumtiesību nodalīšanu un sistēmas operatora vai pārvades operatora izveidi, kas ir neatkarīgs no piegādes un ražošanas interesēm.

(14) Lai pilnībā aizsargātu vertikāli integrētu uzņēmumu īpašnieku intereses, dalībvalstīm būtu jādod izvēles iespējas īpašumtiesību nodalīšanas īstenošanā — izmantot tiešu nodalīšanu vai sadalīt integrētā uzņēmuma akcijas tīkla uzņēmuma akcijās un piegādes un ražošanas uzņēmuma akcijās, ievērojot īpašumtiesību nodalīšanas prasības.

(15) Neatkarīga sistēmas operatora vai neatkarīga pārvades operatora risinājuma pilnīga efektivitāte būtu jānodrošina ar īpašiem papildu noteikumiem. Pārvades sistēmas operatora neatkarība, *inter alia*, būtu jānodrošina, izmantojot dažus "miera periodus", kad vertikāli integrētajā uzņēmumā nenotiek nekāda pārvaldes vai cita atbilstīga darbība, kas nodrošinātu piekļuvi informācijai, kādu varētu iegūt arī ieņemot amatu pārvaldē.

(16) Dalībvalstij ir tiesības izvēlēties pilnīgu īpašumtiesību nodalīšanu savā teritorijā. Ja dalībvalsts ir īstenojusi šīs tiesības, uzņēmumam nav tiesību izveidot neatkarīgu sistēmas operatoru vai neatkarīgu pārvades operatoru. Turklāt uzņēmums, kas veic kādu no ražošanas vai piegādes funkcijām, nedrīkst tieši vai netieši īstenot kontroli vai jebkādas tiesības attiecībā uz pārvades sistēmas operatoru no dalībvalsts, kas ir izvēlējusies pilnu īpašumtiesību nodalīšanu.

(17) Saskaņā ar šo direktīvu dabasgāzes iekšējā tirgū pastāvēs dažādi tirgus organizēšanas veidi. Pasākumiem, ko dalībvalstis var īstenot, lai nodrošinātu vienādus noteikumus, būtu jābalstās uz prevalējošām vispārējo interešu vajadzībām. Būtu jāapspriežas ar Komisiju par minēto pasākumu saderīgumu ar Līgumu un Kopienas tiesību aktiem.

(18) Īstenojot efektīvu nodalīšanu, būtu jāievēro nediskriminācijas princips starp publisko un privāto sektoru. Tāpēc vienai un tai pašai personai nevajadzētu būt iespējai atsevišķi vai kolektīvi īstenot kontroli vai citas tiesības, pārkāpjot īpašumtiesību nodalīšanas noteikumus vai neatkarīga sistēmas operatora risinājumu, atsevišķi vai kopā, attiecībā uz pārvades sistēmas operatoru vai pārvades sistēmu un piegādes vai ražošanas uzņēmumu institūciju sastāvu, balsojumu vai lēmumu pieņemšanu. Attiecībā uz īpašumtiesību nodalīšanu un neatkarīga sistēmas operatora risinājumu, ja attiecīgā dalībvalsts var pierādīt, ka prasība ir izpildīta, divām atsevišķām publiskām struktūrām būtu jāvar kontrolēt ražošanas un piegādes darbības, no vienas puses, un pārvades darbības, no otras puses.

(19) Piegādes un ražošanas darbību efektīva nodalīšana no tīkla darbībām būtu jāpiemēro visā Kopienā gan attiecībā uz Kopienas, gan ārpuskopienas uzņēmumiem. Lai tīkla darbības un piegādes un ražošanas darbības Kopienā saglabātos neatkarīgas viena no otras, regulatīvajām iestādēm būtu jāpiešķir pilnvarojums atteikt sertifikāciju pārvades sistēmas operatoriem, kas neievēro nodalīšanas

([1]) OV L 24, 29.1.2004., 1. lpp.
(*) Direktīvas spēkā stāšanās dienu.

noteikumus. Lai nodrošinātu minēto noteikumu konsekventu piemērošanu visā Kopienā, regulatīvajām iestādēm, pieņemot lēmumus par sertifikāciju, būtu maksimāli jāņem vērā Komisijas atzinums Lai panāktu arī to, ka tiek ievērotas Kopienas starptautiskās saistības, Komisijai vajadzētu būt tiesīgai sniegt atzinumu par tāda pārvades sistēmas īpašnieka vai pārvades sistēmas operatora sertifikāciju, kuru kontrolē persona vai personas no trešās valsts vai trešām valstīm.

(20) Energoapgādes nodrošināšana ir svarīgs sabiedrības drošības aspekts, un tā ir cieši saistīta ar gāzes iekšējā tirgus efektīvu darbību. Gāzi Savienības pilsoņiem var piegādāt vienīgi pa tīklu. Funkcionējoši gāzes tirgi un jo īpaši tīkli un citi aktīvi, kas saistīti ar gāzes piegādi, ir būtiski sabiedrības drošībai, ekonomikas konkurētspējai un Savienības pilsoņu labklājībai. Tālab personām no trešām valstīm būtu jāļauj kontrolēt kādu pārvades sistēmu vai pārvades sistēmas operatoru vienīgi tad, ja tās ievēro Kopienā spēkā esošās efektīvas nodalīšanas prasības. Neskarot Kopienas starptautiskās saistības, Kopiena uzskata, ka gāzes pārvades sistēma Kopienai ir ļoti svarīga, tāpēc ir vajadzīgi papildu drošības pasākumi, lai uzturētu Kopienas energoapgādes drošumu, izvairoties no apdraudējumiem sabiedriskajai kārtībai un sabiedrības drošībai Kopienā, kā arī Savienības pilsoņu labklājībai. Lai Kopienas energoapgāde būtu droša, jo īpaši jāizvērtē, cik neatkarīgi darbojas tīkli, kādā mērā Kopiena un dalībvalstis ir atkarīgas no trešo valstu enerģijas piegādēm un kādā veidā konkrētā trešā valstī veic iekšzemes un ārējo tirdzniecību un ieguldījumus enerģētikas jomā.

Tālab piegādes drošums būtu jāizvērtē, ņemot vērā katra gadījuma faktiskos apstākļus, kā arī tiesības un pienākumus, ko uzliek starptautiskās tiesības, jo īpaši starptautiski nolīgumi, ko Kopiena ir noslēgusi ar attiecīgo trešo valsti. Komisija ir aicināta attiecīgos gadījumos sniegt ieteikumus, lai ar trešām valstīm risinātu sarunas saistībā ar attiecīgiem nolīgumiem par Kopienas energoapgādes drošumu, vai iekļaut vajadzīgos jautājumus citās sarunās ar minētajām trešām valstīm.

(21) Jāveic papildu pasākumi, lai nodrošinātu pārredzamus un nediskriminējošus tarifus attiecībā uz piekļuvi transportēšanai. Šie tarifi jāpiemēro visiem lietotājiem, tos nediskriminējot. Ja glabāšanas iekārta, saspiestas gāzes glabāšana sistēmā vai palīgpakalpojums darbojas pietiekami konkurētspējīgā tirgū, piekļuvi varētu atļaut, pamatojoties uz pārredzamiem un nediskriminējošiem mehānismiem uz tirgus bāzes.

(22) Jāpanāk glabāšanas sistēmas operatoru neatkarība, lai pilnveidotu trešo personu piekļuvi glabāšanas iekārtām, kas ir tehniski un/vai ekonomiski nepieciešamas, lai nodrošinātu efektīvu piekļuvi patērētāju apgādes sistēmai. Tāpēc glabāšanas iekārtas jāpārvalda juridiski nodalītām struktūrām ar efektīvām tiesībām pieņemt lēmumus par aktīviem, kas vajadzīgi glabāšanas iekārtu uzturēšanai, vadīšanai un attīstīšanai. Jāpalielina arī pārskatāmība trešām personām piedāvāto glabāšanas iekārtu jaudu pārvaldīšanā, paredzot, ka dalībvalstis nosaka un publicē atbilstošu nediskriminējošu, skaidru un publisku regulējumu, ko piemēro glabāšanas iekārtām.

Komerciāli svarīgas informācijas konfidencialitātes prasības ir īpaši svarīgas, ja tas skar būtībā stratēģiskus datus vai ja glabāšanas iekārtai ir tikai viens lietotājs.

(23) No nediskriminējošas piekļuves sadales tīkliem ir atkarīga pakārtota piekļuve lietotājiem mazumtirdzniecības līmenī. Taču diskriminācijas iespējas trešo personu piekļuves un ieguldījumu ziņā sadales līmenī ir mazākas nekā pārvades līmenī, kur pārslodze un ražošanas interešu ietekme sadales līmenī kopumā ir lielāka nekā sadales līmenī. Turklāt sadales sistēmas operatoru juridiskā un funkcionālā nodalīšana atbilstoši Direktīvai 2003/55/EK bija prasīta vienīgi no 2007. gada 1. jūlija, un tās ietekme uz dabasgāzes iekšējo tirgu vēl nav novērtēta. Spēkā esošie juridiskās un funkcionālās nodalīšanas noteikumi var nodrošināt efektīvu nodalīšanu, ja tos skaidrāk definē, atbilstoši īsteno un cieši pārrauga. Lai panāktu vienādus noteikumus mazumtirdzniecībā, būtu jāuzrauga sadales sistēmas operatoru darbība, lai tie neizmantotu vertikāli integrēta uzņēmuma priekšrocības attiecībā uz to konkurētspēju tirgū, jo īpaši saistībā ar mājsaimniecību lietotājiem vai maziem lietotājiem, kas nav mājsaimniecību lietotāji.

(24) Lai izvairītos no pārmērīga finansiāla un administratīva sloga radīšanas mazajiem sadales sistēmas operatoriem, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai vajadzības gadījumā atbrīvot šādus uzņēmumus no sadales juridiskās nodalīšanas prasībām.

(25) Ar Direktīvu 2003/55/EK tika ieviesta prasība dalībvalstīm izveidot regulatorus ar īpašām pilnvarām. Tomēr pieredze liecina, ka regulācijas efektivitāti bieži vien mazina regulatoru atkarība no valdības, kā arī nepietiekamas pilnvaras un rīcības brīvība. Tāpēc Eiropadomes Briseles sanāksmē 2007. gada 8. un 9. martā Komisija tika aicināta izstrādāt tiesību aktu projektus, lai panāktu pilnvaru turpmāku saskaņošanu un valstu energoregulatoru neatkarības stiprināšanu. Vajadzētu būt iespējai, ka šo valstu regulatīvo iestāžu pilnvaras attiecas gan uz elektroenerģijas, gan gāzes nozari.

(26) Lai dabasgāzes iekšējais tirgus darbotos pareizi, energoregulatoriem ir jāspēj pieņemt lēmumus par visiem atbilstošiem regulēšanas jautājumiem un jābūt pilnīgi neatkarīgām no visām publiskām un privātām interesēm. Tas neliedz īstenot ne tiesu iestāžu veiktu pārskatīšanu, ne parlamentāro pārraudzību atbilstīgi dalībvalstu konstitucionālajām tiesībām. Turklāt tas, ka attiecīgās valsts likumdevējs apstiprina regulatora budžetu, nav šķērslis budžeta neatkarībai.

(27) Lai visiem tirgus dalībniekiem, tostarp jaunpienācējiem, nodrošinātu efektīvu piekļuvi tirgum, ir vajadzīgi nediskriminējoši un izmaksas atspoguļojoši balansēšanas mehānismi. Tas būtu jāpanāk, izveidojot pārredzamus mehānismus uz tirgus bāzes, lai piegādātu un iepirktu gāzi, kas vajadzīga atbilstīgi balansēšanas prasībām. Valstu regulatīvajām iestādēm būtu jāieņem aktīva nostāja, lai nodrošinātu to, ka balansēšanas tarifi ir nediskriminējoši un atspoguļo izmaksas. Vienlaikus būtu jānodrošina atbilstīgi stimuli, lai balansētu gāzes pievadi un izvadi un neapdraudētu sistēmu.

(28) Valstu regulatīvajām iestādēm vajadzētu būt iespējai noteikt vai apstiprināt tarifus vai metodiku, ko izmanto, aprēķinot tarifus, pamatojoties uz pārvades sistēmas operatora vai sadales sistēmas operatora (-u), vai sašķidrinātas dabasgāzes (SDG) sistēmas operatora priekšlikumu, vai pamatojoties uz priekšlikumu, ko saskaņojuši šie operatori un tīkla lietotāji. Pildot šos uzdevumus, valstu regulatīvajām iestādēm būtu jānodrošina, ka pārvades un sadales tarifi ir nediskriminējoši un atspoguļo izmaksas, un jāņem vērā tīkla robežizmaksas, no kurām ar pieprasījuma puses vadības pasākumiem ilgtermiņā izvairās.

(29) Energoregulatoriem vajadzētu būt pilnvarām pieņemt saistošus lēmumus attiecībā uz dabasgāzes uzņēmumiem un piemērot iedarbīgas, samērīgas un preventīvas sankcijas dabasgāzes uzņēmumiem, kas nepilda saistības, vai ierosināt, lai kompetenta tiesa tiem piemēro šādas sankcijas. Neskarot konkurences noteikumu piemērošanu, regulatīvajām iestādēm būtu jāpiešķir arī pilnvaras pieņemt lēmumus par vajadzīgajiem pasākumiem, lai sekmētu efektīvu konkurenci, kas nodrošina dabasgāzes iekšējā tirgus pareizu darbību. Gāzes realizācijas programmas ir viens no iespējamiem pasākumiem, ko var izmantot, lai veicinātu efektīvu konkurenci un nodrošinātu tirgus pareizu darbību. Tāpat energoregulatoriem būtu jāpiešķir pilnvaras palīdzēt nodrošināt augstas prasības attiecībā uz universālo un sabiedrisko pakalpojumu, vienlaikus veicinot tirgus atvēršanu, kā arī palīdzēt nodrošināt neaizsargāto lietotāju drošību un patērētāju tiesību aizsardzības pasākumu pilnīgu efektivitāti. Minētie noteikumi nedrīkstētu skart ne Komisijas pilnvaras konkurences noteikumu piemērošanā, tostarp pilnvaras izskatīt apvienošanās gadījumus ar Kopienas dimensiju, ne noteikumus par iekšējo tirgu, piemēram, kapitāla brīvu apriti. Neatkarīgā struktūra, pie kuras var griezties puse, ko ietekmē valsts regulatora lēmums, varētu būt tiesa vai cita tiesu iestāde, kam ir pilnvaras veikt tiesas izskatīšanu.

(30) Būtu jāveicina ieguldījumi svarīgākajos infrastruktūras objektos, vienlaikus nodrošinot dabasgāzes iekšējā tirgus efektīvu darbību. Lai infrastruktūras projekti, kuriem piemērots atbrīvojums, pozitīvi ietekmētu konkurenci un piegādes drošumu, projekta plānošanas stadijā būtu jāpārbauda tirgus ieinteresētība un jāpieņem pārslodzes novēršanas noteikumi. Ja infrastruktūra atrodas vairāk nekā vienas dalībvalsts teritorijā, Energoregulatoru sadarbības aģentūrai, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. …/2009 ([1]) ("Aģentūra") būtu jāizskata — kā galējais līdzeklis — atbrīvojuma pieprasījums, lai pilnībā izvērtētu pārrobežu ietekmi un vienkāršotu administratīvās procedūras. Turklāt, tā kā šādiem lieliem atbrīvotiem infrastruktūras būvniecības projektiem ir īpašs riska profils, būtu jāparedz iespēja, ka uzņēmumiem, kuriem ir piegādes un ražošanas intereses, laiku ļauj atkāpties no pilnīgas nodalīšanas noteikumiem. Piegādes drošuma dēļ tas jo īpaši attiecas uz jauniem cauruļvadiem Kopienā, pa kuriem transportē gāzi no trešām valstīm uz Kopienu.

(31) Dabasgāzes iekšējam tirgum trūkst likviditātes un pārredzamības, un tādējādi tiek traucēta efektīva resursu sadale, nodrošināšanās pret risku un jaunu dalībnieku ienākšana tirgū. Ir jāpalielina uzticība tirgum, tā likviditāte un tirgus dalībnieku skaits, un tādēļ ir jāveic gāzes piegādes uzņēmumu plašāka regulatīvā pārraudzība. Šīm prasībām nevajadzētu būt pretrunā spēkā esošajiem Kopienas tiesību aktiem, kas reglamentē finanšu tirgus, un tām vajadzētu būt saderīgām ar minētajiem noteikumiem. Energoregulatoriem un finanšu tirgus regulatoriem ir jāsadarbojas, lai savstarpēji palīdzētu labāk pārraudzīt attiecīgos tirgus.

(32) Pirms Komisija pieņem pamatnostādnes, ar ko sīkāk nosaka lietvedības prasības, Aģentūrai un Eiropas Vērtspapīru regulatoru komitejai ("CESR") būtu jāapspriežas par minēto pamatnostādņu saturu un jākonsultē Komisija par to. Aģentūrai un CESR būtu arī jāsadarbojas, lai turpmāk izpētītu to, vai uz darījumiem ar gāzes piegādes līgumiem un atvasinātajiem gāzes instrumentiem būtu jāattiecina pārredzamības prasības pirmstirdzniecības un pēctirdzniecības posmā, un, ja tā ir, tad kādām vajadzētu būt šīm prasībām, kā arī jākonsultē Komisija par šo jautājumu.

(33) Piegādes drošuma nolūkā būtu jākontrolē piedāvājuma/pieprasījuma līdzsvars atsevišķās dalībvalstīs, un pēc kontroles veikšanas būtu jāsagatavo ziņojums par stāvokli Kopienā, ņemot vērā teritoriju starpsavienojuma jaudu.

([1]) OV L …

Šāda kontrole būtu jāveic pietiekami savlaicīgi, lai varētu veikt atbilstīgus pasākumus, ja ir apdraudēts piegādes drošums. Vajadzīgās tīkla infrastruktūras, tostarp starpsavienojuma jaudas, izveidei un uzturēšanai būtu jāsekmē stabila gāzes piegāde.

(34) Dalībvalstīm būtu jānodrošina, lai, ņemot vērā vajadzīgās kvalitātes prasības, biogāzi un gāzi no biomasas vai citus gāzes veidus varētu bez diskriminācijas ievadīt gāzes sistēmā, ar noteikumu, ka šī piekļuve ir pastāvīgi saderīga ar atbilstīgajiem tehniskajiem noteikumiem un drošības standartiem. Šiem noteikumiem un standartiem būtu jānodrošina šo gāzu tehniska un droša ievadīšana dabasgāzes sistēmā un transportēšana pa šo sistēmu, kā arī jāpievēršas arī to ķīmiskajām īpašībām.

(35) Ilgtermiņa līgumi arī turpmāk ieņems nozīmīgu vietu dalībvalstu gāzes piegādē, un tie būtu jāsaglabā kā izvēles iespēja gāzes piegādes uzņēmumiem, ciktāl tie neapdraud šīs direktīvas mērķus un ir saderīgi ar Līgumu, tostarp ar konkurences noteikumiem. Tāpēc ilgtermiņa līgumi ir jāņem vērā, plānojot dabasgāzes uzņēmumu piegādes un transportēšanas jaudu.

(36) Lai nodrošinātu augstu sabiedrisko pakalpojumu standartu uzturēšanu Kopienā, par visiem pasākumiem, ko dalībvalstis veic, lai sasniegtu šīs direktīvas mērķus, būtu regulāri jāinformē Komisija. Komisijai būtu regulāri jāpublicē ziņojums, kurā analizēti valstu līmenī veiktie pasākumi sabiedrisko pakalpojumu mērķu sasniegšanā un salīdzināta to efektivitāte, lai sniegtu ieteikumus par valstīs veicamajiem pasākumiem, tādējādi panākot augstus sabiedrisko pakalpojumu standartus.

Dalībvalstīm būtu jānodrošina, lai tad, kad tās ir pieslēgtas gāzes sistēmai, patērētāji tiktu informēti par viņu tiesībām saņemt noteiktas kvalitātes dabasgāzi par pieņemamām cenām. Pasākumi, ko dalībvalstis veic, lai aizsargātu galapatērētājus, var būt atšķirīgi atkarībā no tā, vai tie ir paredzēti mājsaimniecībām vai maziem un vidējiem uzņēmumiem.

(37) Sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistību ievērošana ir šīs direktīvas pamatprasība, un šajā direktīvā ir svarīgi precizēt kopīgos minimālos standartus, kurus ievēro visas dalībvalstis un kuros ņemti vērā patērētāju aizsardzības mērķi, piegādes drošums, vides aizsardzība un līdzvērtīga konkurence visās dalībvalstīs. Svarīgi, lai sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības varētu interpretēt katrā valstī, ņemot vērā apstākļus valstī un ievērojot Kopienas tiesību aktus.

(38) Pasākumi, ko dalībvalstis īsteno, lai sasniegtu sociālās un ekonomiskās kohēzijas mērķus, jo īpaši var ietvert adekvātu ekonomisku stimulu nodrošināšanu, attiecīgā gadījumā izmantojot visus esošos valstu un Kopienas instrumentus. Šie instrumenti var ietvert atbildības mehānismus, lai garantētu vajadzīgos ieguldījumus.

(39) Ciktāl dalībvalstu veiktie pasākumi sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistību izpildei saskaņā ar Līguma 87. panta 1. punktu ir valsts atbalsta, tām ir pienākums paziņot par šiem pasākumiem Komisijai saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu.

(40) Ir turpmāk jāpilnveido sabiedriskā pakalpojuma saistības un no tām izrietošās kopīgās obligātās prasības, lai visiem patērētājiem nodrošinātu ieguvumus no konkurences. Galvenais lietotāju apgādes faktors ir piekļuve patēriņa datiem, un patērētājiem jābūt iespējai piekļūt saviem datiem, lai tie varētu aicināt konkurentus uz šo datu pamata sagatavot piedāvājumu. Galapatērētājiem būtu arī jānodrošina tiesības būt pienācīgi informētiem par savu enerģijas patēriņu. Regulāri sniegta informācija par enerģijas izmaksām radīs stimulu enerģiju taupīt, jo lietotāji skaidri redzēs, kā to enerģijas rēķinu ietekmē ieguldījumi energoefektivitātē un patēriņa paradumu maiņa.

(41) Lai uzlabotu piegādes drošumu, vienlaikus saglabājot dalībvalstu solidaritāti, jo īpaši energoapgādes krīzes gadījumā, ir būtiski izveidot pamatu reģionālai sadarbībai solidaritātes gaisotnē. Šāda sadarbība solidaritātes gaisotnē var notikt, ja dalībvalstis tā nolemj, pirmkārt un galvenokārt pamatojoties uz tirgus mehānismiem.

(42) Lai izveidotu dabasgāzes iekšējo tirgu, dalībvalstīm būtu jāveicina savu valstu tīklu integrācija un tīklu operatoru sadarbība Kopienas un reģionālā līmenī.

(43) Regulatīvajām iestādēm būtu arī jāsniedz informācija par tirgu, lai Komisija varētu veikt savas funkcijas — novērot un uzraudzīt dabasgāzes iekšējo tirgu un tā attīstību īstermiņā, vidējā termiņā un ilgtermiņā, tostarp tādus aspektus kā piedāvājums un pieprasījums, pārvades un sadales infrastruktūra, pārrobežu tirdzniecība, ieguldījumi, vairumtirdzniecības un patērētāju cenas, tirgus likviditāte, kā arī vides aizsardzības un efektivitātes uzlabošana.

(44) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķi — proti, izveidot pilnībā funkcionējošu dabasgāzes iekšējo tirgu — nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, un to, ka tādēļ šo mērķi var labāk sasniegt Kopienas līmenī, Kopiena var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi šā mērķa sasniegšanai.

(45) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. …/2009 (… gada …) par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi dabasgāzes pārvades tīkliem [1] Komisija var pieņemt pamatnostādnes, lai sasniegtu vajadzīgo saskaņotības pakāpi. Šīs pamatnostādnes, kas ir saistošs īstenošanas pasākums, attiecībā uz dažiem šīs direktīvas noteikumiem ir arī piemērots instruments, ko pēc vajadzības var ātri pielāgot.

(46) Šīs direktīvas īstenošanai vajadzīgie pasākumi būtu jāpieņem saskaņā ar Padomes Lēmumu 1999/468/EK (1999. gada 28. jūnijs), ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību [2].

(47) Jo īpaši Komisija būtu jāpilnvaro pieņemt pamatnostādnes, kas vajadzīgas, lai panāktu minimālo saskaņotības pakāpi šīs direktīvas mērķa sasniegšanai. Šie pasākumi, kuri ir vispārīgi un kuru mērķis ir grozīt nebūtiskus šās direktīvas elementus, papildinot to ar jauniem nebūtiskiem elementiem, jāpieņem saskaņā ar Lēmuma 1999/468/EK 5.a pantā paredzēto regulatīvo kontroles procedūru.

(48) Saskaņā ar 34. punktu Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu [3] dalībvalstīm ir ieteikts gan savām vajadzībām, gan Kopienas interesēs izstrādāt savas tabulas, kurās pēc iespējas precīzāk atspoguļota atbilstība starp šo direktīvu un tās transponēšanas pasākumiem, un padarīt tās publiski pieejamas.

(49) Ņemot vērā to, kādus grozījumus pašlaik izdara Direktīvā 2003/55/EK, skaidrības un racionalizācijas labad ir vēlams attiecīgos noteikumus pārstrādāt, tos visus apvienojot vienā jaunas direktīvas tekstā.

(50) Šī direktīva respektē pamattiesības un ievēro principus, kas jo īpaši ir atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā,

IR PIEŅĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

I NODAĻA

Priekšmets, darbības joma un definīcijas

1. pants

Priekšmets un darbības joma

1. Ar šo direktīvu paredz kopīgus noteikumus dabasgāzes pārvadei, sadalei, piegādei un glabāšanai. Ar to nosaka normas, kas attiecas uz dabasgāzes nozares organizāciju un darbību, piekļuvi tirgum, kritērijiem un procedūrām, ko piemēro, piešķirot atļaujas dabasgāzes pārvadei, sadalei, piegādei un glabāšanai, kā arī uz sistēmu vadīšanu.

2. Šajā direktīvā paredzētos noteikumus par dabasgāzi, tostarp šķidrinātu dabasgāzi (SDG), piemēro arī biogāzei un no biomasas iegūtai gāzei vai citu tipu gāzei, ciktāl tādas gāzes var tehniski un droši ievadīt dabasgāzes sistēmā un transportēt pa to.

2. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

1) "dabasgāzes uzņēmums" ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kas veic vismaz vienu no šīm funkcijām — ražo, pārvada, sadala, piegādā, iegādājas vai glabā dabasgāzi, tostarp SDG, un atbild par komerciāliem, tehniskiem un/vai uzturēšanas uzdevumiem, kas ir saistīti ar šīm funkcijām, bet šo personu kategorijā neietilpst īstie patērētāji;

2) "gāzes piegādes tīkls" ir jebkāds cauruļvads vai cauruļvadu tīkls, ko izmanto un/vai būvē naftas vai gāzes ražošanas projektā vai izmanto, lai pārvadītu dabasgāzi no viena vai vairākiem tādiem projektiem uz pārstrādes uzņēmumu vai terminālu vai pēdējo piekrastes terminālu;

3) "pārvade" ir dabasgāzes transportēšana augstspiediena cauruļvadu tīklā, kas nav gāzes piegādes tīkls, lai to nogādātu lietotājiem, bet neietverot piegādi;

4) "pārvades sistēmas operators" ir fiziska vai juridiska persona, kas veic pārvades funkciju un atbild par pārvades sistēmas vadīšanu, uzturēšanas nodrošināšanu un, vajadzības gadījumā, būvi konkrētā teritorijā, un attiecīgos gadījumos — par tās starpsavienošanu ar citām sistēmām un sistēmas spēju ilgtermiņā atbilst loģiskām gāzes transportēšanas prasībām;

5) "sadale" ir dabasgāzes transportēšana vietējos vai reģionālos gāzes cauruļvadu tīklos, lai to nogādātu lietotājiem, bet neietverot piegādi;

6) "sadales sistēmas operators" ir fiziska vai juridiska persona, kas ir atbildīga par sadales sistēmas darbu un atbild par sadales sistēmas vadīšanu, uzturēšanas nodrošināšanu un — vajadzības gadījumā — būvi konkrētā teritorijā, un attiecīgā gadījumā — par tās starpsavienošanu ar citām sistēmām un par sistēmas spēju ilgtermiņā atbilst loģiskām prasībām par gāzes sadali;

7) "piegāde" ir dabasgāzes, tostarp SDG, pārdošana, tostarp tālākpārdošana, lietotājiem;

8) "piegādes uzņēmums" ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kas veic gāzes piegādi;

9) "glabāšanas iekārta" ir iekārta, ko izmanto dabasgāzes glabāšanai un kas pieder dabasgāzes uzņēmumam un/vai ko tas izmanto — arī SDG iekārtu daļa, ko izmanto glabāšanai, bet kas nav ražošanā izmantotā daļa un iekārtas, kas rezervētas vienīgi pārvades sistēmas operatoriem, kuri nodrošina pārvadi;

[1] OV L …
[2] OV L 184, 17.7.1999., 23. lpp.
[3] OV C 321, 31.12.2003., 1. lpp.

10) "glabāšanas sistēmas operators" ir fiziska vai juridiska persona, kas pilda glabāšanas funkciju un ir atbildīga par glabāšanas iekārtas vadīšanu;

11) "SDG iekārta" ir terminmāls, ko izmanto dabasgāzes šķidrināšanai vai SDG importēšanai, izkraušanai un atkārtotai pārvēršanai gāzē, un pie tās pieder palīgpakalpojumi un pagaidu glabātuves, kas vajadzīgas atkārtotai pārvēršanai gāzē un secīgai piegādei uz pārvades sistēmu, bet tā neietver tās SDG terminālu daļas, ko izmanto glabāšanai;

12) "SDG sistēmas operators" ir fiziska vai juridiska persona, kas pilda dabasgāzes šķidrināšanas funkciju vai importē un izkrauj SDG, un pārvērš to atpakaļ gāzē, un ir atbildīgs par SDG iekārtas vadīšanu;

13) "sistēma" ir visi pārvades tīkli, sadales tīkli, SDG iekārtas un/vai glabāšanas iekārtas, kas pieder dabasgāzes uzņēmumam un/vai ko tas vada, tostarp uzņēmuma iekārtas, kas nodrošina saspiestas gāzes glabāšanu sistēmā un palīgpakalpojumus, kā arī tīkli un iekārtas, kas pieder saistītiem uzņēmumiem vai ko tie vada, kur tas vajadzīgs, lai nodrošinātu piekļuvi pārvadei, sadalei un SDG;

14) "palīgpakalpojumi" ir visi pakalpojumi, kas vajadzīgi, lai piekļūtu pārvades tīkliem, sadales tīkliem, SDG iekārtām un/vai glabāšanas iekārtām un vadītu tās, tostarp lai veiktu balansēšanu un jaukšanu, bet neietverot iekārtas, paredzētas vienīgi pārvades sistēmas operatoriem, kas nodrošina pārvadi;

15) "saspiestas gāzes glabāšana sistēmā" ir gāzes glabāšana, to saspiežot gāzes pārvades un sadales sistēmās, bet kas nav iekārtas, kuras ir rezervētas vienīgi pārvades sistēmas operatoriem, kas nodrošina pārvadi;

16) "starpsavienota sistēma" ir vairākas sistēmas, kas ir savstarpēji saistītas;

17) "starpsavienojums" ir pārvades līnija, kas šķērso dalībvalstu robežas, lai savienotu attiecīgo dalībvalstu pārvades sistēmas;

18) "tieša līnija" ir dabasgāzes cauruļvads, kas papildina starpsavienotu sistēmu;

19) "integrēts dabasgāzes uzņēmums" ir vertikāli vai horizontāli integrēts uzņēmums;

20) "vertikāli integrēts uzņēmums" ir dabasgāzes uzņēmums vai dabasgāzes uzņēmumu grupa, kurā viena un tā pati persona vai personas var tieši vai netieši kontrolēt uzņēmumu, un kurā uzņēmums vai uzņēmumu grupa veic vismaz vienu no dabasgāzes pārvades, sadales, SDG vai glabāšanas funkcijām un vismaz vienu no dabasgāzes ražošanas vai piegādes funkcijām;

21) "horizontāli integrēts uzņēmums" ir uzņēmums, kas veic vismaz vienu no dabasgāzes ražošanas, pārvades, sadales, piegādes vai glabāšanas funkcijām un kādu darbību, kas nav saistīta ar gāzi;

22) "saistīti uzņēmumi" ir saistīti uzņēmumi nozīmē, kas paredzēta 41. pantā Padomes Septītajā direktīvā 83/349/EEK (1983. gada 13. jūnijs), kas pamatojas uz Līguma 44. panta 2. punkta g) apakšpunktu (*) un attiecas uz konsolidētiem pārskatiem ([1]), un/vai saistīti uzņēmumi minētās direktīvas 33. panta 1. punkta nozīmē, un/vai uzņēmumi, kas pieder vieniem un tiem pašiem akcionāriem;

23) "sistēmas lietotāji" ir visas fiziskās un juridiskās personas, kas veic piegādes sistēmai vai saņem piegādes no sistēmas;

24) "lietotāji" ir dabasgāzes vairumtirgotāji un tiešie lietotāji, kā arī dabasgāzes uzņēmumi, kas pērk dabasgāzi;

25) "mājsaimniecību lietotāji" ir lietotāji, kas pērk dabasgāzi mājsaimniecības patēriņam;

26) "lietotāji, kas nav mājsaimniecību lietotāji" ir lietotāji, kas pērk dabasgāzi patēriņam, kas nav mājsaimniecības patēriņš;

27) "tiešie lietotāji" ir lietotāji, kas pērk dabasgāzi pašu patēriņam;

28) "tiesīgie lietotāji" ir lietotāji, kas var iepirkt gāzi no brīvi izvēlēta piegādātāja 36. panta nozīmē;

29) "vairumtirgotāji" ir visas fiziskās vai juridiskās personas, kas nav pārvades sistēmas operatori un sadales sistēmas operatori, un kuri iepērk dabasgāzi, lai pārdotu to tālāk sistēmā, kurā tās pastāvīgi darbojas, vai ārpus tās;

30) "ilgtermiņa plānošana" ir dabasgāzes uzņēmumu piegāžu un transportēšanas jaudu plānošana ilgtermiņā, lai apmierinātu pieprasījumu pēc dabasgāzes sistēmā, dažādotu avotus un nodrošinātu lietotāju apgādi;

31) "jauns tirgus" ir dalībvalsts, kuras pirmā ilgtermiņa dabasgāzes piegādes līguma pirmā komerciālā piegāde ir notikusi pirms nepilniem 10 gadiem;

32) "drošums" ir gan dabasgāzes piegādes drošums, gan arī tehniskā drošība;

33) "jauna infrastruktūra" ir infrastruktūra, kas vēl nav pabeigta līdz šīs direktīvas spēkā stāšanās dienai;

34) "gāzes piegādes līgums" ir līgums par dabasgāzes piegādi, kas neietver gāzes atvasinātos instrumentus;

35) "gāzes atvasinātais instruments" ir finanšu instruments, kas norādīts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/39/EK (2004. gada 21. aprīlis), kas attiecas uz finanšu instrumentu tirgiem ([2]), I pielikuma C sadaļas 5., 6. vai 7. punktā un ir saistīts ar dabasgāzi;

36) "kontrole" ir jebkādas tiesības, līgumi un citi līdzekļi, kas atsevišķi vai kopā faktiski vai juridiski dod iespēju izšķiroši ietekmēt uzņēmumu, jo īpaši:

    a) īpašumtiesības vai tiesības izmantot visus kāda uzņēmuma aktīvus vai to daļu;

(*) Direktīvas 83/349/EEK nosaukums ir koriģēts, ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līguma pantu pārnumurēšanu saskaņā ar Amsterdamas Līguma 12. pantu; sākotnēji atsauce bija uz 54. panta 3. punkta g) apakšpunktu.

([1]) OV L 193, 18.7.1983., 1. lpp.

([2]) OV L 145, 30.4.2004., 1. lpp.

b) tiesības vai līgumi, kas piešķir izšķirošu ietekmi attiecībā uz uzņēmuma institūciju sastāvu, balsojumu vai lēmumiem.

II NODAĻA

Vispārīgi noteikumi nozares organizācijai

3. pants

Sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības un lietotāju aizsardzība

1. Pamatojoties uz savu iestāžu sistēmu un ievērojot subsidiaritātes principu, dalībvalstis nodrošina, ka, neskarot 2. punktu, dabasgāzes uzņēmumi darbojas saskaņā ar šīs direktīvas principiem, lai izveidotu konkurētspējīgu un drošu dabasgāzes tirgu, kas ilgtermiņā neapdraud apkārtējo vidi, un minētos uzņēmumus nediskriminē pēc to tiesībām vai pienākumiem.

2. Pilnībā ievērojot attiecīgos Līguma noteikumus, jo īpaši 86. pantu, dalībvalstis uzņēmumiem, kas darbojas gāzes nozarē, var vispārējās saimnieciskās interesēs piemērot sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības attiecībā uz drošumu, tostarp piegādes drošumu, piegādes regularitāti, kvalitāti un cenu, kā arī uz vides aizsardzību, tostarp energoefektivitāti un klimata aizsardzību. Šādas saistības ir skaidri definētas, pārskatāmas, nediskriminējošas, pārbaudāmas, un tās garantē, ka Kopienas dabasgāzes uzņēmumiem ir vienlīdzīga piekļuve valstu patērētājiem. Attiecībā uz piegādes drošumu, energoefektivitātes/pieprasījuma pārvaldību un vides aizsardzības mērķu sasniegšanu, kā minēts šajā punktā, dalībvalstis var ieviest ilgtermiņa plānošanu, ņemot vērā iespēju, ka sistēmai vēlēsies piekļūt trešās personas.

3. Dalībvalstis veic atbilstīgus pasākumus, lai aizsargātu tiešos lietotājus un nodrošinātu patērētāju aizsardzību augstā līmenī, un jo īpaši nodrošina pietiekamu aizsardzību mazāk aizsargātiem lietotājiem, tostarp attiecīgus pasākumus, lai palīdzētu viņiem izvairīties no gāzes piegādes pārtraukšanas. Šajā sakarā dalībvalstis var veikt pasākumus, lai aizsargātu tiešos lietotājus attālos apgabalos, kam ir nodrošināts savienojums ar gāzes piegādes sistēmu. Dalībvalstis var norīkot piegādātāju, kas ārkārtas situācijās sniegtu pakalpojumus patērētājiem, kam ir nodrošināts savienojums ar gāzes piegādes tīklu. Tās nodrošina patērētāju aizsardzību augstā līmenī, jo īpaši attiecībā uz pārskatāmību, kas saistīta ar līguma noteikumiem un nosacījumiem, vispārīgu informāciju un domstarpību izšķiršanas kārtību. Dalībvalstis nodrošina to, ka tiesīgie lietotāji var efektīvi pāriet pie jauna piegādātāja. Vismaz attiecībā uz mājsaimniecību lietotājiem minētie pasākumi ietver I pielikumā minētos pasākumus.

4. Dalībvalstis īsteno atbilstīgus pasākumus, lai sasniegtu sociālās un ekonomiskās kohēzijas un vides aizsardzības mērķus, kas var ietvert līdzekļus cīņai pret klimata izmaiņām un piegādes drošuma panākšanu. Šie pasākumi jo īpaši ietver atbilstošu ekonomisku stimulu nodrošināšanu, attiecīgā gadījumā izmantojot visus esošos valstu un Kopienas instrumentus, lai uzturētu un ierīkotu vajadzīgo tīkla infrastruktūru, tostarp starpsavienojumu jaudu.

5. Dalībvalstis var pieņemt lēmumu nepiemērot 4. pantu par gāzes sadali, ja tā piemērošana radītu juridiskus vai faktiskus šķēršļus elektroenerģijas uzņēmumiem uzlikto saistību izpildei vispārējās ekonomiskās interesēs, un ciktāl tas neietekmē nozares attīstību tā, ka tas būtu pretrunā Kopienas interesēm. Kopienas interesēs ir, *inter alia*, konkurence attiecībā uz tiesīgiem lietotājiem saskaņā ar šo direktīvu un Līguma 86. pantu.

6. Īstenojot šo direktīvu, dalībvalstis informē Komisiju par visiem pasākumiem, ko tās pieņēmušas, lai izpildītu sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības, tostarp patērētāju aizsardzības un vides aizsardzības nodrošināšanu, kā arī par to iespējamo ietekmi uz vietējo un starptautisko konkurenci, neatkarīgi no tā, vai šo pasākumu veikšanai jāatkāpjas no šīs direktīvas. Pēc tam reizi divos gados tās informē Komisiju par visām izmaiņām šādos pasākumos neatkarīgi no tā, vai šo pasākumu veikšanai jāatkāpjas no šīs direktīvas.

4. pants

Atļauju izsniegšanas procedūra

1. Ja ir vajadzīga atļauja (piemēram, licence, atļauja, koncesija, piekrišana vai apstiprinājums), lai būvētu vai izmantotu dabasgāzes iekārtas, dalībvalstis vai jebkura cita kompetenta to norīkota iestāde piešķir atļaujas savā teritorijā būvēt un/vai izmantot minētās iekārtas, cauruļvadus un saistītas iekārtas saskaņā ar 2. līdz 4. punktu. Dalībvalstis vai jebkura to norīkota kompetenta iestāde ar to pašu pamatojumu var piešķirt atļaujas arī dabasgāzes piegādes veikšanai un vairumtirgotājiem.

2. Ja dalībvalstīs darbojas atļauju piešķiršanas sistēma, tās nosaka objektīvus un nediskriminējošus kritērijus, kas jāievēro uzņēmumiem, kuri lūdz atļauju būvēt un/vai vadīt dabasgāzes objektus vai atļauju dabasgāzes piegādei. Nediskriminējošos kritērijus un atļauju piešķiršanas procedūras publisko.

3. Dalībvalstis nodrošina to, ka atļauju atteikumu iemesli ir objektīvi un nediskriminējoši, un ka tie ir darīti zināmi pretendentiem. Minēto atteikumu iemeslus informācijas nolūkā nosūta Komisijai. Dalībvalstis izstrādā procedūru, kas ļauj pretendentiem pārsūdzēt minētos atteikumus.

4. Lai izvērstu jaunas teritorijas piegādēm un nodrošinātu efektīvu darbību kopumā, turklāt neskarot 37. pantu, dalībvalstis var atteikties turpmāk piešķirt atļaujas gāzes sadales cauruļvadu sistēmu būvniecībai un vadīšanai konkrētā teritorijā, ja tādas cauruļvadu sistēmas jau attiecīgā teritorijā ir uzbūvētas vai ir izteikts priekšlikums tās uzbūvēt, un ja esošo vai paredzēto jaudu neizmanto pilnībā.

5. pants

Piegādes drošuma uzraudzība

Dalībvalstis nodrošina piegādes drošuma jautājumu uzraudzību. Ja dalībvalstis atzīst par vajadzīgu, tās var deleģēt šo uzdevumu 44. panta 1. punktā minētajām regulatīvajām iestādēm. Šī uzraudzība jo īpaši attiecas uz piedāvājuma un pieprasījuma līdzsvaru valstu tirgū, paredzamā nākotnes pieprasījuma līmeni un pieejamiem krājumiem, paredzēto papildu jaudu, ko plāno vai ierīko, un tīklu uzturēšanas kvalitāti un līmeni, kā arī uz pasākumiem, ko veic maksimāla pieprasījuma gadījumā un viena vai vairāku piegādātāju trūkuma gadījumā. Kompetentās iestādes ik gadu līdz 31. jūlijam publicē ziņojumu, kurā izklāstīti secinājumi, kas izriet no minēto jautājumu uzraudzības, kā arī pasākumi, kas veikti vai ko plāno veikt, lai tos risinātu, un tās tūlīt nosūta šo ziņojumu Komisijai.

6. pants

Reģionu solidaritāte

1. Lai garantētu piegādes drošumu dabasgāzes iekšējā tirgū, dalībvalstis sadarbojas, sekmējot reģionālu un divpusēju solidaritāti.

2. Sadarbība attiecas uz situācijām, kad īstermiņā veidojas vai var veidoties nopietni piegādes traucējumi, kas ietekmē kādu dalībvalsti. Pie tās pieder:

a) valstu ārkārtas pasākumu koordinācija, kā minēts 8. pantā Padomes Direktīvā 2004/67/EK (2004. gada 26. aprīlis) par pasākumiem, lai nodrošinātu dabasgāzes piegādes drošību ([1]);

b) elektroenerģijas un dabasgāzes tīklu vajadzīgo starpsavienojumu apzināšana un, vajadzības gadījumā, izbūve vai modernizācija; un

c) savstarpējas palīdzības nosacījumi un tās īstenošanas mehānismi.

3. Par šādu sadarbību informē Komisiju.

4. Komisija var pieņemt pamatnostādnes reģionālai sadarbībai solidaritātes gaisotnē. Šos pasākumus, kas paredzēti, lai grozītu nebūtiskus šīs direktīvas elementus, to papildinot, pieņem saskaņā ar 50. panta 3. punktā minēto regulatīvo kontroles procedūru.

7. pants

Reģionālas sadarbības veicināšana

1. Dalībvalstis sadarbojas, lai integrētu valstu tirgus vismaz reģionālā līmenī. Jo īpaši dalībvalstis veicina pārvades sistēmas operatoru sadarbību reģionālā līmenī un sekmē savu juridisko un regulatīvo sistēmu saskaņotību. Šādas reģionālās sadarbības aptvertā ģeogrāfiskā teritorija ietver sadarbību ģeogrāfiskajās teritorijās, kas ir noteiktas saskaņā ar Regulas (EK) Nr. …/2009 12. panta 3. punktu. Šāda sadarbība var aptvert citas ģeogrāfiskās teritorijas.

2. Īstenojot šo direktīvu, dalībvalstis nodrošina, ka pārvades sistēmas operatoriem reģiona līmenī ir viena vai vairākas integrētas sistēmas, kas piešķirtās jaudas un tīkla drošības pārbaudes izteiksmē pārklāj divas vai vairāk dalībvalstis.

3. Ja vertikāli integrēti pārvades sistēmas operatori ir iesaistīti kopuzņēmumā, kas ir izveidots šādas sadarbības īstenošanai, kopuzņēmums nosaka un īsteno atbilstības programmu, kurā noteikti veicamie pasākumi, lai novērstu diskriminējošas un konkurenci traucējošas darbības. Minētajā atbilstības programmā paredz konkrētus pienākumus, kas darbiniekiem jāveic, lai sasniegtu diskriminējošu un konkurenci traucējošu darbību novēršanas mērķi. To apstiprina Aģentūra. Atbilstību programmai neatkarīgi pārrauga vertikāli integrēta pārvades sistēmas operatora atbilstības amatpersonas.

8. pants

Tehniskie noteikumi

Dalībvalstis nodrošina, ka tiek noteikti tehniskie drošības kritēriji un ka tiek izstrādāti un publiskoti tehniskie noteikumi, ar ko nosaka tehniskā projekta un vadīšanas obligātās prasības savienojumam ar SDG iekārtu sistēmu, glabāšanas iekārtām, citām gāzes pārvades vai sadales sistēmām un tiešajām līnijām. Šie tehniskie noteikumi nodrošina sistēmu savstarpēju izmantojamību un ir objektīvi un nediskriminējošie. Tos dara zināmus Komisijai saskaņā ar 8. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 98/34/EK (1998. gada 22. jūnijs), kas nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko standartu un noteikumu, un Informācijas sabiedrības pakalpojumu noteikumu sfērā ([2]).

III NODAĻA

Pārvade, glabāšana un SDG

9. pants

Pārvades sistēmas un pārvades sistēmas operatoru nodalīšana

1. Dalībvalstis nodrošina, ka no … (*):

a) visi uzņēmumi, kam pieder pārvades sistēma, darbojas kā pārvades sistēmas operatori;

b) viena un tā pati persona vai personas nevar:

i) tieši vai netieši kontrolēt uzņēmumu, kas veic kādu no ražošanas vai piegādes funkcijām, un tieši vai netieši kontrolēt kādu pārvades sistēmas operatoru vai pārvades sistēmu vai izmantot tiesības šajos uzņēmumos; vai

([1]) OV L 127, 29.4.2004., 92. lpp.

([2]) OV L 204, 21.7.1998., 37. lpp.

(*) Direktīvas transponēšanas diena plus viens gads, t.i., 30 mēneši pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas.

ii) tieši vai netieši kontrolēt pārvades sistēmas operatoru vai pārvades sistēmu un tieši vai netieši kontrolēt uzņēmumu, kas veic kādu no ražošanas vai piegādes funkcijām, vai izmantot tiesības šādā uzņēmumā;

c) viena un tā pati persona vai personas nevar iecelt Uzraudzības padomes, Administratīvās valdes vai tādu struktūru locekļus, kas juridiski pārstāv uzņēmumu, pārvades sistēmas operatoru vai pārvades sistēmu, nedz arī tieši vai netieši kontrolēt uzņēmumu, kas veic kādu no ražošanas vai piegādes funkcijām, vai izmantot tiesības šādā uzņēmumā; un

d) viena un tā pati persona nav tiesīga kļūt par Uzraudzības padomes, Administratīvās valdes vai to struktūru locekli, kas juridiski pārstāv uzņēmumu, ne uzņēmumā, kas veic kādu no ražošanas vai piegādes funkcijām, ne pārvades sistēmas operatorā vai pārvades sistēmā.

2. Šā panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētās tiesības attiecas jo īpaši uz:

a) iespējām izmantot balsstiesības; un

b) tiesības iecelt Uzraudzības padomes, Administratīvās valdes vai to struktūru locekļus, kas juridiski pārstāv uzņēmumu.

3. Šā panta 1. punkta b) apakšpunktā jēdziens "uzņēmums, kas veic kādu no ražošanas vai piegādes funkcijām" ietver "uzņēmumu, kas veic kādu no ražošanas vai piegādes funkcijām" nozīmē, kas paredzēta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2009/…/EK (… gada …) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu ([1]), un termini "pārvades sistēmas operators" un "pārvades sistēma" ietver "pārvades sistēmas operatoru" un "pārvades sistēmu" Direktīvas 2009/…/EK nozīmē.

4. Līdz … (*) dalībvalstis var pieļaut atkāpes no 1. punkta b) un c) apakšpunkta, ja pārvades sistēmas operatori nav daļa no vertikāli integrēta uzņēmuma.

5. Šā panta 1. punkta a) apakšpunktā noteikto prasību uzskata par izpildītu, ja divi vai vairāk uzņēmumi, kam pieder pārvades sistēmas, ir nodibinājuši kopuzņēmumu, kas attiecīgajās pārvades sistēmās divās vai vairāk dalībvalstīs darbojas kā pārvades sistēmas operators. Cits uzņēmums kopuzņēmumā drīkst iesaistīties vienīgi tad, ja atbilstīgi 15. pantam tas ir apstiprināts par neatkarīgu sistēmas operatoru vai par neatkarīgu pārvades operatoru IV nodaļas vajadzībām.

6. Ja 1. punkta b), c) un d) apakšpunktā minētā persona ir dalībvalsts vai cita publiska struktūra, tad divas atsevišķas publiskas struktūras, kas kontrolē pārvades sistēmas operatoru vai pārvades sistēmu, no vienas puses, un uzņēmumu, kas veic ražošanas vai piegādes funkcijas, no otras puses, šā panta īstenošanas nolūkā neuzskata par vienu un to pašu personu vai personām.

7. Dalībvalstis nodrošina, ka ne 16. pantā minēto komerciāli jutīgo informāciju, ko ieguvis pārvades sistēmas operators, kurš ir bijis daļa no vertikāli integrēta uzņēmuma, ne šāda pārvades sistēmas operatora darbiniekus nenodod tāda uzņēmuma rīcībā, kas veic kādu no ražošanas un piegādes funkcijām.

8. Ja … (**) pārvades sistēma pieder vertikāli integrētam uzņēmumam, dalībvalsts var pieņemt lēmumu nepiemērot 1. punktu.

Šādā gadījumā attiecīgā dalībvalsts vai nu:

a) norīko neatkarīgu sistēmas operatoru atbilstīgi 14. pantam; vai arī

b) ievēro IV nodaļas noteikumus.

9. Ja … (**) pārvades sistēma pieder vertikāli integrētam uzņēmumam un ja ir veikti pasākumi, kas garantē lielāku pārvades sistēmas operatora neatkarību nekā paredzēta IV nodaļā, dalībvalsts var pieņemt lēmumu nepiemērot 1. punktu.

10. Pirms uzņēmumu apstiprina un norīko par pārvades sistēmas operatoru saskaņā ar šā panta 9. punktu, to sertificē saskaņā ar procedūrām, kuras noteiktas šīs direktīvas 10. panta 4., 5. un 6. punktā un Regulas (EK) Nr. …/2009 3. pantā un saskaņā ar kurām Komisija pārbauda, vai veiktie pasākumi vienīgi garantē efektīvāku pārvades sistēmas operatoru neatkarību nekā IV nodaļa.

11. Vertikāli integrētiem uzņēmumiem, kam pieder pārvades sistēmas, nekādā gadījumā nav liegts veikt pasākumus, lai panāktu atbilstību 1. punktam.

12. Uzņēmumiem, kas veic kādu no ražošanas vai piegādes funkcijām, nekādā gadījumā nedrīkst būt iespēja tieši vai netieši iegūt kontroli vai izmantot jebkādas tiesības attiecībā uz nodalītiem pārvades sistēmas operatoriem dalībvalstīs, kuras piemēro 1. punktu.

10. pants

Pārvades sistēmas operatoru norīkošana un sertifikācija

1. Pirms uzņēmumu apstiprina un norīko par pārvades sistēmas operatoru, to sertificē saskaņā ar kārtību, kas noteikta šā panta 4., 5. un 6. punktā un Regulas (EK) Nr. …/2009 3. pantā.

2. Uzņēmumus, kam pieder pārvades sistēma un ko valsts regulatīvā iestāde saskaņā ar turpmāk izklāstīto sertifikācijas procedūru sertificējusi kā atbilstošus 9. panta prasībām, dalībvalstis apstiprina un norīko par pārvades sistēmas operatoriem. Pārvades sistēmas operatoru dara zināmu Komisijai un publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

([1]) OV L …

(*) Direktīvas transponēšanas diena plus divi gads, t.i., 42 mēneši pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas.

(**) Direktīvas spēkā stāšanās dienu.

3. Pārvades sistēmas operatori regulatīvajai iestādei ziņo par visiem plānotajiem darījumus, kuru dēļ varētu būt vajadzība atkārtoti izvērtēt viņu atbilstību 9. panta prasībām.

4. Regulatīvās iestādes pastāvīgi uzrauga pārvades sistēmas operatoru pastāvīgu atbilstību 9. panta prasībām. Tās sāk sertifikācijas procedūru atbilstības nodrošināšanai:

a) ja tās saņem pārvades sistēmas operatora paziņojumu atbilstīgi 3. punktam;

b) pēc savas iniciatīvas, ja tās ir informētas, ka plānotās tiesību vai ietekmes izmaiņas pārvades sistēmas īpašniekā vai pārvades sistēmas operatorā var radīt 9. panta pārkāpumu, vai ja tām ir iemesls uzskatīt, ka šāds pārkāpums varētu būt noticis; vai

c) pēc pamatota Komisijas pieprasījuma.

5. Regulatīvās iestādes pieņem lēmumu par pārvades sistēmas operatora sertifikāciju četros mēnešos no pārvades sistēmas operatora paziņojuma iesniegšanas dienas vai no Komisijas pieprasījuma dienas. Pēc šā termiņa beigām sertifikāciju uzskata par piešķirtu. Regulatīvās iestādes skaidri izteikts vai noklusējuma lēmums stājas spēkā vienīgi pēc 6. punktā izklāstītās procedūras pabeigšanas.

6. Skaidri izteiktu vai noklusējuma lēmumu par pārvades sistēmas operatora sertifikāciju regulatīvā iestāde kopā ar visu atbilstīgo informāciju, kas saistīta ar šo lēmumu, bez kavēšanās paziņo Komisijai. Komisija rīkojas saskaņā ar Regulas (EK) Nr. …/2009 3. pantā paredzēto procedūru.

7. Regulatīvās iestādes un Komisija no pārvades sistēmas operatoriem un uzņēmumiem, kas veic kādu no ražošanas vai piegādes funkcijām, var pieprasīt visu informāciju, kas tām vajadzīga šajā pantā paredzēto uzdevumu veikšanai.

8. Regulatīvās iestādes un Komisija ievēro konfidencialitāti attiecībā uz komerciāli jutīgu informāciju.

11. pants

Sertifikācija attiecībā uz trešām valstīm

1. Ja sertifikāciju lūdz pārvades sistēmas īpašnieks vai pārvades sistēmas operators, kuru kontrolē kāda persona vai personas no trešās valsts vai trešām valstīm, regulatīvā iestāde to dara zināmu Komisijai.

Regulatīvā iestāde arī tūlīt dara zināmus Komisijai visus apstākļus, kuru dēļ kāda persona vai personas no trešās valsts vai trešām valstīm varētu iegūt kādas pārvades sistēmas vai pārvades sistēmas operatora kontroli.

2. Pārvades sistēmas operatori regulatīvajai iestādei dara zināmus visus apstākļus, kādēļ kāda persona vai personas no trešās valsts vai trešām valstīm varētu iegūt pārvades sistēmas vai pārvades sistēmas operatora kontroli.

3. Regulatīvā iestāde pieņem lēmumu par pārvades sistēmas operatora sertifikāciju četros mēnešos no pārvades sistēmas operatora paziņojuma iesniegšanas dienas. Tā atsaka sertifikāciju, ja nav pierādīts:

a) ka attiecīgais operators atbilst 9. panta prasībām; un

b) regulatīvajai iestādei vai citai kompetentai dalībvalsts norīkotai iestādei, ka sertifikācijas piešķiršana neapdraudēs dalībvalstu un Kopienas energoapgādes drošumu. Izskatot šo jautājumu, regulatīvā iestāde vai cita norīkotā kompetentā iestāde ņem vērā:

i) Kopienas tiesības un pienākumus pret attiecīgo trešo valsti, ko uzliek starptautiskās tiesības, tostarp jebkādu ar vienu vai vairākām trešām valstīm noslēgtu nolīgumu, kura līgumslēdzēja puse ir Kopiena un kurā ir risināti ar energoapgādes drošumu saistīti jautājumi;

ii) dalībvalstu tiesības un pienākumus pret attiecīgo trešo valsti, ko uzliek ar to noslēgti nolīgumi, ciktāl tie atbilst Kopienas tiesību aktiem; un

iii) citus konkrētus lietas faktus un apstākļus un attiecīgo trešo valsti.

4. Regulatīvā iestāde lēmumu nekavējoties dara zināmu Komisijai kopā ar visu attiecīgo informāciju par šo lēmumu.

5. Dalībvalstis nodrošina, ka regulatīvā iestāde un/vai 3. punkta b) apakšpunktā minētā norīkotā kompetentā iestāde pirms lēmuma pieņemšanas par sertifikāciju lūdz Komisijas atzinumu par to, vai:

a) attiecīgais operators atbilst 9. panta prasībām; un

b) sertifikācijas piešķiršana neapdraudēs Kopienas energoapgādes drošumu.

6. Komisija izskata 5. punktā minēto lūgumu tūlīt pēc saņemšanas. Divos mēnešos pēc lūguma saņemšanas Komisija sniedz atzinumu valsts regulatīvajai iestādei vai norīkotajai kompetentajai iestādei, ja lūgumu iesniegusi šī iestāde.

Gatavojot atzinumu, Komisija var lūgt Aģentūras, attiecīgās dalībvalsts un interesentu viedokļus. Ja Komisija izsaka šādu lūgumu, divu mēnešu termiņu pagarina par diviem mēnešiem.

Ja Komisija pirmajā un otrajā daļā minētajā termiņā nesniedz atzinumu, uzskata, ka tai nav iebildumu pret regulatīvās iestādes lēmumu.

7. Izvērtējot, vai kontrole, ko īsteno kāda persona vai personas no trešās valsts vai trešām valstīm, apdraudēs Kopienas energoapgādes drošumu, Komisija ņem vērā:

a) konkrētus lietas faktus un attiecīgo trešo valsti vai trešās valstis; un

b) Kopienas tiesības un pienākumus pret attiecīgo trešo valsti vai trešām valstīm, ko uzliek starptautiskās tiesības, tostarp ar vienu vai vairākām trešām valstīm noslēgtu nolīgumu, kura līgumslēdzēja puse ir Kopiena un kurā ir risināti ar piegādes drošumu saistīti jautājumi.

8. Valsts regulatīvā iestāde pēc 6. punktā minētā divu mēnešu termiņa beigām pieņem galīgo lēmumu par sertifikāciju. Pieņemot galīgo lēmumu, valsts regulatīvā iestāde pilnībā ņem vērā Komisijas atzinumu. Dalībvalstīm jebkurā gadījumā ir tiesības atteikt sertifikāciju, ja sertifikācijas piešķiršana apdraud attiecīgās dalībvalsts energoapgādes drošumu. Ja dalībvalsts ir iecēlusi citu kompetentu iestādi, lai izvērtētu 3. punkta b) apakšpunktu, tā var prasīt, lai valsts regulatīvā iestāde galīgo lēmumu pieņem saskaņā ar attiecīgās kompetentās iestādes izvērtējumu. Valsts regulatīvās iestādes galīgo lēmumu un Komisijas atzinumu publicē kopā.

9. Šis pants neietekmē dalībvalstu tiesības atbilstīgi Kopienas tiesību aktiem veikt savas juridiskās kontroles, lai sargātu leģitīmās intereses saistībā ar sabiedrisko kārtību.

10. Komisija var pieņemt pamatnostādnes, ar ko paredz šā panta īstenošanai piemērojamo procedūru. Šos pasākumus, kas paredzēti, lai grozītu nebūtiskus šīs direktīvas elementus, papildinot to, pieņem saskaņā ar 50. panta 3. punktā minēto regulatīvo kontroles procedūru.

11. Šis pants, izņemot tā 3. punkta a) apakšpunktu, attiecas arī uz dalībvalstīm, uz kurām attiecas atkāpe saskaņā ar 48. pantu.

12. pants

Glabāšanas un SDG sistēmas operatoru norīkošana

Dalībvalstis norīko vai paredz, ka dabasgāzes uzņēmumi, kam pieder glabāšanas vai SDG objekti, norīko vienu vai vairākus glabāšanas un SNG sistēmas operatorus uz laiku, ko dalībvalstis nosaka, ņemot vērā ar efektivitāti un ekonomisko līdzsvaru saistītus apsvērumus.

13. pants

Pārvades, glabāšanas un/vai SDG sistēmas operatoru uzdevumi

1. Pārvades, glabāšanas un/vai SDG sistēmas operators:

a) attiecīgos saimnieciskos apstākļos vada, uztur un attīsta drošus, stabilus un efektīvus gāzes pārvades, glabāšanas un/vai SDG objektus, pienācīgi ņemot vērā apkārtējās vides aizsardzības prasības;

b) atturas diskriminēt sistēmas lietotājus vai dažu kategoriju sistēmas lietotājus, jo īpaši par labu saviem saistītajiem uzņēmumiem;

c) visiem citiem pārvades sistēmas operatoriem, citiem glabāšanas sistēmas operatoriem, citiem SNG sistēmas operatoriem un/vai visiem sadales sistēmas operatoriem nodrošina pietiekamu informāciju, lai dabasgāzes transportēšanu un glabāšanu varētu veikt, neapdraudot starpsavienotas sistēmas drošu un efektīvu darbību; un

d) sniedz sistēmas lietotājiem informāciju, kas vajadzīga, lai efektīvi piekļūtu sistēmai.

2. Noteikumi, ko pārvades sistēmas operatori pieņem par gāzes pārvades sistēmas balansēšanu, tostarp noteikumi par maksas iekasēšanu no viņu tīklu sistēmas lietotājiem enerģijas nevienmērīgas piegādes gadījumā, ir objektīvi, pārskatāmi un nediskriminējoši. Nosacījumus un nosacījumus, tostarp normas un tarifus attiecībā uz šādiem pakalpojumiem, ko sniedz pārvades sistēmas operatori, nosaka nediskriminējošā un izmaksas atspoguļojošā veidā, ievērojot metodiku, kura ir saderīga ar 40. panta 6. punktu, kā arī tos publicē.

3. Dalībvalstis var lūgt pārvades sistēmas operatoriem ievērot obligātas prasības pārvades sistēmu uzturēšana un būvei, tostarp starpsavienojuma jaudu ziņā.

4. Pārvades sistēmas operatori iepērk enerģiju, ko izmanto, lai veiktu funkcijas saskaņā ar pārskatāmām un nediskriminējošām tirgus procedūrām.

14. pants

Neatkarīgi sistēmas operatori

1. Ja … (*) pārvades sistēma pieder vertikāli integrētam uzņēmumam, dalībvalstis var pieņemt lēmumu nepiemērot 9. panta 1. punktu un pēc pārvades sistēmas īpašnieka priekšlikuma norīkot neatkarīgu pārvades sistēmas operatoru. Šādu norīkošanu apstiprina Komisija.

2. Dalībvalstis var apstiprināt un norīkot neatkarīgu sistēmas operatoru vienīgi tad, ja:

a) potenciālais operators ir apliecinājis savu atbilstību 9. panta 1. punkta b), c) un d) apakšpunkta prasībām;

b) potenciālais operators ir apliecinājis, ka tā rīcībā ir finanšu, tehniskie, fiziskie un cilvēkresursi, kas vajadzīgi 13. pantā paredzēto uzdevumu veikšanai;

c) potenciālais operators ir apņēmies ievērot regulatīvās iestādes pārraudzīto 10 gadu tīkla attīstības plānu;

(*) Direktīvas spēkā stāšanās dienu.

d) pārvades sistēmas īpašnieks ir apliecinājis spēju ievērot saistības, kas izriet no 5. punkta. Lai to apliecinātu, viņš iesniedz projektus visiem līgumiem, ko šis potenciālais uzņēmums slēgs ar citām attiecīgām struktūrām;

e) potenciālais operators ir apliecinājis spēju izpildīt Regulā (EK) Nr. …/2009 paredzētās saistības, tostarp īstenot pārvades sistēmas operatoru sadarbību Eiropas un reģionālā līmenī.

3. Uzņēmumus, ko regulatīvā iestāde sertificējusi kā atbilstīgus 11. panta un 14. panta 2. punkta prasībām, dalībvalstis apstiprina un norīko par neatkarīgiem pārvades sistēmas operatoriem. Piemēro sertifikācijas procedūru, kas paredzēta vai nu šīs direktīvas 10. pantā un Regulas (EK) Nr. …/2009 3. pantā, vai arī šīs direktīvas 11. pantā.

4. Neatkarīgo sistēmas operatoru uzdevums ir piešķirt un pārvaldīt trešo personu piekļuvi, tostarp iekasēt piekļuves maksu un pārslodzes maksu, vadīt, uzturēt un uzlabot pārvades sistēmu un ar ieguldījumu plānošanu panākt, lai sistēma ilgtermiņā atbilstu pamatotam pieprasījumam. Attīstot pārvades sistēmu, neatkarīgais sistēmas operators ir atbildīgs par jaunu infrastruktūras objektu plānošanu (tostarp apstiprināšanu), būvniecību un nodošanu ekspluatācijā. Šajā nolūkā neatkarīgais sistēmas operators darbojas kā pārvades sistēmas operators atbilstīgi šai sadaļai. Pārvades sistēmas īpašnieks nav atbildīgs ne par trešo personu piekļuves piešķiršanu un pārvaldību, ne par ieguldījumu plānošanu.

5. Ja ir norīkots neatkarīgs sistēmas operators, pārvades sistēmas īpašnieks:

a) pienācīgi sadarbojas ar neatkarīgo sistēmas operatoru un palīdz tam veikt pienākumus, tostarp sniedzot visu attiecīgo informāciju;

b) finansē ieguldījumus, par kuriem nolemj neatkarīgais sistēmas operators un kurus apstiprina regulatīvā iestāde, vai piekrīt, ka to finansē cits interesents, arī neatkarīgais sistēmas operators. Attiecīgos finanšu līgumus apstiprina regulatīvā iestāde. Pirms šādas apstiprināšanas regulatīvā iestāde apspriežas ar pārvades sistēmas īpašnieku un citiem interesentiem;

c) nodrošina segumu saistībām, kas attiecas uz tīkla aktīviem, izņemot to saistību daļu,, kas ir saistīta ar neatkarīgā sistēmas operatora uzdevumiem; un

d) nodrošina garantijas, kas ir vajadzīgas finansējuma piesaistei tīkla paplašināšanai, izņemot ieguldījumus, attiecībā uz kuriem saskaņā ar b) apakšpunktu pārvades sistēmas īpašnieks ir piekritis, ka finansējumu nodrošina cits interesents, arī neatkarīgais sistēmas operators.

6. Attiecīgajai valsts konkurences iestādei piešķir visas vajadzīgās pilnvaras, lai ciešā sadarbībā ar regulatīvo iestādi varētu efektīvi uzraudzīt, kā pārvades sistēmas īpašnieks pilda 5. punktā paredzētās saistības.

15. pants

Pārvades sistēmas īpašnieku un glabāšanas sistēmas operatoru nodalīšana

1. Ja ir norīkots neatkarīgs sistēmas operators, kas ir daļa no vertikāli integrēta uzņēmuma, pārvades sistēmas īpašnieks un glabāšanas sistēmas operators vismaz juridiskās formas, organizācijas un lēmumu pieņemšanas aspektā ir neatkarīgs no citām darbībām, kas nav saistītas ar pārvadi.

Šis pants attiecas tikai uz tādām glabāšanas iekārtām, kas ir tehniski un/vai ekonomiski vajadzīgas, lai nodrošinātu efektīvu piekļuvi sistēmai patērētāju apgādes vajadzībām atbilstoši 32. pantam.

2. Lai nodrošinātu 1. punktā minēto pārvades sistēmas īpašnieka un glabāšanas sistēmas operatora neatkarību, piemēro vismaz šādus obligātus kritērijus:

a) personas, kas atbildīgas par pārvades sistēmas īpašnieka un glabāšanas sistēmas operatora vadību, neiesaistās integrētā dabasgāzes uzņēmuma struktūrās, kas tieši vai netieši ir ikdienā atbildīgas par dabasgāzes ražošanu un piegādi;

b) veic atbilstīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka tiek ņemtas vērā to personu profesionālās intereses, kuras atbildīgas par pārvades sistēmas īpašnieka un glabāšanas sistēmas operatora vadību, vienlaikus ļaujot tām rīkoties neatkarīgi;

c) glabāšanas sistēmas operatoram ir reālas tiesības pieņemt lēmumus par aktīviem, kas vajadzīgi glabāšanas iekārtu vadīšanai, uzturēšanai vai attīstīšanai — neatkarīgi no integrētā dabasgāzes uzņēmuma. Tas neliedz pastāvēt attiecīgiem koordinācijas mehānismiem, lai nodrošinātu mātesuzņēmuma saimnieciskās un vadības pārraudzības tiesību aizsardzību no aktīvu atdeves viedokļa, kurus meitasuzņēmumā netieši regulē saskaņā ar 40. panta 6. punktu. Konkrēti tas ļauj mātesuzņēmumam apstiprināt glabāšanas sistēmas operatora gada finanšu plānu vai līdzvērtīgu instrumentu un noteikt vispārējus meitasuzņēmuma parādsaistību ierobežojumus. Tas neļauj mātesuzņēmumam dot norādījumus par ikdienas darbībām vai par konkrētiem lēmumiem par glabāšanas iekārtu būvi vai modernizāciju, kas nav lielāki par apstiprinātā finanšu plāna vai līdzvērtīgu instrumentu noteikumos paredzētiem; un

d) pārvades sistēmas īpašnieks un glabāšanas sistēmas operators izstrādā atbilstības programmu, kurā izklāsta pasākumus, kas veikti, lai nodrošinātu diskriminējošas rīcības nepieļaušanu, un nodrošina, ka tās ievērošana tiek atbilstīgi kontrolēta. Atbilstības programmā paredz konkrētus darbinieku pienākumus, kas jāveic šo mērķu sasniegšanai. Par atbilstības programmas kontroli atbildīgā persona vai struktūra iesniedz regulatīvajai iestādei gada ziņojumu par veiktajiem pasākumiem, un šo ziņojumu publicē.

3. Komisija var pieņemt pamatnostādnes, lai nodrošinātu, ka pārvades sistēmas īpašnieks un glabāšanas sistēmas operators pilnībā ievēro 2. punktu. Šos pasākumus, kas paredzēti, lai grozītu nebūtiskus šīs direktīvas elementus, to papildinot, pieņem saskaņā ar 50. panta 3. punktā minēto regulatīvo kontroles procedūru.

16. pants

Konfidencialitāte, kas jāievēro pārvades sistēmas operatoriem un pārvades sistēmas īpašniekiem

1. Neskarot 29. pantu vai citu tiesisku pienākumu izpaust informāciju, visi pārvades, glabāšanas un/vai SDG sistēmas operatori un visi sadales sistēmas īpašnieki ievēro konfidencialitāti attiecībā uz komerciāli jutīgu informāciju, kas iegūta to darbības gaitā, un neļauj diskriminējošā veidā izpaust tādu informāciju par savu darbību, kas var citiem dot komerciālas priekšrocības. Tie jo īpaši neizpauž komerciāli jutīgu informāciju citām uzņēmuma daļām, ja vien tas nav vajadzīgs darījumu veikšanai. Lai pilnībā ievērotu noteikumus par informācijas nošķiršanu, dalībvalstis nodrošina, ka pārvades sistēmas īpašnieks, kas apvienota operatora gadījumā ietver sadales sistēmas operatoru, un pārējās uzņēmuma daļas neizmanto kopējus dienestus, piemēram, kopēju juridisko dienestu, izņemot viennozīmīgi administratīvu vai IT funkciju veikšanai.

2. Ja dabasgāzi pārdod vai pērk saistīti uzņēmumi, pārvades, glabāšanas un/vai SDG sistēmas operatori ļaunprātīgi neizmanto komerciāli jutīgu informāciju, kas iegūta no trešām personām, nodrošinot viņām piekļuvi sistēmai vai vienojoties par šādu piekļuvi.

IV NODAĻA

Neatkarīgs pārvades operators

17. pants

Aktīvi, iekārtas, darbinieki un identitāte

1. Pārvades sistēmas operatoru rīcībā ir vajadzīgie cilvēkresursi, tehniskie, fiziskie un finanšu resursi, lai tie varētu pildīt šajā direktīvā noteiktos pienākumus un veikt gāzes pārvades darbības, jo īpaši:

a) gāzes pārvades darbības veikšanai vajadzīgie aktīvi, tostarp pārvades sistēma, pieder pārvades sistēmas operatoram;

b) gāzes pārvades darbības veikšanai, tostarp korporatīvo uzdevumu veikšanai, vajadzīgais personāls ir pārvades sistēmas operatora darbinieki;

c) aizliegta darbinieku nomāšana un pakalpojumu sniegšana vertikāli integrētiem uzņēmumiem vai no tiem. Pārvades sistēmas operators tomēr var sniegt pakalpojumus vertikāli integrētam uzņēmumam tiktāl, ciktāl:

i) šo pakalpojumu sniegšana nediskriminē tīkla lietotājus, ir pieejama visiem tīkla lietotājiem ar vienādiem noteikumiem un nosacījumiem un neierobežo, nekropļo un nekavē konkurenci ražošanas vai piegādes jomā; un

ii) šo pakalpojumu sniegšanas noteikumus un nosacījumus apstiprina regulatīvā iestāde;

d) neskarot saskaņā ar 20. pantu pieņemtos uzraudzības struktūras lēmumus, vertikāli integrētais uzņēmums pēc pārvades sistēmas operatora atbilstīga pieprasījuma savlaicīgi dara pārvades sistēmas operatoram pieejamus atbilstīgus finanšu resursus turpmākiem ieguldījumu projektiem un/vai pašreizējo aktīvu aizstāšanai.

2. Papildus 13. pantā minētajām darbībām gāzes pārvades darbība ietver vismaz šādas darbības:

a) pārvades sistēmas operatora pārstāvēšana un kontaktu uzturēšana attiecībās ar trešām personām un regulatīvajām iestādēm;

b) pārstāvēt pārvades sistēmas operatoru gāzes pārvades sistēmas operatoru Eiropas tīklā ("gāzes PSOET");

c) piešķirt un pārvaldīt trešo personu piekļuvi, nediskriminējot sistēmas lietotājus vai lietotāju kategorijas;

d) iekasēt visas maksas, kas ir saistītas ar pārvades sistēmu, tostarp piekļuves maksas, balansēšanas maksas par palīgpakalpojumiem, piem., pakalpojumu iepirkumu (balansēšanas izmaksas, enerģijas zudumi);

e) nodrošināt, uzturēt un pilnveidot drošu, efektīvu un saimnieciski izdevīgu pārvades sistēmas darbību;

f) plānot ieguldījumus, nodrošinot sistēmas ilgtermiņa spēju apmierināt saprātīgu pieprasījumu un garantēt piegāžu drošumu;

g) izveidot atbilstīgus kopuzņēmumus, ietverot vienu vai vairākus pārvades sistēmas operatorus, gāzes apmaiņas uzņēmumus un citas attiecīgas iesaistītās personas, kas cenšas attīstīt reģionālu tirgu izveidi vai veicināt liberalizācijas procesu; un

h) visi korporatīvie pakalpojumi, tostarp juridiskie pakalpojumi, grāmatvedība un IT pakalpojumi.

3. Pārvades sistēmas operatorus izveido kā akciju sabiedrības, sabiedrības ar ierobežotu atbildību vai komanditsabiedrības, kā minēts Padomes Direktīvas 68/151/EEK ([1]) 1. pantā.

([1]) Padomes Pirmā direktīva 68/151/EEK (1968. gada 9. marts) par to, kā vienādošanas nolūkā koordinēt nodrošinājumus, ko dalībvalstis prasa no sabiedrībām Līguma 58. panta otrās daļas nozīmē, lai aizsargātu sabiedrību dalībnieku un trešo personu intereses (OV L 65, 14.3.1968., 8. lpp.).

4. Pārvades sistēmas operators tā korporatīvajā identitātē, saziņā, zīmola veidošanā un telpās nedrīkst maldināt attiecībā uz vertikāli integrēta uzņēmuma atsevišķo vai kādas tā daļas identitāti.

5. Saistībā ar IT sistēmām vai aprīkojumu un drošības piekļuves sistēmām pārvades sistēmas operators neizmanto ne IT sistēmas vai iekārtas, ne fiziskās telpas un drošības piekļuves sistēmas kopīgi ar vertikāli integrēta uzņēmuma jebkuru daļu, ne arī vienus un tos pašus konsultantus vai ārējos līgumslēdzējus.

6. Pārvades sistēmas operatoru grāmatvedības revīziju veic revidents, kas nav tas pats revidents, kurš veic grāmatvedības revīziju vertikāli integrētā uzņēmumā vai kādā no tā daļām.

18. pants

Pārvades sistēmas operatora neatkarība

1. Neskarot atbilstīgi 20. pantam pieņemtus uzraudzības struktūras lēmumus, pārvades sistēmas operatoram ir:

a) neatkarīgi no vertikāli integrēta uzņēmuma — reālas lēmumu pieņemšanas tiesības pārvades sistēmas darbībai, uzturēšanai un attīstīšanai vajadzīgajiem aktīviem; un

b) tiesības piesaistīt līdzekļus kapitāla tirgū, jo īpaši aizņemoties un palielinot kapitālu.

2. Pārvades sistēmas operators vienmēr nodrošina, ka viņam ir vajadzīgie resursi, lai pienācīgi un efektīvi veiktu pārvades darbību kā arī lai uzturētu un attīstītu efektīvas, drošas un saimnieciski izdevīgas pārvades sistēmas.

3. Vertikāli integrētu uzņēmumu meitasuzņēmumiem, kas veic ražošanas vai piegādes funkcijas, nav tieša vai netieša kapitāla pārvades sistēmas operatorā. Pārvades sistēmas operatoram nav nekāda nedz tieša, nedz netieša kapitāla vertikāli integrētā ražošanas vai piegādes uzņēmumā, nedz tas saņem dividendes vai citu finansiālu labumu no šā meitasuzņēmuma.

4. Pārvades sistēmas operatora vispārējās pārvaldes struktūra un korporatīvie statūti nodrošina pārvades sistēmas operatora efektīvu neatkarību atbilstīgi šai nodaļai. Vertikāli integrēts uzņēmums tieši vai netieši nenosaka pārvades sistēmas operatora konkurētspējīgu rīcību attiecībā uz pārvades sistēmas operatora ikdienas darbu un tīkla pārvaldību vai attiecībā uz darbībām, kas vajadzīgas, lai sagatavotu 10 gadu tīkla attīstības plānu, kas izstrādāts atbilstīgi 22. pantam.

5. Pildot šīs direktīvas 13. pantā un 17. panta 2. punktā paredzētos uzdevumus un ievērojot Regulas (EK) Nr. …/2009 13. panta 1. punktu, 14. panta 1. punkta a) apakšpunktu, 16. panta 2., 3. un 5. punktu, 18. panta 6. punktu un 21. panta 1. punktu, pārvades sistēmas operatori nediskriminē dažādas personas vai struktūras un neierobežo, nekropļo vai netraucē konkurenci ražošanas vai piegādes jomā.

6. Tirdzniecības un finansiālas attiecības starp vertikāli integrētu uzņēmumu un pārvades sistēmas operatoru, tostarp pārvades sistēmas operatora aizdevumi vertikāli integrētam uzņēmumam, atbilst tirgus noteikumiem. Pārvades sistēmas operatoram ir šādu komerciālu un finansiālu attiecību detalizēta uzskaite, un tas šo uzskaiti dara pieejamu pēc regulatīvās iestādes pieprasījuma.

7. Pārvades sistēmas operators iesniedz regulatīvajai iestādei apstiprināšanai visus tirdzniecības un finanšu nolīgumus ar vertikāli integrēto uzņēmumu.

8. Pārvades sistēmas operators informē regulatīvo iestādi par 17. panta 1. punkta d) apakšpunktā minētajiem finanšu līdzekļiem, kas ir pieejami turpmākiem ieguldījumu projektiem un/vai esošo aktīvu aizstāšanai.

9. Vertikāli integrēts uzņēmums atturas no jebkādas rīcības, kas kavētu vai ierobežotu pārvades sistēmas operatoru pildīt šajā nodaļā minētās saistības un liktu pārvades sistēmas operatoram lūgt vertikāli integrēta uzņēmuma atļauju, lai izpildītu šīs saistības.

10. Uzņēmumu, ko regulatīvā iestāde sertificējusi kā atbilstīgu šīs nodaļas prasībām, attiecīgā dalībvalsts apstiprina un norīko kā pārvades sistēmas operatoru. Piemēro sertifikācijas procedūru, kas paredzēta vai nu šīs direktīvas 10. pantā un Regulas (EK) Nr. …/2009 3. pantā, vai arī šīs direktīvas 11. pantā.

19. pants

Pārvades sistēmas operatora darbinieku un vadības neatkarība

1. Lēmumu par pieņemšanu darbā un atjaunošanu amatā, darba apstākļiem, tostarp atalgojumu un amata pilnvaru termiņa beigām personai, kas atbildīga par vadību, un/vai pārvades sistēmas operatora administratīvo struktūru locekļiem pieņem pārvades sistēmas operatora uzraudzības struktūra, kas iecelta saskaņā ar 20. pantu.

2. Regulatīvajai iestādei dara zināmu to personu identitāti, kuras uzraudzības struktūra ierosinājusi iecelt par personām, kas atbildīgas par pārvades sistēmas operatora vadību, un/vai par pārvades sistēmas operatora administratīvo struktūru locekļiem vai atjaunot šajos amatos, un nosacījumus, kas reglamentē šo personu amata pilnvaru termiņu, tā ilgumu un izbeigšanos, kā arī iemeslus jebkuram ierosinājumam pārtraukt šādu amata pilnvaru termiņu. Šā panta 1. punktā minētie nosacījumi un lēmumi kļūst saistoši vienīgi tad, ja trīs nedēļās pēc paziņošanas regulatīvā iestāde nav iebildusi pret tiem.

Regulatīvā iestāde var iebilst pret 1. punktā minētajiem lēmumiem, ja:

a) rodas šaubas par tās personas profesionālo neatkarību, kuru ierosināts iecelt par personu, kas atbildīga par pārvades sistēmas operatora vadību, un/vai par pārvades sistēmas operatora administratīvo struktūru locekli; vai

b) amata pilnvaru termiņa priekšlaicīgas izbeigšanas gadījumā pastāv šaubas par šādas priekšlaicīgas izbeigšanas pamatotību.

3. Trīs gadus pirms iecelšanas amatā personām, kas atbildīgas par pārvades sistēmas operatora vadību, un/vai par pārvades sistēmas operatora administratīvo struktūru locekļiem nav bijis profesionāla amata vai pienākumu, tiešas vai netiešas intereses vai uzņēmējdarbības attiecību ar vertikāli integrēto uzņēmumu vai kādu tā daļu, vai to kontrolējošo akcionāru, kas nav pārvades sistēmas operators.

Šā punkta pirmo daļu piemēro lielākajai daļai personu, kas atbildīgas par pārvades sistēmas operatora vadību, un/vai pārvades sistēmas operatora administratīvo struktūru locekļiem.

Personas, kas atbildīgas par pārvades sistēmas operatora vadību, un/vai pārvades sistēmas administratīvo struktūru locekļi, uz ko neattiecas šā punkta pirmā daļa, vismaz sešus mēnešus nav veikušas vadības vai citas attiecīgas darbības vertikāli integrētajā uzņēmumā.

4. Personai, kas atbildīga par pārvades sistēmas operatora vadību, un/vai pārvades sistēmas operatora administratīvo struktūru locekļiem un darbiniekiem nevienā citā vertikāli integrētā uzņēmuma daļā vai to kontrolējošā akcionārā nav nekāda cita profesionāla amata vai atbildības, tiešas vai netiešas intereses un uzņēmējdarbības attiecību.

5. Personai, kas atbildīga par pārvades sistēmas operatora vadību, un/vai pārvades sistēmas operatora administratīvo struktūru locekļiem un darbiniekiem nevienā vertikāli integrēta uzņēmuma daļā kā vien pārvades sistēmas operatorā nav intereses, un viņi tieši vai netieši negūst nekādu finansiālu labumu. Viņu atalgojums nav atkarīgs no vertikāli integrēta uzņēmuma darbībām vai rezultātiem kā vien no pārvades sistēmas operatora darbībām vai rezultātiem.

6. Efektīvas tiesības pārsūdzēt regulatīvajai iestādei ir garantētas attiecībā uz visām sūdzībām, ko par amata pilnvaru termiņa priekšlaicīgu pārtraukšanu iesniedz personas, kuras atbildīgas par vadību, un/vai pārvades sistēmas operatora administratīvās struktūras locekļi.

7. Pēc amata pilnvaru termiņa beigām pārvades sistēmas operatorā par vadību atbildīgajām personām un/vai administratīvo struktūru locekļiem vismaz četrus gadus nav profesionāla amata vai atbildības, intereses vai uzņēmējdarbības attiecību nevienā no vertikāli integrēta uzņēmuma daļām kā vien pārvades sistēmas operatorā, vai to kontrolējošā akcionārā.

8. Šā panta 3. punkta otro daļu un 7. punktu piemēro attiecībā uz visām personām, kas pieder izpildvadībai, un personām, kas ir viņu tiešā pakļautībā jautājumos, kuri saistīti ar tīkla darbību, uzturēšanu vai attīstību.

20. pants

Uzraudzības struktūra

1. Pārvades sistēmas operatoram ir uzraudzības struktūra, kas atbild par tādu lēmumu pieņemšanu, kuri varētu būtiski ietekmēt pārvades sistēmas operatora akcionāru akciju vērtību, jo īpaši tādu lēmumu pieņemšanu, kas attiecas uz gada un ilgtermiņa finanšu plāna apstiprināšanu, pārvades sistēmas operatora parādsaistībām un akcionāriem izdalīto dividenžu apjomu. Uzraudzības struktūras kompetencē nav lēmumi, kas attiecas uz pārvades sistēmas operatora ikdienas darbu un tīkla pārvaldību, un uz darbībām, kas vajadzīgas, lai sagatavotu 10 gadu tīkla attīstības plānu, kas izstrādāts atbilstīgi 22. pantam.

2. Uzraudzības struktūrā ir locekļi no vertikāli integrēta uzņēmuma, trešo personu akcionāriem un, ja to nosaka attiecīgi dalībvalstu tiesību akti, locekļi no citiem interesentiem, piemēram, pārvades sistēmas operatora darbinieki.

3. Šīs direktīvas 19. panta 2. punkta pirmo daļu, 3. punkta pirmo daļu un 4. līdz 7. punktu piemēro vismaz pusei uzraudzības struktūras locekļu, atņemot vienu no uzraudzības struktūras locekļu kopskaita.

Šīs direktīvas 19. panta 2. punkta otrās daļas a) punktu piemēro visiem uzraudzības struktūras.

21. pants

Atbilstības programma un atbilstības amatpersona

1. Dalībvalstis nodrošina, ka pārvades sistēmas operatori izstrādā un īsteno atbilstības programmu, kurā izklāstīti pasākumi, ko veic, lai nodrošinātu diskriminācijas nepieļaušanu, un nodrošina atbilstīgu kontroli pār tās ievērošanu. Atbilstības programmā paredz konkrētus darbinieku pienākumus, kas jāveic šo mērķu sasniegšanai. Programmu nodod apstiprināšanai regulatīvajā iestādē. Neskarot valsts regulatora pilnvaras, atbilstību programmai neatkarīgi uzrauga atbilstības amatpersona.

2. Atbilstības amatpersonu ieceļ uzraudzības struktūra. Atbilstības amatpersona var būt fiziska vai juridiska persona. Uz atbilstības amatpersonu attiecas 19. panta 2. līdz 7. punkts. Regulatīvā iestāde var iebilst pret atbilstības amatpersonas iecelšanu neatkarības vai profesionālo spēju trūkuma dēļ.

3. Atbilstības amatpersonas pienākums ir:

a) uzraudzīt atbilstības programmas īstenošanu;

b) sagatavot gada ziņojumu, norādot pasākumus, kas veikti atbilstības programmas īstenošanai, un iesniegt to regulatīvajai iestādei;

c) ziņot uzraudzības struktūrai un sniegt ieteikumus attiecībā uz atbilstības programmu un tās īstenošanu;

d) informēt regulatīvo iestādi par jebkādiem būtiskiem pārkāpumiem attiecībā uz atbilstības programmas īstenošanu; un

e) ziņot regulatīvajai iestādei par tirdzniecības un finansiālām attiecībām starp vertikāli integrētu uzņēmumu un pārvades sistēmas operatoru.

4. Atbilstības amatpersona iesniedz regulatīvajai iestādei ierosinātos lēmumus par ieguldījumu plānu vai par atsevišķiem ieguldījumiem. Tas notiek, vēlākais, tad, kad pārvades sistēmas operatora vadība un/vai kompetentā administratīvā iestāde tos iesniedz uzraudzības struktūrai.

5. Ja vertikāli integrēts uzņēmums pilnsapulcē vai pēc tās ieceltu vadības locekļu balsojuma ir apturējis tāda lēmuma pieņemšanu, tādējādi apturot vai kavējot ieguldījumus tīklā, atbilstības amatpersona par to ziņo regulatīvajai iestādei.

6. Noteikumus, ar ko reglamentē atbilstības amatpersonas pilnvaras vai nodarbināšanas nosacījumus, apstiprina regulatīvā iestāde, un tie nodrošina atbilstības amatpersonas neatkarību.

7. Atbilstības amatpersona regulāri vai nu mutiski, vai rakstiski ziņo regulatīvajai iestādei, un tai ir tiesības regulāri vai nu mutiski, vai rakstiski ziņot pārvades sistēmas operatora uzraudzības struktūrai.

8. Atbilstības amatpersona var piedalīties visās pārvades sistēmas operatora vadības un administratīvās struktūras un uzraudzības struktūras sanāksmēs, kā arī pilnsapulcēs. Atbilstības amatpersona piedalās visās sanāksmēs, kurās izskata šādus jautājumus:

a) tīkla piekļuves nosacījumi, kā noteikts Regulā (EK) Nr. …/2009, jo īpaši attiecībā uz tarifiem, trešo personu piekļuvi pakalpojumiem, jaudas iedalījumu un pārslodzes pārvaldību, pārskatāmību, balansēšanu un sekundāriem tirgiem;

b) projekti, kas uzsākti, lai pārvades sistēma darbotos, tiktu uzturēta un attīstīta, tostarp ieguldījumi jaunos starpsavienojumos, jaudas paplašināšanā un esošo jaudu optimizācijā;

c) enerģijas pirkšana vai pārdošana pārvades sistēmas darbības vajadzībām.

9. Atbilstības amatpersona uzrauga pārvades sistēmas operatora atbilstību 16. pantam.

10. Atbilstības amatpersonai ir piekļuve visiem pārvades sistēmas operatora attiecīgajiem datiem un birojiem, un visai informācijai, kas vajadzīga tās pienākumu izpildei.

11. Uzraudzības struktūra pēc regulatīvās iestādes apstiprinājuma var atlaist no amata atbilstības amatpersonu.

12. Atbilstības amatpersonai bez iepriekšēja paziņojuma ir piekļuve pārvades sistēmas operatora birojiem.

22. pants

Tīklu attīstība un pilnvaras pieņemt lēmumus par ieguldījumiem

1. Katru gadu pārvades sistēmas operators pēc apspriešanās ar visiem attiecīgajiem interesentiem iesniedz regulatīvajai iestādei 10 gadu tīklu attīstības plānu, kura pamatā ir pašreizējais un plānotais piedāvājums un pieprasījums. Plānā ietver efektīvus pasākumus, lai garantētu sistēmas piemērotību un piegādes drošumu.

2. Tīkla attīstības 10 gadu plānā jo īpaši:

a) norāda tirgus dalībniekiem galveno pārvades infrastruktūru, kas jāizveido vai jāatjaunina nākamajos desmit gados;

b) ietver visus ieguldījumus, par kuriem jau pieņemts lēmums, un jaunus ieguldījumus, kas jāveic nākamos trīs gados; un

c) paredz grafikus visiem ieguldījumu projektiem.

3. Izstrādājot 10 gadu tīkla attīstības plānu, pārvades sistēmas operators izmanto saprātīgus pieņēmumus attiecībā uz ražošanu, piegādi, patēriņu un apmaiņu ar citām valstīm, ņemot vērā reģionālo un Kopienas mēroga tīklu ieguldījumu plānus, kā arī ieguldījumu plānus glabāšanas iekārtām un iekārtām, ar ko SDG atkārtoti pārvērš gāzē.

4. Regulatīvā iestāde atklāti un pārskatāmi apspriežas ar visiem pašreizējiem vai iespējamiem tīkla lietotājiem par 10 gadu tīkla attīstības plānu. Personas un uzņēmumus, kas vēlas būt potenciālie tīkla lietotāji, var lūgt pamatot tādas prasības. Regulatīvā iestāde publicē apspriešanās procesā gūtos rezultātus, jo īpaši attiecībā uz iespējamajām ieguldījumu vajadzībām.

5. Regulatīvā iestāde pārbauda, vai 10 gadu tīkla attīstības plāns attiecas uz visām ieguldījumu vajadzībām, kas identificētas apspriešanās procesā, un vai tas atbilst nesaistošajam Kopienas 10 gadu tīkla attīstības plānam, kā minēts Regulas (EK) Nr. …/2009 8. panta 3. punkta b) apakšpunktā. Ja rodas šaubas par atbilstību nesaistošajam Kopienas 10 gadu tīkla attīstības plānam, regulatīvā iestāde apspriežas ar Aģentūru. Regulatīvā iestāde var lūgt pārvades sistēmas operatoru grozīt plānu.

6. Regulatīvā iestāde uzrauga un izvērtē 10 gadu tīkla attīstības plāna īstenošanu.

7. Ja tādu iemeslu dēļ, kas nav sevišķi svarīgi un kas ir ārpus tā kontroles, pārvades sistēmas operators neveic ieguldījumus, kas atbilstīgi 10 gadu tīkla attīstības plānam bija jāveic tuvākajos trīs gados, dalībvalstis nodrošina, ka regulatīvajai iestādei ir jāveic vismaz viens no turpmāk norādītajiem pasākumiem, lai nodrošinātu, ka attiecīgie ieguldījumi tiek veikti, ja šie ieguldījumi, pamatojoties uz jaunāko 10 gadu tīkla attīstības plānu, joprojām ir nozīmīgi:

a) jāliek pārvades sistēmas operatoram veikt attiecīgos ieguldījumus;

b) jārīko konkurss, kas attiecīgā ieguldījuma gadījumā būtu atvērts visiem ieguldītājiem; vai

c) jāliek pārvades sistēmas operatoram pieņemt kapitāla palielinājumu, lai finansētu vajadzīgos ieguldījumus, un jāļauj neatkarīgiem ieguldītājiem piedalīties kapitāla veidošanā.

Ja regulatīvā iestāde ir izmantojusi šā punkta pirmās daļas b) punktā paredzētās pilnvaras, tā var likt pārvades sistēmas operatoram piekrist vienam vai vairākiem no turpmāk norādītajiem:

a) trešās personas nodrošinātam finansējumam;

b) trešās personas veiktiem būvdarbiem;

c) pašam veikt attiecīgo jauno aktīvu būvniecību;

d) pašam ekspluatēt attiecīgos jaunos aktīvus.

Pārvades sistēmas operators sniedz ieguldītājiem visu ieguldījuma veikšanai vajadzīgo informāciju, un tas saista jaunos aktīvus ar pārvades sistēmu un cenšas veicināt ieguldījumu projekta īstenošanu.

Attiecīgos finanšu pasākumus apstiprina regulatīvā iestāde.

8. Ja regulatīvā iestāde ir izmantojusi 7. punkta pirmajā daļā paredzētās pilnvaras, attiecīgie tarifu noteikumi attiecas uz izmaksām, kas saistītas ar attiecīgajiem ieguldījumiem.

23. pants

Pilnvaras pieņemt lēmumus par glabāšanas iekārtu, iekārtu SDG atkārtotai pārvēršanai gāzē un rūpniecisko lietotāju pieslēgšanu pārvades sistēmai

1. Pārvades sistēmas operators izstrādā un publicē pārskatāmas un efektīvas procedūras un tarifus, lai nodrošinātu glabāšanas iekārtu, iekārtu SDG atkārtotai pārvēršana gāzē un rūpniecisko lietotāju nediskriminējošu pieslēgšanu pārvades sistēmai. Šādas procedūras nodod apstiprināšanai valsts regulatīvajās iestādēs.

2. Pārvades sistēmas operators nevar atteikties pieslēgt jaunu glabāšanas iekārtu, iekārtu SDG atkārtotai pārvēršanai gāzē vai rūpniecisku lietotāju, pamatojoties tīkla pieejamās jaudas iespējamu turpmāku samazinājumu vai papildu izmaksām, kas saistītas ar vajadzīgo jaudas palielinājumu. Pārvades sistēmas operators nodrošina pietiekamu ieejas un izejas jaudu jaunajam savienojumam.

V NODAĻA

Sadale un piegāde

24. pants

Sadales sistēmas operatoru norīkošana

Dalībvalstis norīko vai prasa, lai uzņēmumi, kam pieder sadales sistēmas vai kas par tām atbild, norīko vienu vai vairāku sadales sistēmas operatorus uz laiku, ko nosaka dalībvalstis, ņemot vērā efektivitātes un ekonomiskā līdzsvara apsvērumus, un nodrošina, pārvades sistēmas operatori darbojas saskaņā ar 25., 26. un 27. pantu.

25. pants

Sadales sistēmas operatoru uzdevumi

1. Sadales sistēmas operators saskaņā ar saimnieciskiem nosacījumiem vada, uztur un izvērš drošu, stabilu un efektīvu sadales sistēmu, pienācīgi ņemot vērā vides aizsardzības apsvērumus.

2. Sadales sistēmas operatori nekādā gadījumā nediskriminē sistēmas lietotājus vai dažu kategoriju sistēmas lietotājus, jo īpaši par labu saviem saistītiem uzņēmumiem.

3. Katrs sadales sistēmas operators sniedz citiem sadales, pārvades, SDG un/vai glabāšanas sistēmas operatoriem pietiekamu informāciju, lai nodrošinātu to, ka dabasgāzes transportēšana un glabāšana notiek tā, lai tā būtu saderīga ar starpsavienotas sistēmas drošu un efektīvu darbību.

4. Sadales sistēmas operators sniedz sistēmas lietotājiem vajadzīgo informāciju, lai efektīvi piekļūtu sistēmai.

5. Ja sadales sistēmas operators ir atbildīgs par sadales sistēmas balansēšanu, noteikumi, ko tas pieņem šajā nolūkā, ir objektīvi, pārskatāmi un nediskriminējoši, tostarp noteikumi par maksas iekasēšanu no sistēmas lietotājiem enerģijas nevienmērīgas piegādes gadījumā. Noteikumus un nosacījumus, tostarp normas un tarifus attiecībā uz šādiem pakalpojumiem, ko sniedz sadales sistēmas operatori, nosaka nediskriminējošā un izmaksas atspoguļojošā veidā, ievērojot metodiku, kas ir saderīga ar 40. panta 6. punktu, kā arī tos publicē.

26. pants

Sadales sistēmas operatoru nodalīšana

1. Ja sadales sistēmas operators ir daļa no vertikāli integrēta uzņēmuma, viņš ir neatkarīgs no pārējām darbībām, kas neattiecas uz sadali, vismaz tiktāl, ciktāl tas skar viņa juridisko statusu, organizāciju un lēmumu pieņemšanu. Šie noteikumi nerada pienākumu no vertikāli integrētā uzņēmuma nodalīt īpašumtiesības uz sadales sistēmas aktīviem.

2. Papildus 1. punktam, ja sadales sistēmas operators ir daļa no vertikāli integrēta uzņēmuma, viņš ir neatkarīgs no citām ar sadali nesaistītām darbībām tiktāl, ciktāl tas attiecas uz organizāciju un lēmumu pieņemšanu. Lai to panāktu, piemēro vismaz šādus obligātus kritērijus:

a) personas, kas atbildīgas par sadales sistēmas operatora vadību, nedrīkst iesaistīties integrētā dabasgāzes uzņēmuma daļās, kas tieši vai netieši ir atbildīgas par dabasgāzes ražošanu, pārvadi un piegādi ikdienā;

b) jāveic atbilstīgi pasākumi, lai nodrošinātu, ka tiek ņemtas vērā to personu profesionālās intereses, kas atbildīgas par sadales sistēmas operatora vadību, vienlaikus ļaujot tām rīkoties neatkarīgi;

c) attiecībā uz aktīviem, kas vajadzīgi tīkla vadīšanai, uzturēšanai vai attīstībai sadales sistēmas operatoram ir jābūt efektīvām tiesībām pieņemt lēmumus neatkarīgi no integrētā dabasgāzes uzņēmuma. Šo uzdevumu veikšanai sadales sistēmas operatora rīcībā ir vajadzīgie resursi, tostarp cilvēkresursi, tehniskie, finanšu un fiziskie resursi. Tas neliedz veidot attiecīgus koordinācijas mehānismus, lai nodrošinātu to, ka ir aizsargātas mātesuzņēmuma ekonomiskās un vadības uzraudzības tiesības meitasuzņēmumā attiecībā uz ieņēmumiem no aktīviem, ko netieši regulē saskaņā ar 40. panta 6. punktu. Tas jo īpaši ļauj mātesuzņēmumam apstiprināt sadales sistēmas operatora gada finanšu plānus vai līdzvērtīgu instrumentu un noteikt vispārīgus ierobežojumus attiecībā uz meitasuzņēmuma parādsaistībām. Tas neļauj mātesuzņēmumam dot norādes par ikdienas darbību vai atsevišķiem lēmumiem par sadales līniju būvniecību vai modernizāciju, ja tie nepārsniedz apstiprināto finanšu plānu vai līdzvērtīgu instrumentu; un

d) sadales sistēmas operatoram ir jāizstrādā atbilstības programma, kurā izklāsta pasākumus, ko veic, lai nodrošinātu diskriminējošas rīcības nepieļaušanu, un nodrošina, ka tās ievērošana tiek atbilstīgi kontrolēta. Atbilstības programmā paredz konkrētus darbinieku pienākumus, kas jāveic, lai sasniegtu šo mērķi. Persona vai struktūra, kas atbildīga par atbilstības programmas kontroli, proti, atbilstības amatpersona, iesniedz 38. panta 1. punktā minētajai regulatīvajai iestādei gada ziņojumu par veiktajiem pasākumiem, un šo ziņojumu publicē. Pārvades sistēmas operatora atbilstības amatpersona ir pilnīgi neatkarīga, un tai ir piekļuve visai sadales sistēmas operatora un visu saistīto uzņēmumu informācijai, kas vajadzīga tā uzdevumu veikšanai.

3. Ja sadales sistēmas operators ir daļa no vertikāli integrēta uzņēmuma, dalībvalstis nodrošina sadales sistēmas operatora darbības uzraudzību, lai tas nevarētu ļaunprātīgi izmantot vertikālo integrāciju, kropļojot konkurenci. Jo īpaši vertikāli integrēti sadales sistēmas operatori nedrīkst saziņā un zīmola veidošanā maldināt attiecībā uz vertikāli integrētā uzņēmuma piegādes struktūras atsevišķo identitāti.

4. Dalībvalstis var nolemt nepiemērot 1., 2. un 3. punktu integrētiem dabasgāzes uzņēmumiem, kas apkalpo mazāk nekā 100 000 pieslēgtu lietotāju.

27. pants

Sadales sistēmas operatoru konfidencialitātes pienākumi

1. Neskarot 29. pantu vai citus tiesiskus pienākumus izpaust informāciju, sadales sistēmas operators ievēro konfidencialitāti attiecībā uz komerciāli jutīgu informāciju, kas iegūta tā saimnieciskajā darbībā, un tas neļauj diskriminējošā veidā izpaust informāciju par savu darbību, kas var citiem dot komerciālas priekšrocības.

2. Ja dabasgāzi pārdod vai pērk saistīti uzņēmumi, sadales sistēmas operatori ļaunprātīgi neizmanto komerciāli jutīgu informāciju, kas iegūta no trešām personām, nodrošinot tām piekļuvi sistēmai vai risinot sarunas par tādu piekļuvi.

28. pants

Apvienotais operators

Šīs direktīvas 26. panta 1. punkts neliedz darboties apvienotam pārvades, SDG, glabāšanas un sadales sistēmas operatoram ar nosacījumu, ka operators izpilda 9. panta 1. punkta vai 13. un 14. panta, vai IV nodaļas prasības vai ka uz to attiecas 48. panta 6. punkts.

VI NODAĻA

Atsevišķa uzskaite un grāmatvedības pārskatāmība

29. pants

Tiesības uz piekļuvi grāmatvedībai

1. Dalībvalstīm vai to norīkotām kompetentām iestādēm, tostarp 38. panta 1. punktā minētajām regulatīvajām iestādēm un 33. panta 3. punktā minētajām domstarpību izšķiršanas iestādēm, ciktāl tas vajadzīgs to funkciju veikšanai, ir tiesības uz piekļuvi dabasgāzes uzņēmumu grāmatvedībai, kā noteikts 30. pantā.

2. Dalībvalstis un visas norīkotās kompetentās iestādes, tostarp 38. panta 1. punktā minētās regulatīvās iestādes un domstarpību izšķiršanas iestādes, ievēro konfidencialitāti saistībā ar komerciāli jutīgu informāciju. Dalībvalstis var paredzēt šādas informācijas izpaušanu, ja tas vajadzīgs, lai kompetentās iestādes varētu veikt savas funkcijas.

30. pants

Atsevišķa uzskaite

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka dabasgāzes uzņēmumos uzskaiti veic saskaņā ar šā panta 2. līdz 5. punktu. Ja dabasgāzes uzņēmumi izmanto atkāpi no šā noteikuma, pamatojoties uz 48. panta 2. un 4. punktu, tad vismaz iekšējo uzskaiti veic saskaņā ar šo pantu.

2. Neatkarīgi no īpašumtiesību sistēmas vai juridiskās formas dabasgāzes uzņēmumi sagatavo, iesniedz revīzijai un publicē savus gada pārskatus saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību normām par uzņēmumu ar ierobežotu atbildību gada pārskatiem, kuras ir pieņemtas atbilstīgi Padomes Ceturtajai direktīvai 78/660/EEK (1978. gada 25. jūlijs), kas pamatojas uz Līguma 44. panta 2. punkta g) apakšpunktu (*) un attiecas uz noteiktu veidu sabiedrību gada pārskatiem ([1]).

Uzņēmumi, kam juridiski nav pienākuma publicēt gada pārskatus, to eksemplāru glabā galvenajā birojā, kur tas ir publiski pieejams.

3. Dabasgāzes uzņēmumi savā iekšējā grāmatvedībā atsevišķi uzskaita dabasgāzes pārvadi, sadali, SDG un glabāšanu, kā tas būtu jādara, ja attiecīgās darbības veiktu atsevišķi uzņēmumi, lai tādējādi izvairītos no diskriminācijas, šķērssubsidēšanas un konkurences izkropļošanas. Tie arī veic konsolidējamu uzskaiti par citām ar gāzi saistītām darbībām, kas neattiecas uz pārvadi, sadali, SDG un glabāšanu. Līdz 2007. gada 1. jūlijam gāzes uzņēmumi veic atsevišķu uzskaiti par piegādēm tiesīgiem lietotājiem un par piegādēm lietotājiem, kas nav tiesīgie lietotāji. Uzskaitē norāda ieņēmumus no īpašumā esošas pārvades vai sadales sistēmas. Attiecīgā gadījumā tie veic konsolidētu uzskaiti par citām darbībām, kas nav saistītas ar gāzi. Iekšējā grāmatvedība ietver bilanci un peļņas un zaudējumu pārskatu par katru darbību.

4. Veicot 2. punktā minēto revīziju, jo īpaši pārbauda 3. punktā minētā pienākuma ievērošanu attiecībā uz diskriminācijas un šķērssubsidēšanas nepieļaušanu.

5. Iekšējā grāmatvedībā uzņēmumi precizē noteikumus par aktīvu un pasīvu, izdevumu un ieņēmumu sadali, kā arī par amortizāciju, neskarot attiecīgās valsts grāmatvedības noteikumus, ko tie ievēro, gatavojot 3. punktā minētos atsevišķos pārskatus. Šos iekšējos noteikumus var grozīt vienīgi ārkārtas gadījumos. Minētos grozījumus norāda un pienācīgi pamato.

6. Gada pārskatu piezīmēs norāda visus konkrēta apjoma darījumus, kas veikti ar saistītiem uzņēmumiem.

(*) Direktīvas 78/660/EEK nosaukums ir koriģēts, ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līguma pantu pārnumurēšanu saskaņā ar Amsterdamas Līguma 12. pantu; sākotnēji atsauce bija uz 54. panta 3. punkta g) apakšpunktu.

([1]) OV L 222, 14.8.1978., 11. lpp.

VII NODAĻA

Sistēmas piekļuves organizācija

31. pants

Trešo personu piekļuve

1. Dalībvalstis nodrošina tādas sistēmas ieviešanu, kas trešām personām dod piekļuvi pārvades un sadales sistēmām un SDG iekārtām, pamatojoties uz publicētiem tarifiem, ko piemēro visiem tiesīgajiem lietotājiem, tostarp piegādes uzņēmumiem, kā arī objektīvi un bez sistēmas lietotāju diskriminācijas. Dalībvalstis nodrošina, ka šos tarifus vai metodiku, ko izmanto tarifu aprēķināšanā, pirms to stāšanās spēkā saskaņā ar 40. pantu apstiprina 38. panta 1. punktā minētā regulatīvā iestāde, un ka šos tarifus un metodiku, ja apstiprina vienīgi metodiku, publicē pirms to stāšanās spēkā.

2. Pārvades sistēmas operatoriem ir pieejams citu pārvades sistēmas operatoru tīkls, ja tas vajadzīgs pārvades funkciju veikšanai, tostarp pārrobežu pārvadei.

3. Šī direktīva neliedz noslēgt ilgtermiņa līgumus, ciktāl tie atbilst Kopienas konkurences noteikumiem.

32. pants

Piekļuve glabātuvēm

1. Lai nodrošinātu piekļuvi glabāšanas iekārtām un saspiestas gāzes glabāšanai sistēmā, ja tas ir tehniski un/vai ekonomiski vajadzīgs, lai nodrošinātu efektīvu piekļuvi sistēmai patērētāju apgādes vajadzībām, kā arī lai organizētu piekļuvi palīgpakalpojumiem, dalībvalstis var izvēlēties vienu vai abas no 3. un 4. punktā minētajām procedūrām. Procedūras darbojas saskaņā ar objektīviem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem. Dalībvalstis nosaka un publicē kritērijus, kā vērtēt, vai piekļuve glabāšanas iekārtām un saspiestas gāzes glabātuvēm ir tehniski un/vai ekonomiski vajadzīga, lai patērētāju apgādes vajadzībām nodrošinātu efektīvu piekļuvi sistēmai. Dalībvalstis dara publiski pieejamu — vai glabāšanas un pārvades sistēmas operatoriem uzliek pienākumu darīt publiski pieejamu — informāciju par to, kuras glabāšanas iekārtas vai to daļas un kāda saspiestas gāzes glabāšana sistēmā ir piedāvāta saskaņā ar 3. un 4. punktā minētajām procedūrām.

2. Šā panta 1. punktu nepiemēro tādiem palīgpakalpojumiem un pagaidu glabāšanai, kas ir saistīti ar SDG iekārtām un ir vajadzīgi atkārtotai pārvēršanai gāzē un turpmākai nogādāšanai pārvades sistēmā.

3. Ja par piekļuvi notiek pārrunas, dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai dabasgāzes uzņēmumi un tiesīgie patērētāji tajā teritorijā, uz ko attiecas starpsavienota sistēma, vai ārpus tās, var vienoties par piekļuvi glabāšanas iekārtām un saspiestas gāzes glabāšanai sistēmā, ja tas ir tehniski un/vai ekonomiski vajadzīgs, lai nodrošinātu efektīvu piekļuvi sistēmai, kā arī organizētu piekļuvi citiem palīgpakalpojumiem. Pušu pienākums ir labticīgi vienoties par piekļuvi glabāšanai un saspiestas gāzes glabāšanai sistēmā, un citiem palīgpakalpojumiem.

Par līgumiem, kas attiecas uz piekļuvi glabāšanai un saspiestas gāzes glabāšanai sistēmā, un citiem palīgpakalpojumiem, vienojas ar attiecīgo glabāšanas sistēmas operatoru vai dabasgāzes uzņēmumiem. Dalībvalstis prasa, lai glabāšanas sistēmas operatori un dabasgāzes uzņēmumi — līdz … (*) un pēc tam reizi gadā — publicē nozares galvenos nosacījumus par glabātuvju un saspiestas gāzes glabāšanas sistēmas pakalpojumu, un citu palīgpakalpojumu izmantošanu.

4. Ja piekļuvi regulē, dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai dabasgāzes uzņēmumiem un tiesīgiem patērētājiem teritorijā, uz ko attiecas starpsavienota sistēma, vai ārpus tās, ir tiesības uz piekļuvi glabāšanai, saspiestas gāzes glabāšanai sistēmā un citiem palīgpakalpojumiem, pamatojoties uz publicētiem tarifiem un/vai citiem glabāšanas un saspiestas gāzes glabāšanas sistēmā noteikumiem un nosacījumiem, ja tas ir tehniski un/vai ekonomiski vajadzīgs, lai nodrošinātu efektīvu piekļuvi sistēmai, kā arī lai izveidotu piekļuvi citiem palīgpakalpojumiem. Tiesīgiem patērētājiem var piešķirt piekļuves tiesības, ļaujot viņiem slēgt piegādes līgumus ar konkurējošiem dabasgāzes uzņēmumiem, kas nav sistēmas vai saistītu uzņēmumu īpašnieki un/vai operatori.

33. pants

Piekļuve gāzes piegādes cauruļvadu tīkliem

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka dabasgāzes uzņēmumi un tiesīgie patērētāji neatkarīgi no to atrašanās vietas var piekļūt gāzes piegādes cauruļvadu tīkliem, tostarp objektiem, kas sniedz tehniskus pakalpojumus, kuri ir saistīti ar šo piekļuvi, saskaņā ar šo pantu, kas nav šo tīklu un objektu sastāvdaļas, ko izmanto vietējām ražošanas darbībām tur, kur gāzi iegūst. Pasākumus dara zināmus Komisijai saskaņā ar 53. pantu

2. Šā panta 1. punktā minēto piekļuvi nodrošina tā, kā dalībvalstī ir paredzēts saskaņā ar attiecīgiem tiesību aktiem. Dalībvalstis par mērķi izvirza taisnīgu un atklātu piekļuvi, konkurētspējīga dabasgāzes tirgus izveidi un izvairīšanos no dominējoša stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas, ņemot vērā piegādes drošumu un regularitāti, pieejamo vai attiecīgi iegūstamo jaudu un vides aizsardzību. Var ņemt vērā arī:

a) to, ka piekļuve ir jāatsaka, ja tehniskie parametri nav saderīgi, un ja nesaderību nevar loģiski novērst;

b) to, ka jāizvairās no grūtībām, ko nevar loģiski novērst, un kas varētu traucēt efektīvu kārtējo un plānoto ogļūdeņražu ieguvi nākotnē, tostarp no gāzes laukiem ar mazu saimniecisko efektu;

c) to, ka jāievēro pienācīgi pamatotas gāzes piegādes tīkla īpašnieka vai operatora gāzes transportēšanas un pārstrādes vajadzības, kā arī pārējo gāzes piegādes tīkla vai attiecīgo pārstrādes vai apstrādes iekārtu lietotāju intereses, kas varētu būt skartas; kā arī

d) to, ka jāpiemēro tiesību akti un administratīvas procedūras atbilstīgi Kopienas tiesību aktiem, lai izsniegtu atļaujas ražošanai vai gāzes piegādes tīklu izbūvei.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka darbojas domstarpību izšķiršanas sistēma, tostarp iestāde, kas nav atkarīga no iesaistītajām pusēm un kam ir pieejama visa attiecīgā informācija, lai varētu paātrināti izšķirt domstarpības, kas attiecas uz piekļuvi gāzes piegādes tīkliem, ņemot vērā 2. punktā minētos kritērijus un to personu skaitu, kas iesaistītas sarunās par piekļuvi attiecīgiem tīkliem.

4. Pārrobežu domstarpību gadījumā piemēro tās dalībvalsts domstarpību izšķiršanas sistēmu, kuras jurisdikcijā ir gāzes pievades cauruļvadu tīkls, kam ir atteikta piekļuve. Ja pārrobežu domstarpībās attiecīgā sistēma ir vairāk nekā vienas dalībvalsts kompetencē, attiecīgās dalībvalstis savstarpēji apspriežas, lai nodrošinātu šīs direktīvas konsekventu piemērošanu.

34. pants

Piekļuves atteikšana

1. Dabasgāzes uzņēmumi var atteikt piekļuvi sistēmai jaudu trūkuma dēļ vai ar tādēļ, ka piekļuve sistēmai neļaus pildīt tiem uzliktās 3. panta 2. punktā minētās sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības, vai pamatojoties uz nopietnām tautsaimnieciskām un finanšu grūtībām ar tā sauktiem "take-or-pay" piegādes līgumiem, ņemot vērā 47. pantā minētos kritērijus un procedūras un dalībvalsts izvēlēto alternatīvu saskaņā ar minētā panta 1. punktu. Tādi atteikumi ir pienācīgi jāpamato.

2. Dalībvalstis var veikt vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka dabasgāzes uzņēmums, kas atsaka piekļuvi sistēmai, pamatojoties uz jaudas trūkumu vai pieslēguma trūkumu, veic vajadzīgos uzlabojumus, ciktāl tas ir ekonomiski izdevīgi, vai arī tad, ja potenciālais patērētājs ir gatavs maksāt par tādiem uzlabojumiem. Dalībvalstis veic attiecīgos pasākumus, ja tās piemēro 4. panta 4. punktu.

35. pants

Jauna infrastruktūra

1. Uz nozīmīgākiem jauniem gāzes infrastruktūras objektiem, t.i., starpsavienojumiem, SDG un glabāšanas iekārtām, pēc lūguma uz ierobežotu laiku var neattiecināt 9., 31., 32. un 33. pantu un 40. panta 6., 7. un 8. punktu, ja:

a) ieguldījumiem jāuzlabo konkurence gāzes piegādes jomā un piegādes drošums;

(*) 6 mēneši pēc Direktīvas 2003/55/EK 33. panta 1. punktā minētā īstenošanas termiņa.

b) ar ieguldījumu saistītajam riskam ir jābūt tādam, ka ieguldījums netiktu veikts, ja nebūtu piešķirts atbrīvojums;

c) infrastruktūrai jābūt tādas fiziskas vai juridiskas personas īpašumā, kas vismaz pēc juridiskā statusa ir nodalīta no sistēmas operatoriem, kuru sistēmās infrastruktūru ierīkos;

d) minētās infrastruktūras lietotājiem ir jāmaksā par tās lietošanu;

e) izņēmuma piešķiršana nedrīkst kaitēt dabasgāzes iekšējā tirgus konkurencei vai efektīvai funkcionēšanai, vai tās regulētās sistēmas efektīvai funkcionēšanai, kurai infrastruktūra ir pieslēgta.

2. Šā panta 1. punktu piemēro arī būtiskiem jaudas palielinājumiem esošā infrastruktūrā un tādas infrastruktūras pārmaiņām, kura ļauj attīstīt jaunus gāzes piegādes avotus.

3. VIII nodaļā minētā regulatīvā iestāde katrā konkrētā gadījumā var pieņemt lēmumu par 1. un 2. punktā minētā atbrīvojuma piešķiršanu.

4. Ja attiecīgā infrastruktūra atrodas vairāku dalībvalstu teritorijā, tad uzdevumus, kas ar šo pantu ir uzticēti attiecīgo dalībvalstu regulatīvajām iestādēm, veic Aģentūra. Tomēr tas attiecas vienīgi uz gadījumiem, kad:

a) attiecīgās regulatīvās iestādes nav spējušas vienoties sešos mēnešos no dienas, kad pēdējā no šīm regulatīvajām iestādēm ir iesniegts atbrīvojuma lūgums; vai

b) to kopīgi lūdz attiecīgās regulatīvās iestādes.

Attiecīgās regulatīvās iestādes var kopīgi lūgt, lai šā punkta pirmās daļas a) apakšpunktā norādīto termiņu pagarina, ilgākais, par sešiem mēnešiem.

5. Atbrīvojums var attiekties uz visām jaunā infrastruktūras objekta jaudām vai daļu no tām, vai uz būtiski palielinātām pastāvošās infrastruktūras jaudām.

Pieņemot lēmumus par atbrīvojumu piešķiršanu, katrā konkrētā gadījumā izskata vajadzību piemērot nosacījumus par atbrīvojuma ilgumu un nediskriminējošu piekļuvi infrastruktūrai. Pieņemot lēmumu par minētajiem nosacījumiem, īpaši ņem vērā būvējamās papildu jaudas vai esošo jaudu modifikācijas, projekta grafiku un stāvokli attiecīgā valstī.

Pirms piešķirt atbrīvojumu, regulatīvā iestāde pieņem lēmumus par jaudu apsaimniekošanas un atvēlēšanas noteikumiem un mehānismiem. Noteikumos ir prasīts pirms jaunās infrastruktūras jaudu atvēlēšanas, tostarp savām vajadzībām, uzaicināt visus potenciālos infrastruktūras lietotājus apliecināt ieinteresētību jaudu līgumu slēgšanā. Regulatīvā iestāde paredz, ka pārslodžu novēršanas noteikumos ir ietverts pienākums neizmantoto jaudu pārdot sekundārajā tirgū, un ka infrastruktūras lietotāji jaudas, par ko viņi ir noslēguši līgumu, var pārdot sekundārajā tirgū. Vērtējot pēc 1. punkta a), b) un e) punktā minētajiem kritērijiem, regulatīvā iestāde ņem vērā jaudas piešķiršanas procedūras rezultātus.

Lēmumu par atbrīvojuma piešķiršanu, tostarp šā punkta ceturtajā daļā minētos nosacījumus, pienācīgi pamato un publicē.

6. Neskarot 3. punktu, dalībvalstis var paredzēt, ka attiecīgā gadījumā regulatīvā iestāde vai aģentūra oficiāla lēmuma vajadzībām iesniedz dalībvalsts attiecīgajai iestādei atzinumu par atbrīvojuma lūgumu. Atzinumu publicē kopā ar lēmumu.

7. Regulatīvā iestāde Komisijai bez kavēšanās, tūlīt pēc saņemšanas pārsūta katru atbrīvojuma lūgumu. Kompetentā iestāde lēmumu tūlīt dara zināmu Komisijai, un iesniedz tai visu attiecīgo informāciju par lēmumu. Informāciju Komisijai var iesniegt arī apkopotu, lai Komisija varētu pieņemt pamatotu lēmumu. Šajā informācijā konkrēti ietilpst:

a) sīki izklāstīti iemesli, uz kuru pamata regulatīvā iestāde vai dalībvalsts ir piešķīrusi atbrīvojumu, tostarp visa finanšu informācija, kas pamato tāda atbrīvojuma vajadzību;

b) analīze, kas veikta par to, kā atbrīvojuma piešķiršana ietekmēs konkurenci un dabasgāzes iekšējā tirgus efektīvu funkcionēšanu;

c) pamatojums par laiku un attiecīgās gāzes infrastruktūras kopējās jaudas daļu, par ko ir piešķirts atbrīvojums;

d) ja atbrīvojums attiecas uz kādu starpsavienojumu — rezultāti, kas gūti apspriedē ar attiecīgām regulatīvām iestādēm;

e) infrastruktūras ieguldījums gāzes piegādes dažādošanā.

8. Divos mēnešos pēc paziņojuma saņemšanas Komisija var pieņemt lēmumu, prasot, lai regulatīvā iestāde groza vai atceļ lēmumu piešķirt atbrīvojumu. Minētais termiņš sākas otrajā dienā pēc paziņojuma saņemšanas. Minēto divu mēnešu termiņu var pagarināt vēl par diviem mēnešiem, ja Komisija prasa papildu informāciju. Minētais papildu termiņš sākas otrajā dienā pēc pilnīgas informācijas saņemšanas. Sākotnējo divu mēnešu termiņu var pagarināt arī tad, ja tam piekrīt gan Komisija, gan regulatīvā iestāde.

Paziņojumu uzskata par anulētu, ja lūgumā noliktā termiņā nav sniegta lūgtā informācija, izņemot gadījumus, kad pirms minētā termiņa beigām ar Komisijas un regulatīvās iestādes piekrišanu termiņš ir pagarināts, vai arī, ja regulatīvā iestāde pienācīgi pamatotā paziņojumā informē Komisiju par to, ka tā uzskata, ka paziņojums ir pilnīgs.

Regulatīvā iestāde viena mēneša laikā izpilda Komisijas lēmumu grozīt vai atcelt atbrīvojuma lēmumu, un attiecīgi informē Komisiju.

Komisija ievēro konfidencialitāti saistībā ar komerciāli jūtīgu informāciju.

Komisijas apstiprinājums atbrīvojuma lēmumam zaudē spēku divus gadus pēc pieņemšanas, ja līdz minētajam termiņam nav sākta infrastruktūras būvniecība, un piecus gadus pēc pieņemšanas, ja līdz minētajam termiņam infrastruktūra nav nodota ekspluatācijā.

9. Komisija var pieņemt pamatnostādnes, lai piemērotu šā panta 1. punktā paredzētos nosacījumus, un izklāstīt procedūru šā panta 3., 5., 7. un 8. punkta piemērošanai. Šos pasākumus, kas paredzēti, lai grozītu nebūtiskus šīs direktīvas elementus, papildinot to, pieņem saskaņā ar 50. panta 3. punktā minēto regulatīvo kontroles procedūru.

36. pants

Tirgus atvērtība un savstarpīgums

1. Dalībvalstis nodrošina to, ka tiesīgie lietotāji ir:

a) līdz 2004. gada 1. jūlijam — tie tiesīgie lietotāji, kas norādīti 18. pantā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 98/30/EK (1998. gada 22. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem dabasgāzes iekšējam tirgum ([1]). Dalībvalstis katru gadu līdz 31. janvārim publicē šo tiesīgo lietotāju definēšanas kritērijus;

b) no 2004. gada 1. jūlija — visi lietotāji, kas nav mājsaimniecību lietotāji;

c) no 2007. gada 1. jūlija — visi lietotāji.

2. Lai nepieļautu gāzes tirgu nevienmērīgu atvēršanu:

a) neaizliedz līgumus par gāzes piegādi tiesīgam lietotājam citas dalībvalsts sistēmā, ja lietotāju uzskata par tiesīgu abās šajās sistēmās; un

b) ja a) apakšpunktā minētos darījumus atsaka tāpēc, ka lietotājs ir tiesīgs tikai vienā no abām sistēmām, tad Komisija var, ņemot vērā stāvokli tirgū un vispārējās intereses, tai pusei, kura atsaka piegādi, uzlikt par pienākumu veikt pieprasīto piegādi pēc tās dalībvalsts lūguma, kurā atrodas kāda no abām sistēmām.

37. pants

Tiešās līnijas

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka:

a) visi dabasgāzes uzņēmumi, kas veic uzņēmējdarbību to teritorijā, var veikt piegādes tiesīgajiem lietotājiem, izmantojot tiešo līniju; un

b) dabasgāzes uzņēmumi var veikt piegādes visiem tiesīgajiem lietotājiem šo valstu teritorijā, izmantojot tiešo līniju.

([1]) OV L 204, 21.7.1998., 1. lpp.

2. Ja tiešo līniju būvei vai vadīšanai ir vajadzīga atļauja (piemēram, licence, atļauja, koncesija, piekrišana vai apstiprinājums), dalībvalstis vai to norīkota kompetenta iestāde nosaka kritērijus, kurus ievēro, piešķirot atļaujas tieši līniju būvniecībai vai vadīšanai to teritorijā. Šiem kritērijiem jābūt objektīviem, pārredzamiem un nediskriminējošiem.

3. Dalībvalstis var izsniegt atļauju tiešās līnijas būvniecībai, tomēr ņemot vērā atteikumu atļaut piekļuvi sistēmai saskaņā ar 34. pantu vai domstarpību izšķiršanas procedūras sākšanu saskaņā ar 40. pantu.

VIII NODAĻA

Valsts regulatīvās iestādes

38. pants

Regulatīvo iestāžu norīkošana un neatkarība

1. Katra dalībvalsts norīko vienu valsts regulatīvo iestādi valsts līmenī.

2. Šā panta 1. punkts neliedz dalībvalstīs norīkot citas regulatīvās iestādes reģionu līmenī, ja vien tur ir viens vadošais pārstāvis Kopienas mēroga pārstāvības un kontaktu nodrošināšanai Aģentūras Regulatoru valdē, kā noteikts Regulas (EK) Nr. …/2009 13. panta 1. punktā.

3. Atkāpjoties no šā panta 1. punkta, dalībvalsts var norīkot regulatīvās iestādes mazām sistēmām ģeogrāfiski nodalītā reģionā, kurā 2008. gadā patēriņš nepārsniedza 3 % no tās dalībvalsts kopējā patēriņa, kurā tā atrodas. Šī atkāpe neskar to, ka tiek iecelts viens vadošais pārstāvis Kopienas līmeņa pārstāvības un kontaktu nodrošināšanai Aģentūras Regulatoru valdē saskaņā ar Regulas (EK) Nr. …/2009 13. panta 1. punktu.

4. Dalībvalstis garantē regulatīvās iestādes neatkarību un nodrošina, ka tā izmanto savas pilnvaras taisnīgi un pārskatāmi. Tāpēc dalībvalsts nodrošina, ka regulatīvā iestāde, veicot šajā direktīvā un saistītajos tiesību aktos paredzētos regulatīvos uzdevumus:

a) ir juridiski un funkcionāli neatkarīga no citām publiskām vai privātām struktūrām;

b) nodrošina, ka tās personāls un par tās vadību atbildīgās personas:

i) darbojas neatkarīgi no tirgus interesēm; un

ii) veicot regulatīvus uzdevumus, neprasa un nepieņem tiešus norādījumus no valdības vai citām publiskām vai privātām struktūrām. Attiecīgos gadījumos šīs prasības neskar ciešu sadarbību ar citām attiecīgām valsts iestādēm vai valdības noteiktās vispārējās politikas nostādnes, kas nav saistītas ar 40. pantā noteiktajām regulatīvajām pilnvarām un uzdevumiem.

5. Lai aizsargātu regulatīvās iestādes neatkarību, dalībvalstis jo īpaši nodrošina, ka:

a) regulatīvā iestāde var pieņemt lēmumus neatkarīgi no politiskām struktūrām un neatkarīgi īstenot budžetu, kā arī to, ka tai ir atbilstīgi cilvēkresursi un finanšu resursi, lai veiktu tādus pienākumus,

b) regulatīvās iestādes vadību ieceļ vismaz uz pieciem gadiem un atbrīvo no amata pirms termiņa vienīgi tad, ja netiek pildīti šajā pantā minētie nosacījumi vai ja tiek atklāts nopietns attiecīgās valsts tiesību aktu pārkāpums.

39. pants

Regulatīvās iestādes vispārējie mērķi

Pildot šajā direktīvā noteiktos regulatīvos uzdevumus, regulatīvā iestāde veic visus piemērotos pasākumus, lai 40. pantā izklāstīto pienākumu un pilnvaru robežās ciešā sadarbībā ar citām atbilstīgām valsts iestādēm un neskarot to kompetenci, sekmētu šādu mērķu sasniegšanu:

a) ciešā sadarbībā ar Aģentūru, citu dalībvalstu regulatīvajām iestādēm un Komisiju Kopienā sekmēt konkurētspējīgu un drošu dabasgāzes iekšējo tirgu, kurš ilgtermiņā neapdraud vidi, un efektīvu tirgus atvēršanu visiem Kopienas lietotājiem un piegādātājiem;

b) attīstīt konkurējošus un pienācīgi funkcionējošus reģionālos tirgus Kopienā, lai sasniegtu a) punktā minēto mērķi;

c) likvidēt ierobežojumus dabasgāzes tirdzniecībai starp dalībvalstīm, tostarp attīstīt pieprasījumam atbilstīgas pārrobežu pārvades jaudas, lai apmierinātu pieprasījumu un palielinātu valstu tirgu integrāciju, kas var sekmēt dabasgāzes plūsmu visā Kopienā;

d) veicināt drošu, uzticamu un efektīvu, nediskriminējošu sistēmu izstrādi, kā arī sistēmu piemērotību;

e) sekmēt jaunu ražošanas jaudu piekļuvi tīklam, jo īpaši atceļot šķēršļus, kas varētu kavēt jaunu dalībnieku ienākšanu tirgū;

f) nodrošināt īstermiņā un ilgtermiņā atbilstošu stimulu tīkla operatoriem un tīkla lietotājiem palielināt tīkla efektivitāti un sekmēt tirgus integrāciju;

g) nodrošināt valsts tirgus efektīvu darbību un sekmēt efektīvu konkurenci un patērētāju aizsardzību;

h) sekmēt augstu standartu uzturēšanu attiecībā uz dabasgāzes vispārīgo pakalpojumu, neaizsargāto lietotāju aizsardzību, un I pielikumā izklāstīto patērētāju aizsardzības pasākumu efektivitāti.

40. pants

Regulatīvās iestādes pienākumi un pilnvaras

1. Regulatīvajai iestādei ir šādi pienākumi:

a) nodrošināt, ka pārvades un sadales sistēmas operatori un, attiecīgā gadījumā, sistēmas īpašnieki, kā arī visi dabasgāzes uzņēmumi pilda saistības, kas izriet no šīs direktīvas un citiem attiecīgajiem Kopienas tiesību aktiem, tostarp saistības, kas attiecas uz pārrobežu jautājumiem;

b) saistībā ar pārrobežu jautājumiem sadarboties ar attiecīgo dalībvalstu regulatīvo iestādi vai iestādēm;

c) ievērot un izpildīt visus atbilstīgos juridiski saistošos Aģentūras un Komisijas lēmumus;

d) katru gadu ziņot par savu darbību un pienākumu izpildi attiecīgajām dalībvalsts iestādēm, Aģentūrai un Komisijai. Šajos ziņojumos ietver veiktos pasākumus un panāktos rezultātus attiecībā uz katru šajā pantā uzskaitīto uzdevumu;

e) nodrošināt to, ka netiek veikta pārvades, sadales, glabāšanas, SDG un piegādes darbību šķērssubsidēšana;

f) pārraudzīt pārvades sistēmas operatoru ieguldījumu plānus un savā gada ziņojumā ietvert pārvades sistēmas operatoru ieguldījumu plānu izvērtējumu attiecībā to atbilstību nesaistošajam Kopienas 10 gadu tīkla attīstības plānam, kas minēts Regulas (EK) Nr. …/2009 8. panta 3. punkta b) apakšpunktā;

g) pārraudzīt tīkla drošuma un uzticamības noteikumu ievērošanu, kā arī tīkla pakalpojumu kvalitātes prasības;

h) pārraudzīt pārskatāmību un nodrošināt, ka dabasgāzes uzņēmumi ievēro pārskatāmības pienākumus;

i) pārraudzīt tirgus atvērtību un konkurenci vairumtirdzniecībā un mazumtirdzniecībā, tostarp saistībā ar dabasgāzes biržām, cenām mājsaimniecību lietotājiem, operatoru maiņas maksām, maksām par atteikšanos no pieslēguma un sūdzībām no mājsaimniecību lietotājiem, kā arī konkurences kropļojumiem vai ierobežojumiem, tostarp sniedzot attiecīgu informāciju, un nodot attiecīgos gadījumus attiecīgajām konkurences iestādēm;

j) pārraudzīt laiku, ko pārvades un sadales sistēmas operatori patērē, lai izveidotu pieslēgumus un veiktu remontdarbus;

k) pārraudzīt un pārskatīt nosacījumus par piekļuvi glabātuvēm, saspiestas gāzes glabāšanai sistēmā un citiem palīgpakalpojumiem, kā paredzēts 32. pantā. Ja piekļuves režīmu glabātuvēm nosaka saskaņā ar 32. panta 3. punktu, uzdevumā neiekļauj tarifu pārskatīšanu;

l) vismaz reizi gadā publicēt ieteikumus par piegādes tarifu atbilstību 3. pantam;

m) nodrošināt piekļuvi lietotāju patēriņa datiem, valsts līmenī nodrošināt neobligātu saskaņotu formātu patēriņa datiem un piekļūšanai datiem saskaņā ar I pielikuma h) punktu;

n) pārraudzīt, kā īsteno noteikumus par pārvades sistēmas operatoru, sadales sistēmas operatoru, piegādātāju un lietotāju un citu tirgus dalībnieku tiesībām un pienākumiem atbilstoši Regulai (EK) Nr. …/2009;

o) pārraudzīt, vai pareizi piemēro kritērijus, kā noteikt glabāšanas iekārtu atbilstību 32. panta 3. vai 4. punktam; un

p) pārraudzīt 45. pantā minēto aizsardzības pasākumu īstenošanu.

2. Ja dalībvalsts tā noteikusi, šā panta 1. punktā izklāstītos pārraudzības pienākumus var veikt citas iestādes, kas nav regulatīvā iestāde. Tādā gadījumā informāciju, ko gūst no šādas pārraudzības, pēc iespējas drīz dara pieejamu regulatīvajai iestādei.

Rīkojoties neatkarīgi, neskarot to īpašās kompetences un saskaņā ar labāka regulējuma principiem, regulatīvā iestāde, veicot 1. punktā izklāstītos pienākumus, attiecīgā gadījumā apspriežas ar pārvades sistēmas operatoriem un attiecīgā gadījumā cieši sadarbojas ar citām attiecīgām valsts iestādēm.

Regulatīvās iestādes vai Aģentūras apstiprinājumi saskaņā ar šo direktīvu neskar nekādu attiecīgi pamatotu regulatīvās iestādes pilnvaru īstenošanu nākotnē saskaņā ar šo pantu vai jebkādas sankcijas, ko piemēro citas attiecīgas iestādes vai Komisija.

3. Ja saskaņā ar 14. pantu ir norīkots neatkarīgs sistēmas operators, papildus uzdevumiem, kādi tai ir saskaņā ar šā panta 1. punktu, regulatīvā iestāde:

a) pārrauga, kā pārvades sistēmas īpašnieks un neatkarīgais sistēmas operators pilda šajā pantā paredzētos pienākumus, un saskaņā ar 4. punkta d) apakšpunktu piemēro sankcijas par neizpildi;

b) pārrauga attiecības un saziņu starp neatkarīgo sistēmas operatoru un pārvades sistēmas īpašnieku, nodrošinot neatkarīgā sistēmas operatora saistību izpildi, un jo īpaši apstiprina līgumus un darbojas kā domstarpību izšķiršanas iestāde starp neatkarīgo sistēmas operatoru un pārvades sistēmas īpašnieku attiecībā uz sūdzībām, ko saskaņā ar 9. punktu iesniegusi kāda no pusēm;

c) neskarot 14. panta 2. punkta c) apakšpunktā noteikto procedūru, attiecībā uz pirmo 10 gadu tīkla attīstības plānu apstiprina ieguldījumu plānus un daudzgadu tīkla attīstības plānu, ko katru gadu iesniedz neatkarīgais sistēmas operators;

d) nodrošina, ka neatkarīgā sistēmas operatora iekasētās tīkla piekļuves tarifos noteiktās maksas ietver atlīdzību tīkla īpašniekam vai īpašniekiem, kas nodrošina pienācīgu atdevi no tīkla aktīviem un no jauniem ieguldījumiem tajā, ja vien tie ir ekonomiski un efektīvi integrējušies; un

e) ir pilnvarota veikt pārbaudes, tostarp bez iepriekšēja paziņojuma, pārvades sistēmas īpašnieka un neatkarīgā sistēmas operatora telpās.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka regulatīvajām iestādēm ir piešķirtas vajadzīgās pilnvaras, lai tās varētu efektīvi un bez kavēšanās veikt 1., 3. un 6. punktā minētos pienākumus. Tādēļ regulatīvajai iestādei ir vismaz šādas pilnvaras:

a) pieņemt dabasgāzes uzņēmumiem saistošus lēmumus;

b) analizēt gāzes tirgu darbību, kā arī noteikt un piemērot jebkādus nepieciešamus un samērīgus pasākumus, lai veicinātu efektīvu konkurenci un nodrošinātu tirgus pareizu darbību. Attiecīgā gadījumā regulatīvajai iestādei, veicot izmeklēšanu saistībā ar konkurences tiesību aktiem, ir arī pilnvaras sadarboties ar valsts konkurences iestādi vai Komisiju;

c) pieprasīt no dabasgāzes uzņēmumiem informāciju, kas vajadzīga tās uzdevumu veikšanai;

d) piemērot iedarbīgas, samērīgas un preventīvas sankcijas dabasgāzes uzņēmumiem, kas nepilda saistības, kuras izriet no šīs direktīvas vai no juridiski saistošiem regulatīvās iestādes vai Aģentūras lēmumiem, vai ierosināt, lai kompetenta tiesa piemēro šādas sankcijas. Tas ietver pilnvaras noteikt vai ierosināt noteikt, attiecīgi, pārvades sistēmas operatoram vai vertikāli integrētam uzņēmumam sankcijas līdz pat 10 % apjomā no pārvades sistēmas operatora gada apgrozījuma vai līdz pat 10 % apjomā no vertikāli integrēta uzņēmuma gada apgrozījuma, ja tie neievēro šajā direktīvā noteiktās attiecīgās saistības; un

e) pienācīgas tiesības veikt izmeklēšanu un attiecīgas pilnvaras sniegt norādījumus domstarpību izšķiršanā atbilstīgi 9. un 10. punktam.

5. Ja saskaņā ar IV nodaļu ir norīkots pārvades sistēmas operators, papildus pienākumiem un pilnvarām, kādas tai ir saskaņā ar šā panta 1. un 4. punktu, regulatīvajai iestādei piešķir vismaz šādus pienākumus un pilnvaras:

a) atbilstīgi 4. punkta d) apakšpunktam noteikt sankcijas par diskriminējošu rīcību vertikāli integrēta uzņēmuma labā;

b) uzraudzīt saziņu starp pārvades sistēmas operatoru un vertikāli integrētu uzņēmumu, nodrošinot pārvades sistēmas operatora atbilstību pienākumiem;

c) darboties kā domstarpību izšķiršanas iestādei starp vertikāli integrētu uzņēmumu un pārvades sistēmas operatoru attiecībā uz sūdzībām, kas iesniegtas saskaņā ar 9. punktu;

d) uzraudzīt tirdzniecības un finanšu attiecības, tostarp pārvades sistēmas operatora un vertikāli integrēta uzņēmuma aizņēmumus;

e) apstiprināt visus tirdzniecības un finansiālus nolīgumus starp vertikāli integrētu uzņēmumu un pārvades sistēmas operatoru, ja vien tie atbilst tirgus noteikumiem;

f) lūgt vertikāli integrētam uzņēmumam sniegt paskaidrojumu, kad to atbilstīgi 21. panta 4. punktam ir informējusi atbilstības amatpersona. Šādā paskaidrojumā jo īpaši ietver pierādījumus tam, ka nav notikusi nekāda diskriminējoša rīcība par labu vertikāli integrētam uzņēmumam;

g) veikt pārbaudes, tostarp iepriekš nepaziņotas, vertikāli integrēta uzņēmuma un pārvades sistēmas īpašnieka telpās; un

h) ja pārvades sistēmas operators nepārtraukti pārkāpj šajā direktīvā noteiktos pienākumus — jo īpaši attiecībā uz atkārotu diskriminējošu rīcību par labu vertikāli integrētam uzņēmumam — piešķirt visus vai konkrētus pārvades sistēmas operatora pienākumus neatkarīgam sistēmas operatoram, kas norīkots atbilstīgi 14. pantu.

6. Regulatīvo iestāžu kompetencē ir noteikt vai pirms tās stāšanās spēkā apstiprināt vismaz tādu metodiku, ko izmanto, lai aprēķinātu vai paredzētu noteikumus un nosacījumus attiecībā uz:

a) pieslēgumu un piekļuvi valsts tīkliem, tostarp pārvades un sadales tarifiem, un noteikumiem un tarifiem, kas attiecas uz piekļuvi SDG iekārtām. Šie tarifi vai to metodes ļauj veikt visus vajadzīgos ieguldījumus tīklos un SDG iekārtās, lai nodrošinātu tīklu un SDG iekārtu dzīvotspēju;

b) balansēšanas pakalpojumu nodrošināšanu.

7. Nosakot vai apstiprinot tarifus vai metodoloģijas, regulatīvās iestādes nodrošina pārvades un sadales sistēmas operatoriem atbilstīgu stimulu īstermiņā un ilgtermiņā palielināt efektivitāti, sekmēt tirgus integrāciju un piegādes drošumu un atbalstīt attiecīgus pētniecības pasākumus.

8. Regulatīvās iestādes ir pilnvarotas vajadzības gadījumā prasīt pārvades, glabātavu, SDG un sadales sistēmas operatoriem grozīt noteikumus, tostarp šajā pantā minētos tarifus un metodiku, lai nodrošinātu to samērīgumu un nediskriminējošu piemērošanu. Ja piekļuves režīmu glabāšanai nosaka saskaņā ar 32. panta 3. punktu, šajā uzdevumā neiekļauj tarifu modifikācijas.

9. Visas personas, kam ir sūdzības par pārvades, glabātavu, SDG vai sadales sistēmas operatoriem sakarā ar 1. līdz 8. punktā minētajiem jautājumiem, var iesniegt sūdzību regulatīvajai iestādei, kas — rīkojoties kā domstarpību izšķiršanas iestāde — pieņem lēmumu divos mēnešos pēc sūdzības saņemšanas. Šo termiņu var pagarināt par diviem mēnešiem, ja regulatīvā iestāde lūdz papildu informāciju. Šo pagarināto termiņu var vēl pagarināt, ja tam piekrīt sūdzības iesniedzējs. Regulatīvās iestādes lēmums ir saistošs, ja vien tas netiek atcelts pārsūdzības kārtībā.

10. Ikviena persona, ko skar attiecīgais lēmums un kam ir tiesības iesniegt sūdzību par lēmumu, kurš attiecas uz metodiku un pieņemts saskaņā ar šo pantu, vai — ja regulatīvajai iestādei ir pienākums apspriesties — par ierosināto metodiku, var, vēlākais, divos mēnešos vai dalībvalstu noteiktā īsākā termiņā pēc lēmuma vai lēmuma priekšlikuma publicēšanas iesniegt sūdzību tā pārskatīšanas nolūkā. Šāda sūdzība neaptur lēmuma piemērošanu.

11. Dalībvalstis izveido atbilstīgus un efektīvus regulatīvos, kontroles un pārskatāmības mehānismus, lai izvairītos no dominējoša stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas, jo īpaši kaitējot patērētāju interesēm, un no cenu nosišanas. Šajos mehānismos ņem vērā Līguma noteikumus un jo īpaši tā 82. pantu.

12. Dalībvalstis nodrošina, ka tiek veikti atbilstīgi pasākumi, tostarp administratīvu lietu vai kriminālprocesa sākšana atbilstīgi attiecīgās valsts tiesību aktiem, pret atbildīgajām fiziskām un juridiskām personām gadījumos, kad nav ievēroti šajā direktīvā paredzētie konfidencialitātes noteikumi.

13. Šā panta 9. un 10. pantā minētās sūdzības neskar pārsūdzības tiesību izmantošanu saskaņā ar Kopienas un/vai attiecīgo valstu tiesību aktiem.

14. Regulatīvās iestādes savus lēmumus pamato, lai ļautu tiesu iestādēm veikt pārskatīšanu.

15. Dalībvalstis nodrošina piemērotus valsts līmeņa mehānismus, lai puse, kuru skar regulatīvās iestādes lēmums, varētu šo lēmumu pārsūdzēt no iesaistītajām pusēm neatkarīgā struktūrā.

41. pants

Pārrobežu jautājumu regulējums

1. Regulatīvās iestādes savstarpēji cieši apspriežas un sadarbojas, kā arī savstarpēji un Aģentūrai sniedz vajadzīgo informāciju, lai veiktu šajā direktīvā paredzētos uzdevumus. Informācijas apmaiņas procesā iestāde, kas saņem informāciju, nodrošina tādu konfidencialitātes līmeni, kādu prasa informācijas nosūtītāja iestāde.

2. Regulatīvās iestādes sadarbojas vismaz reģionālā līmenī, sekmējot operatīvus mehānismus, lai panāktu tīkla optimālu pārvaldību, veicinātu kopīgu gāzes biržu izveidi un pārrobežu jaudu piešķiršanu, kā arī lai nodrošinātu starpsavienojuma jaudas minimālo līmeni, tostarp ar jauniem starpsavienojumiem, un lai reģionā un starp reģioniem varētu izvērst efektīvu konkurenci un uzlabotu piegādes drošumu.

3. Šā panta 2. punktā minētās darbības vajadzības gadījumā veic ciešā saziņā ar citām attiecīgām valsts iestādēm un neskarot to konkrētās kompetences.

4. Komisija var pieņemt pamatnostādnes par regulatīvo iestāžu pienākumu sadarboties savā starpā un ar Aģentūru. Šos pasākumus, kas paredzēti, lai grozītu nebūtiskus šīs direktīvas elementus, to papildinot, pieņem saskaņā ar 50. panta 3. punktā minēto regulatīvo kontroles procedūru.

42. pants

Pamatnostādņu ievērošana

1. Jebkura regulatīvā iestāde un Komisija var lūgt Aģentūru sniegt atzinumu par regulatīvās iestādes pieņemtā lēmumu atbilstību šajā direktīvā vai Regulā (EK) Nr. …/2009 minētajām pamatnostādnēm.

2. Aģentūra četros mēnešos no lūguma saņemšanas dienas sniedz atzinumu lūguma iesniedzējai regulatīvajai iestādei vai, attiecīgi, Komisijai un regulatīvajai iestādei, kas ir pieņēmusi attiecīgo lēmumu.

3. Aģentūra attiecīgi informē Komisiju, ja regulatīvā iestāde, kas pieņēmusi attiecīgo lēmumu, neizpilda Aģentūras atzinumu četros mēnešos no tā saņemšanas dienas.

4. Jebkura regulatīvā iestāde, ja tā uzskata, ka citas regulatīvās iestādes pieņemtais lēmums, kas ir nozīmīgs pārrobežu tirdzniecībai, neatbilst šajā direktīvā vai Regulā (EK) Nr. …/2009 minētajām pamatnostādnēm, var divos mēnešos no minētā lēmuma pieņemšanas informēt Komisiju.

5. Ja Komisija divos mēnešos pēc informācijas saņemšanas no Aģentūras saskaņā ar 3. punktu vai no regulatīvās iestādes — saskaņā ar 4. punktu, vai pēc savas iniciatīvas trīs mēnešos pēc lēmuma pieņemšanas konstatē, ka regulatīvās iestādes pieņemtais lēmums liek nopietni apšaubīt tā atbilstību šajā direktīvā vai Regulā (EK) Nr. …/2009 paredzētajām pamatnostādnēm, Komisija var pieņemt lēmumu lietu izskatīt sīkāk. Tādā gadījumā Komisija aicina attiecīgo regulatīvo iestādi un procedūrā iesaistītās puses iesniegt apsvērumus.

6. Ja Komisija pieņem lēmumu lietu izskatīt sīkāk, tā četros mēnešos pēc minētā lēmuma pieņemšanas pieņem galīgu lēmumu:

a) neiebilst pret regulatīvās iestādes lēmumu; vai

b) pieprasīt attiecīgajai regulatīvajai iestādei atcelt savu lēmumu, pamatojoties uz to, ka nav ievērotas pamatnostādnes.

7. Ja Komisija nav pieņēmusi lēmumu izskatīt šo lietu sīkāk vai galīgo lēmumu, attiecīgi, 5. un 6. punktā noteiktajos termiņos, uzskata, ka Komisija neiebilst pret regulatīvās iestādes lēmumu.

8. Regulatīvā iestāde divos mēnešos izpilda Komisijas lēmumu atcelt lēmumu un attiecīgi informē Komisiju.

9. Komisija var pieņemt pamatnostādnes, ar ko paredz procedūru, kas regulatīvajām iestādēm, Aģentūrai un Komisijai ir jāpiemēro jautājumā par regulatīvo iestāžu pieņemto lēmumu atbilstību šajā pantā minētajām pamatnostādnēm. Šos pasākumus, kas paredzēti, lai grozītu nebūtiskus šīs direktīvas elementus, papildinot to, pieņem saskaņā ar 50. panta 3. punktā minēto regulatīvo kontroles procedūru.

43. pants

Lietvedība

1. Dalībvalstis prasa, lai piegādes uzņēmumi vismaz piecus glabā pieejamu valsts iestādēm, tostarp valsts regulatīvajai iestādei, valsts konkurences iestādēm un Komisijai to attiecīgo uzdevumu veikšanai, atbilstīgus datus par visiem notikušiem gāzes piegādes līgumu un gāzes atvasināto instrumentu darījumiem ar vairumtirgotājiem un pārvades sistēmas operatoriem, kā arī ar glabāšanas un SDG operatoriem.

2. Minētie dati ietver informāciju par darījuma ilgumu, piegādes un līguma izpildes noteikumiem, enerģijas apjomu, izpildes dienu un laiku, darījumu cenām un attiecīgā vairumtirgotāja pārvades cenām un identifikācijas datiem, kā arī konkrētas ziņas par visiem neizpildītajiem gāzes piegādes līgumiem un gāzes atvasinātiem instrumentiem.

3. Regulatīvā iestāde var nolemt sniegt daļu informācijas citiem tirgus dalībniekiem ar nosacījumu, ka tā netiek atklāta komerciāli jutīga informācija par konkrētiem tirgus dalībniekiem vai atsevišķiem darījumiem. Šo punktu nepiemēro informācijai par finanšu instrumentiem, uz ko attiecas Direktīva 2004/39/EK.

4. Lai panāktu šā panta saskaņotu piemērošanu, Komisija var pieņemt pamatnostādnes, ar kurām nosaka lietvedības metodes un kārtību, kā arī saglabājamo datu formātu un saturu. Šo pasākumu, kas paredzēts, lai grozītu nebūtiskus šīs direktīvas elementus, to papildinot, pieņem saskaņā ar 50. panta 3. punktā minēto regulatīvo kontroles procedūru.

5. Attiecībā uz gāzes atvasināto instrumentu darījumiem starp piegādes uzņēmumiem un vairumtirgotājiem un pārvades sistēmas operatoriem, kā arī glabāšanas un SDG sistēmas operatoriem, šo pantu piemēro vienīgi tad, kad Komisija ir pieņēmusi 4. punktā minētās pamatnostādnes.

6. Struktūrām, uz ko attiecas Direktīva 2004/39/EK, šis pants nerada papildu saistības pret 1. punktā minētajām iestādēm.

7. Ja 1. punktā minētajām iestādēm jāpiekļūst to struktūru datiem, uz kurām attiecas Direktīva 2004/39/EK, minētajā direktīvā paredzētās atbildīgās iestādes sniedz tām vajadzīgos datus.

IX NODAĻA

Mazumtirdzniecības tirgi

44. pants

Mazumtirdzniecības tirgi

Lai veicinātu labi funkcionējošu un pārskatāmu mazumtirdzniecības tirgu veidošanos Kopienā, dalībvalstis nodrošina, ka tiek noteikti pārvades sistēmas operatoru, sadales sistēmas operatoru, piegādes uzņēmumu, lietotāju un, vajadzības gadījumā, citu tirgus dalībnieku pienākumi attiecībā uz līgumiem, saistībām pret lietotājiem, datu apmaiņas un līguma izpildes noteikumiem, datu īpašumtiesībām un patēriņa mērīšanas pienākumiem.

Šos noteikumus publicē, un tos izstrādā ar mērķi atvieglot lietotāju piekļuvi tīkliem, un regulatīvās iestādes vai citas attiecīgas valsts iestādes tos pārskata.

X NODAĻA

Nobeiguma noteikumi

45. pants

Aizsardzības pasākumi

1. Ja enerģētikas tirgū rodas pēkšņa krīze vai ja ir apdraudēta fiziskā drošība vai personu, aparatūras un iekārtu vai sistēmas viengabalainības drošība, dalībvalsts var uz laiku ieviest vajadzīgos aizsardzības pasākumus.

2. Šiem pasākumiem jābūt tādiem, kas iespējami maz traucē iekšējā tirgus darbību, un tie nedrīkst būt plašāki kā noteikti nepieciešams, lai novērstu pēkšņās grūtības.

3. Attiecīgā dalībvalsts par šiem pasākumiem nekavējoties paziņo pārējām dalībvalstīm un Komisijai, kas var pieņemt lēmumu, ka attiecīgajai dalībvalstij jāgroza vai jāatceļ šie pasākumi, ciktāl tie izkropļo konkurenci un nelabvēlīgi ietekmē tirdzniecību pretēji vispārējām interesēm.

46. pants

Vienādi noteikumi

1. Pasākumi, ko dalībvalstis saskaņā ar šo direktīvu var īstenot, lai nodrošinātu vienādus noteikumus, ir saderīgi ar Līgumu, jo īpaši ar tā 30. pantu, un Kopienas tiesību aktiem.

2. Šā panta 1. punktā minētie pasākumi ir samērīgi, nediskriminējoši un pārskatāmi. Šos pasākumus var īstenot vienīgi pēc tam, kad par tiem paziņots Komisijai un saņemts tās apstiprinājums.

3. Attiecībā uz 2. punktā paziņojumu Komisija rīkojas divos mēnešos pēc paziņojuma saņemšanas. Šis termiņš sākas nākamajā dienā pēc pilnīgas informācijas saņemšanas. Ja Komisija šajā divu mēnešu termiņā nav rīkojusies, uzskata, ka tai nav iebildumu pret paziņotajiem pasākumiem.

47. pants

Atkāpes no "take-or-pay" līgumu saistībām

1. Ja dabasgāzes uzņēmums sastopas vai uzskata, ka sastapsies ar nopietnām ekonomiskām un finansiālām grūtībām sakarā ar tā sauktajām "take-or-pay" saistībām, ko tas ir uzņēmies ar vienu vai vairākiem gāzes iegādes līgumiem, tas var attiecīgai dalībvalstij vai norīkotai kompetentai iestādei var iesniegt pieteikumu piešķirt pagaidu atkāpi no 31. panta piemērošanas. Saskaņā ar dalībvalstu izvēli pieteikumus iesniedz individuāli vai nu pirms, vai pēc sistēmas piekļuves atteikuma. Dalībvalstis var arī ļaut dabasgāzes uzņēmumam izvēlēties, vai iesniegt pieteikumu pirms vai pēc sistēmas piekļuves atteikuma. Ja dabasgāzes uzņēmums ir atteicis piekļuvi, pieteikumu iesniedz uzreiz. Pieteikumiem pievieno visu atbilstīgo informāciju par problēmas būtību un apjomu, un gāzes uzņēmuma centieniem atrisināt problēmu.

Ja nav pieejami pieņemami alternatīvi risinājumi, kā arī ņemot vērā 3. punktu, dalībvalsts vai norīkotā kompetentā iestāde var pieņemt lēmumu par atkāpes piešķiršanu.

2. Dalībvalsts vai norīkotā kompetentā iestāde tūlīt Komisijai dara zināmu lēmumu piešķirt atkāpi, kā arī visu atbilstīgo informāciju, kas attiecas uz atkāpi. Šo informāciju Komisijai var iesniegt apkopotu, lai Komisija varētu pieņemt pamatotu lēmumu. Astoņās nedēļās pēc šā paziņojuma saņemšanas Komisija var lūgt attiecīgo dalībvalsti vai norīkoto kompetento iestādi grozīt vai atcelt lēmumu par atkāpes piešķiršanu.

Ja dalībvalsts vai norīkotā kompetentā iestāde neizpilda šo lūgumu četrās nedēļās, galīgo lēmumu pieņem paātrināti saskaņā ar 50. panta 2. punktā minēto konsultēšanās procedūru.

Komisija ievēro konfidencialitāti saistībā ar komerciāli jutīgu informāciju.

3. Pieņemot lēmumu par 1. punktā minētajām atkāpēm, dalībvalsts vai norīkotā kompetentā iestāde un Komisija jo īpaši ņem vērā tādus kritērijus —

a) mērķis izveidot konkurētspējīgu gāzes tirgu;

b) vajadzība izpildīt komunālo pakalpojumu sniegšanas saistības un nodrošināt piegādes drošumu;

c) dabasgāzes uzņēmuma stāvoklis gāzes tirgū un konkurences pašreizējais stāvoklis šajā tirgū;

d) tas, cik nopietnas ir ekonomiskās un finansiālās grūtības, ar ko sastapušies dabasgāzes uzņēmumi un gāzes pārvades uzņēmumi vai tiesīgie patērētāji;

e) attiecīgā līguma vai līgumu parakstīšanas datumi un darbības termiņi, tostarp tas, cik lielā mērā tajos iestrādātas iespējamās pārmaiņas tirgū;

f) centieni atrast problēmas atrisinājumu;

g) tas, cik lielā mērā, ņemot vērā šīs direktīvas noteikumus, uzņēmums ir varējis loģiski paredzēt nopietnu grūtību rašanos, uzņemoties attiecīgās "take-or-pay" saistības;

h) apjoms, kādā sistēma ir saistīta ar citām sistēmām, un šo sistēmu savstarpējās izmantojamības apjoms; kā arī

i) ietekme, kādu atkāpes piešķiršana atstās uz šīs direktīvas pareizu piemērošanu, ciktāl tas attiecas uz dabasgāzes iekšējā tirgus netraucētu darbību.

Lēmums par atbrīvojuma lūgumu attiecībā uz "take-or-pay" līgumiem, kas noslēgti pirms … (*), nedrīkstētu radīt stāvokli, kad nav iespējams atrast saimnieciski dzīvotspējīgus alternatīvus realizācijas punktus. Katrā ziņā uzskata, ka nopietnas grūtības nepastāv, ja dabasgāzes pārdošanas apjomi nav mazāki par obligātām patēriņa garantijām, kas ir ietvertas gāzes iegādes "take-or-pay" līgumos vai ciktāl attiecīgu gāzes iegādes "take-or-pay" līgumu var pielāgot, vai dabasgāzes uzņēmums var atrast alternatīvus realizācijas punktus.

4. Dabasgāzes uzņēmumi, kam nav piešķirtas šā panta 1. punktā minētā atkāpes, neatsaka vai vairs neatsaka piekļuvi sistēmai sakarā ar "take-or-pay" saistībām, ko tie ir uzņēmušies gāzes iegādes līgumā. Dalībvalstis nodrošina, ka ir ievēroti attiecīgie VII nodaļas noteikumi, proti, 31. līdz 44. pants.

5. Visas atkāpes, ko piešķir saskaņā ar iepriekšminētajiem noteikumiem, pienācīgi pamato. Komisija lēmumu publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

6. Līdz … (**) Komisija iesniedz pārskata ziņojumu par pieredzi, kas uzkrāta, piemērojot šo pantu, lai Eiropas Parlaments un Padome laikus varētu apsvērt vajadzīgos pielāgojumus.

48. pants

Jauni un izolēti tirgi

1. Dalībvalstis, kam nav tieša pieslēguma citas dalībvalsts starpsavienotai sistēmai un kam ir tikai viens galvenais piegādātājs no ārienes, var atkāpties no 4., 9., 36. un/vai 37. panta. Par galveno piegādātāju uzskata piegādātāju, kura tirgus daļa ir lielāka par 75 %. Jebkāda šāda atkāpe automātiski zaudē spēku, tiklīdz vairs nav spēkā vismaz viens no šajā punktā minētajiem nosacījumiem. Par visām tādām atkāpēm ziņo Komisijai.

Kipra var atkāpties no 4., 9., 36. un/vai 37. panta. Šī atkāpe zaudē spēku, tiklīdz Kipru vairs neuzskata par izolētu tirgu.

Šīs direktīvas 4., 9., 36. un/vai 37. pants neattiecas uz Igauniju, Latviju un/vai Somiju līdz brīdim, kad jebkura no šīm dalībvalstīm tieši pievienosies jebkuras dalībvalsts, izņemot Igaunijas, Latvijas, Lietuvas un Somijas, starpsavienotai sistēmai. Šī daļa neskar šā punkta pirmajā daļā paredzētās atkāpes.

2. Dalībvalsts, kas atzīta par jaunu tirgu un kas sakarā ar šīs direktīvas īstenošanu sastaptos ar nopietnām problēmām, var atkāpties no 4., 9. panta, 13. panta 1. un 2. punkta, 14., 24. panta, 25. panta 5. punkta, 26., 30., 31. panta, 36. panta 1. punkta un/vai 37. panta. Šī atkāpe automātiski zaudē spēku, tiklīdz dalībvalsti vairs neuzskata par jaunu tirgu. Par visām tādām atkāpēm ziņo Komisijai.

Kipra var atkāpties no 4. un 9. panta, 13. panta 1. un 2. punkta, 14. un 24. panta, 25. panta 5. punkta, 26., 30. un 31. panta, 36. panta 1.punkta un/vai 37. panta. Šī atkāpe zaudē spēku, tiklīdz Kipru vairs neuzskata par jaunu tirgu.

3. Dienā, kad spēku zaudē šā panta 2. punkta pirmajā daļā minētā atkāpe, tiesīgo patērētāju definēšanas rezultātā tirgus atvērtībai jābūt vismaz 33 % no kopējā gāzes patēriņa gadā attiecīgās valsts gāzes tirgū. Divus gadus vēlāk piemēro 36. panta 1. punkta b) apakšpunktu un trīs gadus vēlāk piemēro 36. panta 1. panta c) apakšpunktu. Līdz 36. panta 1. punkta b) apakšpunkta piemērošanai šā panta 2. punktā minētā dalībvalsts var pieņemt lēmumu nepiemērot 31. pantu, ciktāl tas attiecas uz palīgpakalpojumiem un pagaidu glabāšanu, kas saistīta ar pārvēršanu atpakaļ gāzē, un pēc tam — ar piegādi pārvades sistēmai.

4. Ja šīs direktīvas īstenošana radītu būtiskas problēmas ģeogrāfiski ierobežotā dalībvalsts teritorijā — jo īpaši saistībā ar pārvades un nozīmīgas sadales infrastruktūras būvi un lai veicinātu ieguldījumus — dalībvalsts var lūgt Komisiju uz laiku piešķirt atkāpi no 4. un 9. panta, 13. panta 1. un 2. punkta, 14. un 24. panta, 25. panta 5. punkta, 26., 30. un 31. panta, 36. panta 1. punkta un/vai 37. panta, lai uzlabotu šo jomu.

5. Komisija var piešķirt 4. punktā minēto atkāpi, jo īpaši ņemot vērā tādus kritērijus:

— vajadzība pēc ieguldījumiem infrastruktūrā, ko nebūtu ekonomiski izdevīgi vadīt tirgus konkurences apstākļos;

— vajadzīgo ieguldījumu līmenis un to atmaksāšanās izredzes;

(*) Direktīvas 2003/55/EK spēkā stāšanās diena.
(**) Pieci gadi pēc Direktīvas 2003/55/EK spēkā stāšanās dienas.

— gāzes sistēmas lielums un attīstības pakāpe attiecīgajā teritorijā;

— attiecīgā gāzes tirgus perspektīvas;

— attiecīgā reģiona vai teritorijas ģeogrāfiskie izmēri un iezīmes, un sociāli ekonomiskie un demogrāfiskie faktori.

Gāzes infrastruktūrām, kas nav sadales infrastruktūras, atkāpi var piešķirt tikai tad, ja attiecīgā teritorijā nav izveidota gāzes infrastruktūra vai ja gāzes infrastruktūra ir izveidota pirms mazāk nekā 10 gadiem. Pagaidu atkāpe nepārsniedz 10 gadus no laika, kad veic pirmo gāzes piegādi šajā teritorijā.

Sadales infrastruktūrai atkāpi var piešķirt uz laiku, kas nepārsniedz 20 gadus no laika, kad veic pirmo gāzes piegādi šajā teritorijā, izmantojot minēto infrastruktūru.

6. Šīs direktīvas 9. pantu nepiemēro Kiprai, Luksemburgai un/vai Maltai.

7. Komisija, ņemot vērā prasību ievērot konfidencialitāti, pirms pieņemt lēmumu atbilstīgi 5. punktam informē dalībvalstis par pieteikumiem, kas iesniegti saskaņā ar 4. punktu. Šo lēmumu, kā arī 1. un 2. punktā minētās atkāpes publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

8. Grieķija var atkāpties no šīs direktīvas 4., 24., 25., 26., 31., 36. un/vai 37. panta ģeogrāfiskajos apgabalos un uz laiku, kas norādīts tās izdotajās licencēs pirms 2002. gada 15. marta un saskaņā ar Direktīvu 98/30/EK, lai attīstītu un ekskluzīvi izmantotu sadales tīklus dažos ģeogrāfiskos apgabalos.

49. pants

Pārskatīšanas procedūra

Ja 51. panta 3. punktā minētajā ziņojumā Komisija secina, ka, ņemot vērā faktisko veidu, kā dalībvalsts nodrošina piekļuvi tīklam, kas veido pilnībā efektīvu, nediskriminējošu un netraucētu piekļuvi tīklam, dažas šajā direktīvā noteiktās uzņēmumu saistības (tostarp tās, kas attiecas uz sadales sistēmas operatoru juridisko nodalīšanu) nav samērojamas ar izvirzīto mērķi, attiecīgā dalībvalsts var iesniegt lūgumu Komisijai atbrīvot to no attiecīgās prasības piemērošanas.

Dalībvalsts šo lūgumu nekavējoties dara zināmu Komisijai, kopā ar to iesniedzot visu vajadzīgo informāciju, lai pierādītu, ka ziņojumā izdarītais secinājums par efektīvu piekļuvi tīklam būs spēkā arī turpmāk.

Trīs mēnešos pēc paziņojuma saņemšanas Komisija pieņem atzinumu par attiecīgās dalībvalsts lūgumu un attiecīgā gadījumā iesniedz priekšlikumus Eiropas Parlamentam un Padomei, lai grozītu attiecīgos šīs direktīvas noteikumus. Priekšlikumos par šīs direktīvas grozījumiem Komisija var ierosināt atbrīvot attiecīgo dalībvalsti no konkrētu prasību izpildes ar noteikumu, ka šī dalībvalsts īstenos vienlīdz iedarbīgus pasākumus.

50. pants

Komiteja

1. Komisijai palīdz komiteja.

2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Lēmuma 1999/468/EK 3. un 7. pantu, ņemot vērā tā 8. pantu.

3. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Lēmuma 1999/468/EK 5.a panta 1. līdz 4. punktu un 7. pantu, ņemot vērā tā 8. pantu.

51. pants

Ziņojumi

1. Komisija uzrauga un pārskata šīs direktīvas piemērošanu un — pirmoreiz līdz … (*) un pēc tam katru gadu — iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei vispārēju progresa ziņojumu. Progresa ziņojumā ir vismaz šādi dati:

a) uzkrātā pieredze un gūtie panākumi pilnīga un pilnībā funkcionējoša dabasgāzes iekšējā tirgus izveidošanā un šķēršļi, kas vēl saglabājušies šajā sakarā, tostarp dominējošs tirgus stāvoklis, tirgus koncentrācija, cenu nosišana vai pret konkurenci vērsta rīcība;

b) saskaņā ar šo direktīvu piešķirtās atkāpes, tostarp 26. panta 2. punktā paredzētās atkāpes īstenošana, lai varbūtēji pārskatītu robežvērtību;

c) ciktāl ir izdevies ar šajā direktīvā paredzētajām nodalīšanas un tarifikācijas prasībām nodrošināt taisnīgu un nediskriminējošu piekļuvi Kopienas gāzes sistēmai un līdzvērtīgu konkurences līmeni, kā arī tas, kā gāzes tirgus atvēršana lietotājiem ir ietekmējusi ekonomiku, vides aizsardzību un sociālos apstākļus;

d) to jautājumu analīze, kuri attiecas uz sistēmas jaudas līmeni un dabasgāzes piegādes drošumu Kopienā, jo īpaši esošo un paredzēto pieprasījuma un piedāvājuma līdzsvaru, ņemot vērā starp dažādām teritorijām notiekošās apmaiņas fizisko jaudu un glabātavu būvi (arī jautājums par tirgus regulēšanas samērīgumu šajā jomā);

e) īpašu uzmanību vērš uz pasākumiem, ko dalībvalstis veic, lai risinātu ar pieprasījuma maksimumu saistītus jautājumus un viena vai vairāku piegādātāju iztrūkumu;

(*) 31. decembris nākamajā gadā pēc Direktīvas 2003/55/EK spēkā stāšanās dienas.

f) gūto panākumu vispārīgs novērtējums saistībā ar divpusējām attiecībām ar trešām valstīm, kas ražo un eksportē vai transportē dabasgāzi, tostarp panākumiem tirgus integrācijā, tirdzniecībā un piekļuvi tīkliem; un

g) iespējamā vajadzība pēc saskaņošanas prasībām, kas nav saistītas ar šīs direktīvas noteikumiem.

Attiecīgā gadījumā progresa ziņojumā var ietvert ieteikumus un pasākumus, kas vērsti pret dominējoša tirgus stāvokļa un tirgus koncentrācijas negatīvo ietekmi.

2. Reizi divos gados 1. punktā minētajā progresa ziņojumā ietver arī dažādu pasākumu analīzi, ko dalībvalstis veikušas, lai izpildītu sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības, kā arī šo pasākumu, jo īpaši to ietekmes uz konkurenci gāzes tirgū, efektivitātes pārbaudes rezultātus. Attiecīgā gadījumā ziņojumā var iekļaut ieteikumus par pasākumiem, kas jāveic valsts mērogā, lai panāktu augstus sabiedrisko pakalpojumu standartus, vai par pasākumiem, kas paredzēti protekcionisma novēršanai.

3. Komisija līdz … (*) kā daļu no vispārējas pārskatīšanas iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei sīki izstrādātu konkrētu ziņojumu, kurā izvērtēts, cik iedarbīgas ir bijušas IV nodaļā paredzētās prasības par nodalīšanu, nodrošinot pārvades sistēmas operatoru pilnīgu un efektīvu neatkarību, kā kritēriju izmantojot efektīvu un efektīvu nodalīšanu.

4. Lai veiktu 3. punktā minēto izvērtējumu, Komisija jo īpaši ņem vērā šādus kritērijus: taisnīgu un nediskriminējošu piekļuvi tīklam, efektīvus noteikumus, tīkla izvēršanu, lai apmierinātu tirgus prasības, un reālus stimulus ieguldīt, starpsavienojumu infrastruktūras izveidi, efektīvu konkurenci Kopienas enerģijas tirgos un piegādes drošumu Kopienā.

5. Attiecīgā gadījumā un jo īpaši tad, ja 3. punktā minētajā konkrētajā ziņojumā ir konstatēts, ka 4. punktā minētie noteikumi nav garantēti praksē, Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei priekšlikumus, lai līdz … (**) nodrošinātu pārvades sistēmas operatoru pilnīgi efektīvu neatkarību.

6. Līdz 2006. gada 1. janvārim Komisija nosūta Eiropas Parlamentam un Padomei sīki izstrādātu ziņojumu par paveikto dabasgāzes iekšējā tirgus izveidošanā. Šajā ziņojumā jo īpaši informē par:

— nediskriminējošas tīkla piekļuves esamību;

— efektīvu regulējumu;

— starpsavienojumu infrastruktūras attīstību, tranzīta apstākļiem un piegādes drošumu Kopienā;

— to, ciktāl pilnu labumu no tirgus atvēršanas gūst mazie uzņēmumi un mājsaimniecību lietotāji, jo īpaši attiecībā uz sabiedrisko pakalpojumu standartiem;

— tirgus faktisko atvērtību efektīvai konkurencei, tostarp tirgus dominējošā stāvokļa, tirgus koncentrācijas un cenu nosišanas vai pret konkurenci vērstas darbības aspekti;

— kādā apjomā lietotāji faktiski maina piegādātājus un no jauna vienojas par tarifiem;

— cenu attīstību, tostarp piegādes cenu attīstību saistībā ar tirgus atvērtības pakāpi;

— to, vai trešām personām ir nodrošināta efektīva un nediskriminējoša piekļuve gāzes glabāšanai, ja tā ir tehniski un/vai ekonomiski vajadzīga, lai nodrošinātu efektīvu piekļuvi sistēmai; un

— pieredzi, kas uzkrāta šīs direktīvas piemērošanā, ciktāl tas attiecas uz sistēmas operatoru neatkarību vertikāli integrētos uzņēmumos, un to, vai papildus funkcionālās neatkarības un grāmatvedības nošķiršanas pasākumiem ir izstrādāti citi pasākumi, kuru iedarbība ir līdzvērtīga juridiskās nodalīšanas iedarbībai.

Attiecīgā gadījumā Komisija iesniedz priekšlikumus Eiropas Parlamentam un Padomei, jo īpaši lai garantētu augstus sabiedrisko pakalpojumu standartus.

Attiecīgā gadījumā Komisija iesniedz priekšlikumus Eiropas Parlamentam un Padomei, jo īpaši lai nodrošinātu sadales sistēmas operatoru pilnu un efektīvu neatkarību līdz 2007. gada 1. jūlijam. Vajadzības gadījumā šie priekšlikumi atbilstīgi konkurences tiesību aktiem attiecas arī uz pasākumiem, ar ko risina tirgus dominējoša stāvokļa, tirgus koncentrācijas un cenu nosišanas vai pret konkurenci vērstas darbības jautājumus.

52. pants

Atcelšana

No … (***) atceļ Direktīvu 2003/55/EK, neskarot dalībvalstu pienākumus attiecībā uz termiņiem, kad tām minētā direktīva jātransponē savos tiesību aktos un jāpiemēro. Atsauces uz atcelto direktīvu uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu, un tās lasa saskaņā ar atbilstības tabulu B pielikumā.

53. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai līdz … (***) izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis par to tūlīt informē Komisiju.

Dalībvalstis piemēro minētos noteikumus no … (***), izņemot 11. pantu, ko piemēro no … (****).

(*) Divi gadi pēc 53. panta 1. punkta pirmajā daļā minētās dienas, t.i., 42 mēneši pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas.

(**) Trīs gadi pēc 53. panta 1. punkta pirmajā daļā minētās dienas, t.i., 54 mēneši pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas.

(***) 18 mēneši pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas.

(****) 42 mēneši pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas.

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu, vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka paņēmienus, kā izdarīt šādas atsauces.

2. Dalībvalstis dara zināmus Komisijai to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņēmušas jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

54. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.*

55. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

…,

Eiropas Parlamenta vārdā —	*Padomes vārdā —*
priekšsēdētājs	*priekšsēdētājs*
…	…

I PIELIKUMS

PATĒRĒTĀJU AIZSARDZĪBAS PASĀKUMI

Neskarot Kopienas noteikumus par patērētāju aizsardzību, jo īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 97/7/EK (1997. gada 20. maijs) ar patērētāju aizsardzību saistībā ar distances līgumiem [1] un Padomes Direktīvu 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos [2], šīs direktīvas 3. pantā minētie pasākumi ir paredzēti, lai nodrošinātu, ka lietotāji:

a) ir tiesīgi slēgt līgumu ar gāzes piegādātāju, kurā norādīta:

   — piegādātāja identitāte un adrese,

   — sniedzamie pakalpojumi, piedāvātā pakalpojuma kvalitāte, kā arī pirmās pieslēgšanas laiks,

   — ja piedāvā uzturēšanas pakalpojumus, tad šo pakalpojumu veidi,

   — līdzekļi, ar kādiem var iegūt jaunāko informāciju par visiem piemērojamiem tarifiem un maksu par uzturēšanas pakalpojumiem,

   — līguma darbības ilgums, pakalpojumu un līguma atjaunošanas un pārtraukšanas noteikumi, tiesības lauzt līgumu,

   — kompensācijas un atlīdzības noteikumi, kas piemērojami, ja līgumā iekļautie pakalpojuma kvalitātes līmeņi nav ievēroti, kā arī

   — domstarpību izšķiršanas procedūru sākšanas metodes saskaņā ar šā pielikuma f) apakšpunktu.

   Nosacījumi ir taisnīgi un labi zināmi iepriekš. Jebkurā gadījumā šī informācija būtu jāsniedz pirms līguma noslēgšanas vai apstiprināšanas. Ja līgumus slēdz, izmantojot starpniekus, informāciju par šajā punktā izklāstītajiem jautājumiem sniedz arī pirms līguma noslēgšanas;

b) saņem atbilstīgu paziņojumu par jebkuru nodomu grozīt līguma nosacījumus un ir informēti par savām tiesībām lauzt līgumu pēc paziņojuma saņemšanas. Pakalpojumu sniedzēji tieši informē abonentus par maksas palielināšanu un dara to savlaicīgi — ne vēlāk kā viena parastā rēķina apmaksas termiņa laikā pēc palielinājuma stāšanās spēkā. Dalībvalstis nodrošina to, ka lietotāji var brīvi lauzt līgumus, ja viņi nepieņem jaunos nosacījumus, kurus tiem ir paziņojis gāzes pakalpojumu sniedzējs;

c) saņem pārskatāmu informāciju par piemērojamām cenām un tarifiem un par standarta nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi gāzes pakalpojumiem un to izmantošanu;

d) var izvēlēties no plaša norēķināšanās metožu klāsta. Noteikumu un nosacījumu atšķirībās atspoguļo dažādu norēķinu sistēmu izmaksas piegādātājam. Vispārīgie noteikumi un nosacījumi ir taisnīgi un pārskatāmi. Tos sniedz skaidrā un saprotamā formulējumā. Lietotājus aizsargā pret negodīgām vai maldinošām pārdošanas metodēm;

e) nemaksā par piegādātāja maiņu;

f) gūst labumu no pārskatāmām, vienkāršām un lētām sūdzību izskatīšanas procedūrām. Šādas procedūras ļauj taisnīgi un ātri izšķirt domstarpības, izveidojot atlīdzības un/vai kompensācijas sistēmu, ja tāda ir pamatota. Tām pēc iespējas vajadzētu būt atbilstīgām principiem, kas izklāstīti Komisijas Ieteikumā 98/257/EK (1998. gada 30. marts) par principiem, kas piemērojami iestādēm, kuras ir atbildīgas par patērētāju strīdu izšķiršanu ārpustiesas kārtībā [3];

g) kas ir pieslēgti gāzes sistēmai, ir informēti par viņu tiesībām, saskaņā ar attiecīgiem valsts tiesību aktiem, saņemt noteiktas kvalitātes dabasgāzi par pieņemamām cenām;

h) var piekļūt saviem patēriņa datiem un ar skaidru vienošanos un bez maksas var nodrošināt piekļuvi saviem mērījumu datiem jebkuram uzņēmumam ar piegādes licenci. Par datu apsaimniekošanu atbildīgās puses pienākums ir sniegt datus uzņēmumam. Dalībvalstis nosaka datu formātu un procedūru, kādā piegādātāji un patērētāji var piekļūt datiem. Par tādiem pakalpojumiem no patērētāja neiekasē papildu maksu;

i) pietiekami bieži saņem pienācīgu informāciju par faktisko gāzes patēriņu un izmaksām, lai varētu regulēt savu gāzes patēriņu. Šo informāciju sniedz, izmantojot pietiekamu termiņu, ņemot vērā lietotāju mērījumu iekārtu jaudu. Pienācīgi jāņem vērā šādu pasākumu rentabilitāte. Par šo pakalpojumu no patērētāja neiekasē papildu maksu;

j) var mainīt piegādātāju jebkurā brīdī gada laikā un ir tiesīgi saņemt pēdējo rēķinu ne vēlāk kā trīs mēnešus pēc pēdējās piegādes, ko veicis iepriekšējais piegādātājs.

---

(1) OV L 144, 4.6.1997., 19. lpp.
(2) OV L 95, 21.4.1993., 29. lpp.
(3) OV L 115, 17.4.1998., 31. lpp.

II PIELIKUMS

ATBILSTĪBAS TABULA

Direktīva 2003/55/EK	Šī direktīva
1. pants	1. pants
2. pants	2. pants
3. pants	3. pants
4. pants	4. pants
5. pants	5. pants
—	6. pants
—	7. pants
6. pants	8. pants
9. pants	9. pants
7. pants	10. pants
—	11. pants
7. pants	12. pants
8. pants	13. pants
—	14. pants
—	15. pants
10. pants	16. pants
—	17. pants
—	18. pants
—	19. pants
—	20. pants
—	21. pants
—	22. pants
—	23. pants
11. pants	24. pants
12. pants	25. pants
13. pants	26. pants
14. pants	27. pants
15. pants	28. pants
16. pants	29. pants
17. pants	30. pants
18. pants	31. pants
19. pants	32. pants
20. pants	33. pants
21. pants	34. pants

Direktīva 2003/55/EK	Šī direktīva
22. pants	35. pants
23. pants	36. pants
24. pants	37. pants
25. panta 1. punkts (pirmais un otrais teikums)	38. pants
—	39. pants
25. pants (pārējais)	40. pants
—	41. pants
—	42. pants
—	43. pants
—	44. pants
26. pants	45. pants
—	46. pants
27. pants	47. pants
28. pants	48. pants
29. pants	49. pants
30. pants	50. pants
31. pants	51. pants
32. pants	52. pants
33. pants	53. pants
34. pants	54. pants
35. pants	55. pants
A pielikums	I pielikums

PADOMES PASKAIDROJUMA RAKSTS

I. IEVADS

1. Komisija 2007. gada 19. septembrī iesniedza priekšlikumu direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2003/55/EK, pamatojoties uz Līguma 47. panta 2. punktu, 55. un 95. pantu, kopā ar četru citu priekšlikumu paketi par iekšējo enerģētikas tirgu.

2. Reģionu komiteja un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja sniedza atzinumus par visu paketi attiecīgi 2008. gada 10. aprīlī ([1]) un 22. aprīlī ([2]).

3. Eiropas Parlaments pieņēma atzinumu ([3]) pirmajā lasījumā 2008. gada 9. jūlijā, apstiprinot 122 grozījumus. Komisija neiesniedza grozītu priekšlikumu.

4. Padome 2009. gada 9. janvārī pieņēma kopēju nostāju pārstrādātas direktīvas formā saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 251. pantu.

II. PRIEKŠLIKUMA MĒRĶIS

5. Priekšlikums ir daļa no trešās iekšējā enerģētikas tirgus paketes — kopā ar regulu par dabasgāzes pārvades tīklu piekļuves nosacījumiem, direktīvu par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu, regulu par nosacījumiem attiecībā uz pieeju tīklam elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecībā un regulu, ar ko izveido Energoregulatoru sadarbības aģentūru. Tā mērķis ir pilnveidot iekšējo dabasgāzes tirgu, jo īpaši ieviešot:

   — noteikumus attiecībā uz efektīvu pārvades nošķiršanu no ražošanas un piegādes darbībām, tostarp Kopienas un trešo valstu pārvades sistēmu operatoru sertifikācijas procedūru;

   — noteikumus, kuru mērķis ir uzlabot valstu energoregulatoru neatkarību un saskaņot viņu pilnvaras Kopienas līmenī;

   — noteikumus, kas paredzēti, lai uzlabotu reģionālo solidaritāti un sadarbību;

   — noteikumus, ar kuriem uzlabo pārskatāmību un enerģētikas tirgus darbību.

III. KOPĒJĀS NOSTĀJAS ANALĪZE

6. Vispārīgas piezīmes

6.1. Padome uzskatīja, ka direktīvas noteikumu pārstrādāšana būs efektīvāka, pārskatāmāka, labāk saskaņota ar Direktīvu 2003/55/EK un lasītājiem ērtāk izmantojama. Turklāt Padome kā vispārpieņemtu principu ir pilnībā ievērojusi Komisijas grozīto priekšlikumu tādā nozīmē, ka tā nav izvirzījusi nevienu citu noteikumu, kas neietilpst Komisijas priekšlikumā, ja vien nav bijušas vajadzīgas izmaiņas pēc izmaiņām, ko Padome ieviesusi priekšlikumā, mainītas atsauces, kas radušās, pārnumurējot pantus utt. Padome cik vien iespējams ir ievērojusi Komisijas pieeju attiecībā uz vienādu režīmu elektroenerģijas un gāzes nozarēs.

Komisija ir pieņēmusi visas izmaiņas, ko Padome ieviesusi priekšlikumā.

6.2. Attiecībā uz *Eiropas Parlamenta pieņemtajiem 122 grozījumiem* Padome ir piekritusi Komisijai,

— apstiprinot šādus 20 grozījumus:

pilnībā (dažviet pārstrādāts): grozījumi Nr. 50, 98 un 103;

daļēji/principā/pēc būtības: grozījumi Nr. 11, 12, 63, 64, 68, 78/125/135/138, 91–96, 98, 101, 104 un 107;

kā arī

— noraidot šos 44 grozījumus: grozījumi Nr. 1, 4, 10, 14, 15, 18, 19, 22, 30, 37–39, 41, 43, 47, 54, 57–59, 62, 65–67, 70–72, 82, 83, 89, 90, 97, 105, 106, 108–110, 113, 114, 116/137, 123, 126, 128, [129], 131 un 133, pamatojoties uz būtību un/vai formu.

([1]) OV C 172, 5.7.2008., 55. lpp.
([2]) OV C 211, 19.8.2008., 23. lpp.
([3]) *Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta.

6.3. Padome atšķirībā no Komisijas

— pieņēma vienu grozījumu: Nr. 79

kā arī

— noraidīja šos 59 grozījumus: grozījumi Nr. 2, 3, 5–9, 13, 16, 17, 20, 21, 23–29, 31–36, 40, 45, 46, 48, 49, 51–53, 55, 56, 60, 61, 69, 73–77, 80, 81, 84–88, [93/129+94-96] (daļēji), 99, 100, 102, 111, 112, 118, 120, 132, 136.

7. **Īpašas piezīmes**

7.1. Attiecībā uz *EP grozījumiem* Padomei ir šāda no *Komisijas* atšķirīga *nostāja*:

a) Padome pieņēma grozījumu Nr. 79, jo tā, tāpat kā Eiropas Parlaments, uzskata, ka nav piemēroti pieņemt lēmumus, izmantojot komitejas procedūru, par SSO darbībām un neatkarību;

b) Padome noraidīja 59 iepriekš minētos (6.3. punkts) grozījumus, pamatojoties uz šādiem apsvērumiem:

i) Grozījumi ir saistīti ar noteikumiem, kas nav Komisijas priekšlikuma daļa; šo grozījumus noraidīja principā (skatīt iepriekš minēto 6.1. punktu): grozījumi Nr. 6, 13, 21, 23, 25, 31, 32, 33, 34, 35, 40, 45, 46, 48, 49, 51, 69, 73, 74, 75, 76, 77, 111(pirmā daļa), 118, 120, 132.

ii) Grozījumiem nav papildu vērtības, jo izskatītie jautājumi ir (daļēji) pietiekami iekļauti citās teksta daļās: grozījums Nr. 2 mazinātu uzsvaru, kas izklāstīts 6. apsvērumā; grozījums Nr. 7 atkārtojas; grozījums Nr. 87 ir daļēji ietverts 15. apsvērumā; grozījums Nr. 20 jau (daļēji) ir iekļauts 29. un 31. apsvērumā; grozījums Nr. 26 nav vajadzīgs; grozījumā Nr. 60 izskatītais jautājums jau pietiekami ietverts 9. pantā; grozījumā Nr. 61 izskatītais jautājums jau ietverts 51. pantā par ziņošanu; grozījums Nr. 81 padarītu 35. panta 1. punktu neskaidrāk definētu; grozījums Nr. 85 rada neskaidrības 35. panta 3. punktā; nav vajadzīgs tiks sīks izklāsts attiecībā uz grozījumu Nr. 87; grozījums Nr. 88 pārlieku vājinātu tekstu 35. panta 8. punkta 5. apakšpunktā; grozījums Nr. 136 ir (daļēji) pietiekami izskatīts 40. panta 15. punktā.

iii) Ar šiem grozījumiem ieviests teksts, kas nav atbilstīgs šai direktīvai vai nav vajadzīgs, vai neatbilst direktīvas darbības jomai: grozījumi Nr. 5, 9, 16, 17, 36, 53, 56, 80, 81, 85, 86, 96 (daļēji) nav piemērots saistībā ar 40. pantu, 99, 100, 111(otrā daļa), 112.

iv) Ar šiem grozījumiem ievieš apsvērumu, kuram nav atbilstīga panta: grozījumi Nr. 24 un 29.

v) Padome uzskata, ka regulatīvo iestāžu pienākumi un pilnvaras, kas izklāstīti kopējās nostājas 40. pantā, ir pietiekami; šādi grozījumi (daļēji) pārsniedz uzdevumus, ko Padome piešķir regulatoriem: grozījumi Nr. 93–95.

vi) Ar šiem grozījumiem ieviests teksts, kas neatbilst lomai, kuru Padome piešķīrusi Aģentūrai: grozījumi Nr. 28, 55 (otrā daļa), 84.

vii) Padome uzskata, ka kopējā nostājā pietiekami atspoguļots reģionālās solidaritātes un sadarbības mērķis; tādēļ grozījumi Nr. 3, 27, 52 un 55 (pirmā daļa) nav vajadzīgi.

7.2. Attiecībā uz *Komisijas priekšlikumu* Padome ir ieviesusi citas konkrētas izmaiņas (saturā vai formā); Še turpmāk ir minētas galvenās izmaiņas.

a) *Tīkla ekspluatācijas efektīva nošķiršana no piegādes un ražošanas darbībām*

Papildus divām Komisijas ierosinātajām iespējām (īpašumtiesību nošķiršana un neatkarīgs sistēmas operators (NSO)) Padome, vienojoties ar Komisiju, uzskatīja, ka būtu piemēroti ieviest trešo iespēju — neatkarīgo pārvades operatoru (NPO) gadījumā, ja pārvades operators ir daļa no vertikāli integrēta uzņēmuma (VIU) direktīvas spēkā stāšanās laikā (jauna IV nodaļa ar 17.–23. pantu un atbilstīgu 13., 15. un 16. apsvērumu). Visas trīs iespējas ir līdzvērtīgas, un tās būs pieejamas gan elektrības, gan gāzes nozarē.

NPO noteikumos nodrošinās efektīvu operatora neatkarību (17. un 18. pants), tā pārvaldi (19. pants) un pārraudzības iestādi (20. pants) un nodrošinās, ka tiek novērsti interešu konflikti. Šo mērķi sasniegt palīdz arī atbilstības programmas izveide un atbilstības amatpersonas iecelšana (21. pants). Tiks nodrošināti arī reāli stimuli investēt un starpsavienojumu infrastruktūras izveide (22. pants), kā arī taisnīga un nediskriminējoša piekļuve tīklam (23. pants).

Dokumenta 40. panta 5. punktā regulatīvām iestādēm noteikti papildu uzdevumi un pilnvaras, lai labāk nodrošinātu atbilstību IV nodaļas noteikumiem. Turklāt 7. pantam pievienots punkts attiecībā uz reģionālo sadarbību gadījumā, ja ir iesaistīti NPO. Visbeidzot 51. panta 3.–5.punktā paredzēts, ka Komisija divus gadus pēc direktīvas transponēšanas dienas kā daļu no vispārējas pārskatīšanas izvērtē NPO variantu, pamatojoties uz konkrētiem kritērijiem.

Kopējā nostājā izklāstīto NPO noteikumu mērķis ir līdzsvarot bažas par NPO varianta darbības jomu, termiņiem un izpildāmību ar VIU finansiālo interešu saglabāšanu un tā darbspējas uzturēšanu. Tas ir viens no iemesliem, kādēļ Padome neuzskata, ka ir piemēroti ieviest noteikumus par pārvaldnieku.

Lai ņemtu vērā gadījumus, kuros pastāv noteikumi pārvades sistēmai, kas pieder vertikāli integrētam uzņēmumam, kuri garantē pārvades sistēmu operatoru efektīvāku neatkarību nekā IV nodaļā izklāstītajos noteikumos, ir iekļauts papildu noteikums 9. panta 9. punktā.

b) *Vienādi noteikumi*

Trīs gaidāmie dažādi nošķiršanas modeļi Kopienas tirgū ir saistīti ar tā dēvētās vienādu noteikumu klauzulas ieviešanu 46. pantā un atbilstīgi — 17. apsvērumā. Tajā sniegti vairāki kritēriji attiecībā uz pasākumiem, ko dalībvalstis var veikt, lai nodrošinātu vienādus noteikumus.

c) *Kopienas un trešo valstu pārvades sistēmas operatoru sertifikācija*

Kopējā nostājā ir divi panti par PSO sertifikāciju: vispārēji tas izklāstīts 10. pantā, un sertifikācija attiecībā uz trešām valstīm izklāstīta 11. pantā, ar ko aizstāj 7.a pantu Komisijas priekšlikumā. Direktīvas 11. pantā no vienas puses nodrošināts, ka trešo valstu PSO jāievēro tādi paši nošķiršanas noteikumi kā Kopienas PSO; no otras puses tajā ieviests dalībvalstu un Kopienas energoapgādes drošības kritērijs, kas jāņem vērā, piešķirot sertifikāciju.

Padome arī uzskatīja, ka ir piemēroti pārcelt daļu sertifikācijas procedūras, kurā izklāstīta Komisijas nozīme šajā procedūrā, uz jaunu 3. pantu Gāzes regulā. Turklāt galveno lēmumu par sertifikāciju pieņems valsts regulatīvās iestādes, savukārt Komisiju aicina sniegt atzinumu par sertifikāciju. Valsts regulatoriem cik vien iespējams jāņem vērā šis atzinums.

d) *Regulatīvās iestādes*

Padome ir ieviesusi divus jaunus punktus 38. pantā, kuros precizē to, ka princips ieviest vienu valsts mēroga regulatoru apvienojumā ar vienu pārstāvniecību (piemēram, Aģentūrā) ir savietojams ar to, ka patlaban dažās dalībvalstīs ir regulatori reģionu līmenī vai mazām un izolētām teritorijas daļām (38. panta 2. un 3. punkts).

Nodrošinot regulatīvo iestāžu neatkarību, kopējās nostājas tekstā arī precizēts, ka tas nenozīmē, ka uz regulatoriem neattiecas tiesu iestāžu kontrole un parlamentārā pārraudzība (26. apsvērums) vai ka tie var neņemt vērā plašākus mērķus, piemēram, vides ilgtspēju vai sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības (38. panta 4. punkts).

Kopējā nostājā arī nodrošināts, ka, veicot to pienākumus, regulatoriem attiecīgā gadījumā vajadzētu būt iespējai cieši sadarboties ar citām iestādēm, piemēram, ar konkurences iestādēm, tajā pat laikā saglabājot savu neatkarību un izvairoties no tādu uzdevumu dublēšanas (piem., pārraudzība), kurus parasti veic citas iestādes (40. panta 2. punkts).

e) *Pārrobežu jautājumu regulējums*

Punkti, kuros izklāstīta aģentūras nozīme (41. panta 3. punkts un (daļēji) 4. punkts), juridisku iemeslu dēļ ir pārvietoti uz Aģentūras regulu (jauns 8. pants). Aģentūru iesaistīs kā pēdējo iespēju pārrobežu jautājumos pēc valsts regulatoru lūguma vai ja valsts regulatori noteiktā termiņa nepanāk vienošanos.

f) *Atbrīvojumi attiecībā uz jaunu infrastruktūru*

Attiecībā uz atbrīvojumu jaunām pārrobežu infrastruktūrām (35. pants) Padome uzskatīja, ka Aģentūru var iesaistīt tikai tajos gadījumos, kad attiecīgās valsts regulatīvās iestādes nepanāk vienošanos vai kopīgi iesniedz lūgumu Aģentūrai (4. punkts). Dalībvalstīm arī vajadzētu būt iespējai nodrošināt, ja tās vēlas, ka *oficiālu* lēmumu par atbrīvojumu pieņem cita attiecīga dalībvalsts struktūra, pamatojoties uz regulatora atzinumu (6. punkts).

g) *Mazumtirdzniecības tirgi*

Padome uzskata, ka ir piemēroti pārstrādāt pantu par mazumtirdzniecības tirgiem, svītrojot, piemēram, pārrobežu atsauci un pārvietojot to no Gāzes regulas (Komisijas priekšlikuma 8.a pants) uz šo direktīvu (jauns 44. pants).

h) *Atkāpes*

Ņemot vērā pārstrādāto versiju, Padome uzskatīja, ka ir piemēroti atjaunināt 48. pantu, jo īpaši attiecībā uz atkāpi no nošķiršanas noteikumiem mazām dalībvalstīm, kurām ir jauni vai izolēti tirgi.

i) *Citi jautājumi*

— Padome uzskatīja, ka ir piemēroti neliegt iespēju ražotājam/piegādātājam būt nenošķirta pārvades sistēmas operatora *mazākuma akciju īpašniekam*, ņemot vērā noteikumu, ka tas nerada nekādu viena uzņēmuma kontroli vai ietekmi pār otru un nevar izraisīt interešu konfliktu (9. panta 2. punkts).

— Kopējā nostājā attiecībā uz *valsts īpašumtiesībām* ir iekļauta iespēja panākt īpašumtiesību nošķiršanu ar divām atsevišķām valsts struktūrām, ieviešot noteikumu, kurā ir atzīts, ka divas atsevišķas valsts struktūras attiecībā uz īpašumtiesību nošķiršanas īstenošanu var uzskatīt par divām personām (9. panta 6. punkts).

— Ir veiktas dažas tehniskas formulējuma izmaiņas, lai precizētu noteikumu par *apvienoto operatoru* (28. pants). Ar šo noteikumu tiek atļauts, ka apvienoto operatoru var arī pārvaldīt vai nu kā īpašumtiesību nodalīto operatoru, vai kā neatkarīgu sistēmu operatoru, vai arī kā neatkarīgu pārvades operatoru.

— 29. apsvērumā ieviests un izskaidrots jēdziens *gāzes laišana brīvā apgrozībā* kā viens no iespējamiem pasākumiem, lai efektīvi sekmētu konkurenci.

— Visbeidzot atbilstīgi pārstrādātās versijas formātam Padome ir izstrādājusi jaunu pantu, lai *atceltu* pašlaik spēkā esošo tiesību aktu (52. pants).